

TALOUSARVIO 2026

TALOUSSUUNNITELMA 2027 – 2028

LAPUAN KAUPUNKI

Kaupunginhallitus

1.12.2025 § 420

Kaupunginvaltuusto

8.12.2025 § 90

Sisällys

1.	Yleisperustelut.....	2
1.1	Kaupungin visio ja strategia.....	2
1.3	Kaupungin henkilöstö.....	4
1.4	Väestö ja työllisyys.....	5
2.	Taloudelliset lähtökohdat.....	7
2.1	Talouden kehitysnäkymät.....	7
2.2	Kuntatalous.....	9
2.3	Kaupungin talous.....	10
3.	Talousarvion perustelut.....	14
3.1.1	Verotulot.....	15
3.1.2	Valtionosuudet.....	19
3.1.3	Toimintatuotot.....	21
3.3	Toimintakulut.....	21
3.2.1	Henkilöstömenot.....	22
3.2.2	Sisäiset vuokrat.....	22
3.2.3	Rahoitustulot ja -menot (kesken).....	22
3.2.4	Vuosikate, poistot ja tilikauden tulos.....	23
3.2.5	Yhteenvedo lautakuntien määrärahoista.....	25
4.	Tulos- ja rahoituslaskelma.....	26
4.3	Tuloslaskelma.....	26
4.4	Rahoituslaskelma.....	29
5.	Investoinnit.....	31
6.	Talousarvion sitovuus.....	32
7.	Käyttötalous ja tavoitteet.....	34
7.3	Vaalit.....	34
7.4	Tarkastuslautakunta.....	34
7.5	Kaupunginvaltuusto.....	34
7.6	Kaupunginhallitus.....	35
7.7	Sivistyslautakunta.....	41
7.8	Hyvinvointilautakunta.....	55
7.9	Tekninen lautakunta.....	78
7.10	Ympäristölautakunta.....	96
8.	Konserniyhtiöt.....	101
	Liite : Investointiluettelo.....	108

1. Yleisperustelut

1.1 Kaupungin visio ja strategia

Lapuan kaupungin strategia 2023-, joka tunnetaan myös nimellä Onnen resepti, on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 12.6.2023.

Lapuan kaupungin visiona on olla hyvinvoiva, kasvava ja elinvoimainen. Strategiamme mukaisia tavoitteita ovat hyvinvoinnin lisääminen, kasvun varmistaminen ja talouden tasapainon ylläpitäminen.

Hyvinvoinnin osalta huomioimme ikäryhmittäin lapset ja nuoret, työikäiset sekä ikäihmiset. Hyvinvoinnin lisäämisen alatavoitteita ovat mm. työ- ja toimintakyky, hyvinvoiva arki, elämänlaatu ja mielen hyvinvointi, palveluiden saatavuus, sähköiset palvelut ja osallisuus.

Kasvun varmistamisen osalta alatavoitteita ovat mm. väestönkasvu ja -rakenne, yrityskannan vahvistuminen, maankäytön ja rakentamisen ratkaisut sekä työllisyyden edistäminen ja osaavan työvoiman saatavuuden parantaminen.

Talouden tasapainon ylläpitämisessä hyödynnämme osana päivittäistä johtamista kymmenen kohdan toimenpideohjelmanamme:

- tulopohjan laajentamis- ja tehostamistoimenpiteet
- prosessien kuvaaminen ja kehittäminen toiminnan tehostamiseksi, digitalisaation lisääminen
- toiminnallisten muutosten toteuttaminen pääasiallisesti eläköitymisten yhteydessä
- organisaatorakenteiden läpikäynti ja arviointi sekä tarvittaessa hierarkian keventäminen
- poikkihallinnollisen yhteistyön ja kolmannen sektorin kanssa tapahtuvan yhteistyön lisääminen toiminnan tehostamiseksi ja kustannusten säästämiseksi
- palveluverkon arviointi ja rakenteellisten muutosten esitykset
- palvelutason arviointi ja rakenteellisten muutosten esitykset
- hankintatoimen kehittäminen
- kustannusten välttämättömyyden tarkempi arviointi, tiiviimpi seuranta ja sisäinen koulutus
- strategisten omistusten arviointi ja toimenpide-esitykset.

Strategian tavoitteita mitataan seuraavilla mittareilla:

Hyvinvoinnin lisääminen	tyytyväisyystutkimukset asukkaille, henkilöstölle ja yrityksille, kyselytutkimukset kolmannelle sektorille sekä hyvinvointivointiraportin mittarit
Kasvun varmistaminen	väestönkasvu-%, nettomuuttovoitto-%, yritysten lkm:n kasvu-%, rakennuslupien määrä (kpl), myytyjen asuntotonttien myynti (kpl), yritystonttien myynti (kpl), työpaikkojen lkm kasvu-%, työttömyys-%, työvoiman kasvu-%, yhteisöverotulojen kasvu-%
Talouden tasapainon ylläpitäminen	tilikauden tulos 0 tai ylijäämäinen, velka/asukas alle kuntien keskitason, pitkän aikavälin investoinnit poistojen suuruuksia

Strategian mukaisia tulevaisuuden skenaarioita ovat:

- digitaalisuus ulottuu kaikkialle
- yhteisöllisyys kaupungin veto- ja pitovoiman kärkenä
- kestävä kehitys innovaatioiden ajurina.

Asetettujen tavoitteiden perustana ovat lupauksemme. Strategian mukaiset toimenpiteet keskittyvät tavoitteiden saavuttamiseen ja lupauksen tyytyväisyyden lisäämiseen.

Lapuan kaupungin strategian mukaisia lupauksia ovat:

- voimaa kulttuurista ja liikunnasta
- tekeväälle töitä, työlle tekijöitä
- turvallinen tulevaisuus
- kaikille sopivaa asumista
- terveet ja hyvinvoivat kasvu- ja oppimisympäristöt
- tänään hyviä ja huomenna vielä parempia
- innostavaa yhteistyötä onnistuen
- kaikkia ja kaikkea kunnioittaen.

Lapuan kaupungin toiminnan perustana on kannustava ja innostava ilmapiiri, arvostava ja asiakaslähtöinen asenne sekä vaikuttavat, tehokkaat ja laadukkaat palvelut.

Kaupunkistrategian mukaisia toimintatapojamme ovat

- osallistaa
- toimia oikea-aikaisesti ja avoimesti
- kehittää, uudistaa ja ylläpitää
- innovoida kokeilevasti sekä
- verkostoitua ja tehdä yhteistyötä tavoitteellisesti.

Strategian ytimenä on tuoda hyviä uutisia Lapualta huomioiden se, mikä on parasta asukkaille, yrittäjille, kolmannelle sektorille ja henkilöstölle. Strategian viestimiseksi ilmestyy kahdesti vuodessa Lapuan kaupungin tiedotuslehti nimeltään Hyviä Uutisia Lapualta.

Strategiamme ytimeen kuuluu myös vahvuutena välittäminen. Yhteisön voima on sen jäsenissä. Meillä Lapualla ymmärrämme sen niin, ettei yhdenkään meistä haluta jäävän yksin. Olemme joukkue, jossa jokainen tukee toinen toistaan omien voimavarojensa puitteissa. Jokainen voi osallistua, jokainen voi vaikuttaa ja jokainen on merkityksellinen.

Vahvuutena välittämisen ytimessä ovat osallisuuden lisääminen, yhteisöllisyyden kasvattaminen, kunnioittavan vuorovaikutuksen ja luottamuksen ilmapiirin vahvistaminen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin lisääminen.

Strategiamme mukaisesti hyödynnämme sosiaalisessa mediassa ja markkinoinnissa
#hyviäuutisialapualta
#vahvuutenavälittäminen

1.3 Kaupungin henkilöstö

Lapuan kaupungin strategian 2023 tavoitteena on hyvinvoinnin lisääminen, mikä kattaa myös henkilöstön työhyvinvoinnin lisäämisen. Syksyllä 2023 on hyväksytty kaupungin henkilöstön työhyvinvointiohjelma, jossa määritellään toimenpiteet työhyvinvoinnin edistämiseksi, kuten hyvän johtamisen edistäminen, työyhteisötaidot, toimiva yhteistointiminta ja tiedonkulku sekä turvallinen ympäristö. Ohjelmassa on määritelty toimenpiteet työhyvinvoinnin ylläpitämiseksi ja parantamiseksi sekä vastuutettu ja osittain aikataulutettu toimenpiteet. Työhyvinvointiohjelma on osa kaupungin toimenpideohjelmaa.

Henkilöstötyytyväisyyttä mitataan kahden vuoden välein toteutettavalla henkilöstökyselyllä. Henkilöstötutkimus toteutettiin viimeksi syksyllä 2024. Henkilöstötutkimuksen perusteella kokonaistasolla kaupunkiin työnantajana ollaan erittäin tyytyväisiä, koko kaupungin osalta keskiarvo oli 3,92 (asteikolla 1-5).

Osaamisen kehittämiseen panostetaan edelleen järjestämällä esihenkilöille ja koko henkilöstölle vuosittain työhyvinvointiin liittyvää koulutusta. Lisäksi esihenkilöiden iltapäivät, joissa käsitellään ajankohtaisia asioita, järjestetään neljä kertaa vuodessa.

Kehityskeskustelujen toteutumista on säännöllisesti seurattu neljännesvuosittain esihenkilöille tehdyn kyselyn kautta. Syyskuun lopussa 2025 kehityskeskustelut vuoden sisällä oli käyty 86,5 %:sti, tavoitteena vuodelle 2025 on toteutumaprosentti 95.

Kevan ennusteen mukaan vuonna 2026 kaupungin palveluksesta siirtyy vanhuuseläkkeelle 16 henkilöä ja lisäksi työkyvyttömyyden vuoksi täydelle tai osittaiselle työkyvyttömyyseläkkeelle 6 henkilöä. Eläköityminen tapahtuu yksilökohtaisen valinnan perusteella, joten Kevan ennusteet ovat suuntaa antavia. Kevan ennusteen mukaan seuraavan viiden vuoden sisällä eläkkeelle siirtyviä henkilöitä on 15,5 % kaupungin vakinaisesta henkilöstöstä.

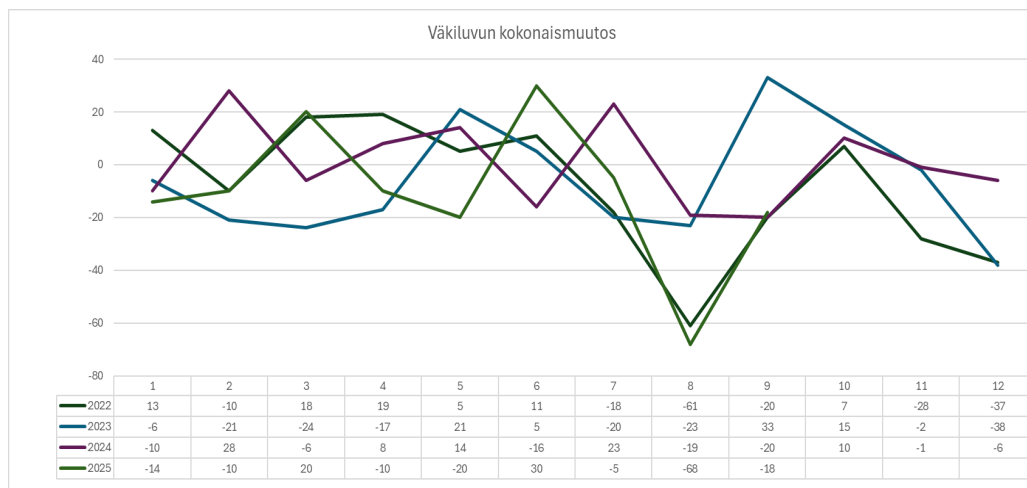
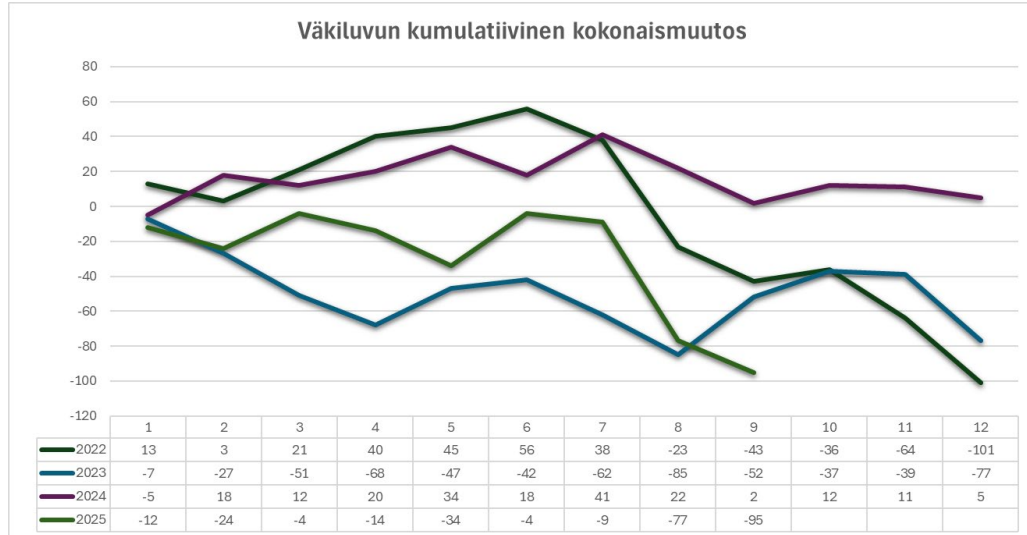
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymistä pyritään vähentämään ennakoivalla ja aktiivisella työkyvyn tukemisella ja puuttumalla aikaisessa vaiheessa työkyvyn haasteisiin.

Kireässä taloustilanteessa toimintaa ja toiminnan järjestämisen tapoja joudutaan jatkuvasti tarkastelemaan kriittisesti. Henkilöstön siirtyessä pois kaupungin palveluksesta eläköitymisen tai muun syyn vuoksi, henkilöstön tarve sekä tehtäviin tarvittava koulutus ja kokemus arvioidaan aina tapauskohtaisesti ja uuden henkilön palkkaamisen sijaan mahdollisuuksien mukaan järjestellään työtehtäviä uudelleen. Edelleen tulee kuitenkin huolehtia henkilöstön työhyvinvoinnista, työkuorman kohtuullisuudesta sekä toimivista sijaisjärjestelyistä.

Määräaikaista henkilöstöä tulee palkata ainoastaan, mikäli se on palvelutuotannon toteuttamisen kannalta välttämätöntä.

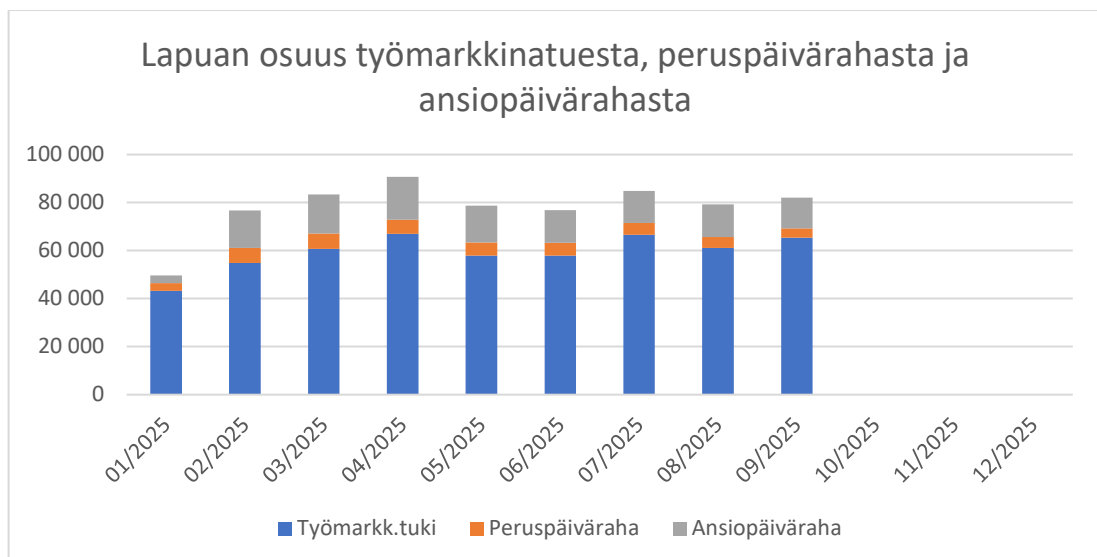
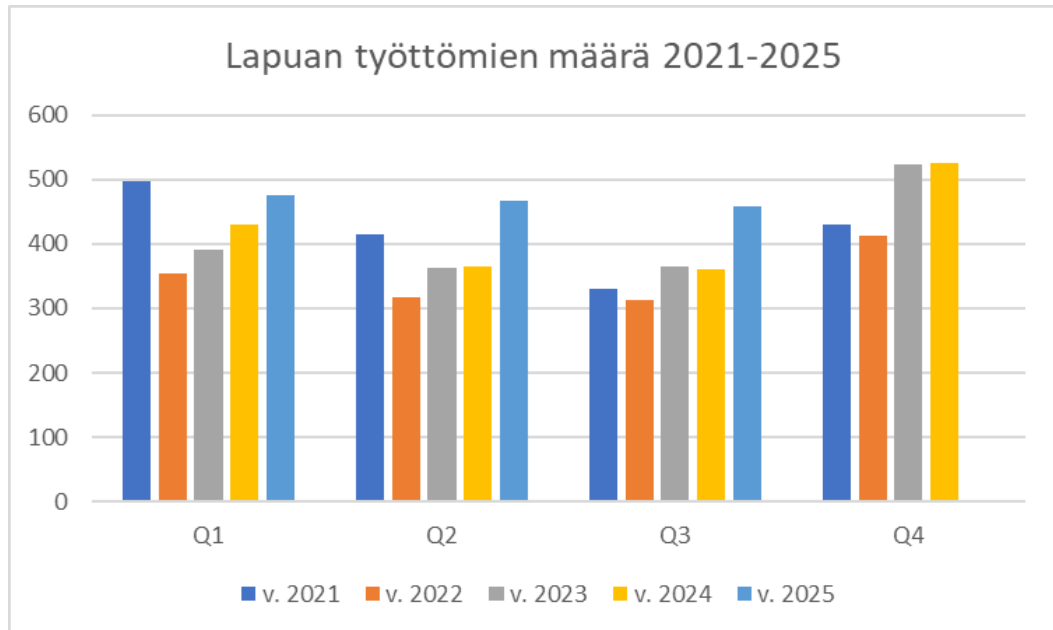
1.4 Väestö ja työllisyys

Vuoden 2024 lopussa asukasluku oli 14.028. Vuoden 2025 syyskuun loppuun mennessä Lapualla oli 13.933 asukasta. Muutos viime vuoden lopun tilanteeseen on -95 henkilöä. Nettomuuttovoitto on ollut negatiivinen 51 henkilöllä.

Etelä-Pohjanmaan alueella oli syyskuun lopussa 6842 työtöntä työnhakijaa. Vuoden takaisesta vertailuajankohdasta määrä nousi 731 työnhakijalla (12%). Koko maassa työttömien työnhakijoiden määrä nousi samalla ajanjaksolla 10,4 prosentilla. Koko maan työttömyysaste oli 10,4% ja työttömien työnhakijoiden osuus Etelä-Pohjanmaalla oli 8 %, joka oli Manner-Suomen toiseksi alhaisin. Lapuan työttömyysprosentti oli 7,2%.

Lapualla työttömistä työnhakijoista oli syyskuun 2025 kokoaikaisesti lomautettuja 51. Etelä-Pohjanmaan TE-toimistossa oli syyskuun 2025 aikana 479 avointa työpaikkaa. Lapualla avoimia työpaikkoja oli 20.

2. Taloudelliset lähtökohdat

2.1 Talouden kehitysnäkymät

Valtiovarainministeriön syksyn 2025 katsauksen mukaan Suomen talouskasvun odotetaan kiihtyvän maltillisesti. Bruttokansantuotteen kasvu nopeutuu 1,4 prosenttiin vuonna 2026 ja edelleen 1,7 prosenttiin vuonna 2027. Kasvun ennustetaan jatkuvan vakaana, asettuen 1,6 prosentin tasolle vuonna 2028. Talous kasvaa ennustejaksolla potentiaalista tuotantoon nopeammin, sillä se toipuu aiemmasta taantumasta. Maailmantalouden kasvu tukee kehitystä kiihtymällä kolmeen prosenttiin vuonna 2026 pääosin Euroopan vetämänä, vaikka kauppapoliittinen epävarmuus hidastaakin elpymistä.

Työmarkkinoilla nähdään käänne parempaan, mutta toipuminen on hidasta. Työllisyyden odotetaan kääntyvän kasvuun vuonna 2026 talouden vahvistuessa. Tämän myötä työttömyysasteen ennustetaan laskevan 9,0 prosenttiin vuonna 2026 ja 8,4 prosenttiin vuonna 2027. Vaikka suunta on oikea, työttömyysaste pysyy ennustejakson lopullakin selvästi arvioitua rakenteellisen työttömyyden tasoa korkeampana, mikä viittaa työmarkkinoiden vajaakäyttöön. Työllisyysasteen (20–64-vuotiaat) ennustetaan nousevan 77,3 prosenttiin vuonna 2027.

Investointien kasvu on yksi merkittävimmistä talouskasvun ajureista. Kokonaisinvestointien ennustetaan kasvavan 3,9 % vuonna 2026 ja 3,7 % vuonna 2027. Kasvua vauhdittavat erityisesti vihreään siirtymään liittyvät hankkeet, kuten datakeskus- ja tuulivoimainvestoinnit, joita Suomen puhdas ja edullinen energia houkuttelee. Toinen merkittävä tekijä ovat julkiset puolustushankinnat, kuten F-35-hävittäjien toimitukset, jotka nostavat investointitasoa merkittävästi. Myös rakentamisen odotetaan elpävän selvemmin vuosina 2026 ja 2027, kun asuntomarkkinat toipuvat matalamman korkotason myötä.

Investointien ohella taloutta tukee yksityisen kulutuksen elpyminen. Tämän taustalla on kotitalouksien ostovoiman selvä paraneminen, sillä ansiotasoindeksin nousun ennustetaan kiihtyvän väliaikaisesti 3,6 prosenttiin vuonna 2026, koska uusien työehtosopimusten suurimmat korotukset ajoittuvat tuolle vuodelle. Vuonna 2027 nousuvauhdin arvioidaan hidastuvan takaisin 3,0 prosenttiin. Koska inflaatio pysyy samaan aikaan maltillisena, palkkojen nousu parantaa selvästi kotitalouksien taloudellista tilannetta ja tukee kulutuksen kasvua.

Korkotason ennustetaan pysyvän talouskasvua tukevalla, matalalla tasolla. Kolmen kuukauden Euriborin arvioidaan olevan 1,8 % vuonna 2026 ja 2,0 % vuonna 2027. Tämä kehitys tukee kotitalouksien ostovoimaa ja vauhdittaa vähitellen asunto- ja kulu- tusluottojen kysyntää. Vaikka markkinakorot ovat laskeneet, valtion korkomenot jatkavat kasvuaan aiemmin otetun velan ja korkeamman korkotason vuoksi. Niiden ennustetaan nousevan jopa 5,5 miljardiin euroon vuoteen 2029 mennessä.

Talouskasvusta ja hallituksen sopeutustoimista huolimatta julkisen talouden tilanne säilyy vaikeana. Alijäämä pienenee hitaasti ja on 3,6 % suhteessa BKT:hen vuonna 2026 ja 3,4 % vuonna 2027, pysytellen siten yli EU:n kolmen prosentin viitearvon. Alijäämää ylläpitävät kasvavat menopaineet puolustuksessa, sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä velanhoitokustannuksissa. Vaikka julkisen talouden velkasuhteen kasvu vakiintuu hetkellisesti vuonna 2027 noin 88,6 prosentin tasolle, ei tämä ole pysyvä käänne. Velkasuhteen ennustetaan kääntyvän uudelleen kasvuun heti vuonna 2028 ja ylittävän 90 prosenttia vuonna 2029. Taustalla on rakenteellinen ongelma, jossa julkiset menot ovat tuloja korkeammat, mikä ilmenee noin kahden prosentin suuruisena kestävyysvajana.

Yleinen taloudellinen tilanne

Muuttuja, %-muutos	2024	2025	2026	2027
BKT:n muutos	0,4	1,0	1,4	1,7
Työllisyysaste, %	76,7	76,2	76,5	77,3
Työttömyysaste, %	8,4	9,4	9,0	8,4
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	1,6	0,4	1,4	1,9
Ansiotasoindeksi, muutos, %	3,1	3,0	3,6	3,0
Vaihtotase, suhteessa BKT:hen, %	0,0	-0,3	-0,4	-0,4
Julkisyhteisöjen menot, suhteessa BKT:hen, %	57,8	57,4	56,6	55,7
Julkisyhteisöjen velka, suhteessa BKT:hen, %	82,0	86,9	88,5	88,6
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	3,6	2,1	1,8	2,0
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	2,9	3,0	3,0	2,9

Lähde: VM:n taloudellinen katsaus, syksy 2025

2.2 Kuntatalous

Kuntatalouden kehitysarvio

Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelma syksyltä 2025 ennakoi kuntien taloudelle haastavaa tulevaisuutta. Vaikka Suomen yleinen talouskasvu on elpymässä, sen vaikutukset eivät riitä kattamaan kuntien kasvavia menoja. Kuntatalouden tulojen ja menojen välinen rakenteellinen epätasapaino syvenee erityisesti vuosina 2026 ja 2027, mikä johtaa kasvaviin sopeutuspaineesiin, lisääntyvään velkaantumiseen ja kunnallisvero-erojen korotuspaineesiin lähes kaikissa kunnissa.

Kuntien talous on entistä vahvemmin sidoksissa työmarkkinoiden kehitykseen. Vuonna 2025 jatkunut heikko työllisyystilanne, jossa työttömyysaste on noin 9,4 prosenttia, on vaimentanut verotulojen kehitystä ja lisännyt menoja. Vaikka työllisyyden ennakoitaan kohenevan vuodesta 2026 alkaen talouskasvun myötä, kuntatalouteen kohdistuu paineita uuden lainsäädännön kautta.

Keskeinen muutos on vuoden 2025 alussa voimaan tullut TE-palvelu-uudistus. Uudistus siirsi työvoimapalveluiden järjestämistä kunnille ja laajensi samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista. Tämä tekee kuntataloudesta aiempaa suhdanneherkemmän, sillä nyt sekä tulot että menot reagoivat suoraan työllisyyskehitykseen. Pitkittyvät työttömyysjaksot nostavat kuntien maksuosuutta työttömyysturvamenosta, mikä on jo näkynyt kasvaneina avustusmenoina vuoden 2025 ennusteissa. Uudistus voi myös kasvattaa kuntien välisiä taloudellisia eroja, sillä työllisyystilanne vaihtelee alueellisesti.

Kuntien menopaineet kasvavat tulevina vuosina voimakkaasti. Suurin yksittäinen tekijä ovat henkilöstökustannukset. Keväällä 2025 solmittu palkkaratkaisu nostaa kuntien työvoimakustannuksia 3,2 % vuonna 2026 ja nousu kiihtyy edelleen 3,9 %:iin vuonna 2027. Koska kuntasektori on palveluvaltainen, palkankorotuksilla on huomattava vaikutus kokonaiskustannuksiin.

Lisäksi kuntien tuloja heikentää sote-uudistuksen jälkeinen tilanne. Kuntien omistukseen jääneiden sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten päätyminen ja uudelleen neuvottelut uhkaavat vähentää kuntien saamia vuokratuottoja. Kuntatalousohjelman ennusteissa on arvioitu, että kuntien vuokratuotot pienenevät noin 150 miljoonalla eurolla vuodesta 2026 alkaen.

Verotulot ovat kuntien merkittävin tulonlähde, mutta niiden kehitys ei riitä kattamaan kasvavia menopaineita. Vuoden 2025 heikon kehityksen jälkeen verotulojen odotetaan elpävän suhdannetilanteen kohentuessa.

Vuonna 2026 kuntien verotulojen ennustetaan kasvavan yhteensä 5,2 prosenttia.

Kasvu jakautuu seuraavasti:

- Kunnallisveron tuotto kasvaa arviolta 600 miljoonalla eurolla noin 10,7 miljardiin euroon
- Yhteisöveron tuotto nousee noin 1,7 miljardiin euroon
- Kiinteistöveron tuotto on noin 2,38 miljardia euroa

Vaikka verotulojen kasvu on ripeää, se ei yksin riitä tasapainottamaan kuntien taloutta, sillä samaan aikaan menot kasvavat ja valtionosuuksia leikataan.

Valtionosuudet ovat toinen kuntien keskeinen tulonlähde, ja niihin kohdistuu tulevina vuosina merkittäviä leikkauksia, jotka heikentävät kuntien rahoitusasemaa. Vaikka valtio osoittaa kuntien valtionapuihin vuonna 2026 nimellisesti noin 5,9 miljardia euroa,

---

hallituksen toimenpiteiden nettovaikutus heikentää kuntataloutta noin 170 miljoonaa euroa verrattuna vuoteen 2025.

Keskeisimmät valtionosuuksiin vaikuttavat muutokset ovat:

- Pysyvä leikkaus: Peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistetaan 75 miljoonan euron pysyvä vähennys vuodesta 2026 alkaen osana hallituksen kasvutoimien rahoitusta
- Indeksijarru: Hallitusohjelman mukaisesti valtionosuuksien indeksikorotuksesta leikataan yksi prosenttiyksikkö vuosina 2024–2027. Tämä pienentää valtionosuutta 31,6 miljoonaa euroa vuonna 2026
- Sote-uudistuksen takaisinperintä: Sote-siirtoihin liittyvät takautuvat ja määräaikaiset vähennykset leikkaavat valtionosuuksia aina vuoteen 2027 saakka

Tulojen ja menojen välinen epätasapaino johtaa siihen, että kuntien toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee -1,4 miljardia euroa vuonna 2026 ja -1,5 miljardia euroa vuonna 2027. Tämä tarkoittaa, että kunnat eivät pysty rahoittamaan edes omia investointejaan tulo-rahoituksella, vaan joutuvat turvautumaan velkaan. Kuntien lainakannan ennustetaan kasvavan merkittävästi ja nousevan 26,5 miljardiin euroon vuoteen 2029 mennessä.

2.3 Kaupungin talous

Kuluvan vuoden 2025 talousarvio laadittiin alijäämäiseksi 1,8 milj. euroa ja syyskuun lopun taloustilanteen perusteella näyttää, että talousarvio on toteutunut ennakoitua paremmin. Vuoden 2025 tilinpäätöksen arvioidaan ennakoitua toteutuvan talousarviota parempana. Arvio perustuu syyskuun talouslukuihin.

Verotuloja on kertynyt syyskuun loppuun mennessä 0,5 milj. euroa (1,4 prosenttiyksikköä) vähemmän kuin talousarvion tasaisen toteutuman mukaan oli arvioitu. Verotulokehitykseen sisältyy riskiä kuluvan vuoden osalta, sillä tuoreimpien ennusteiden perusteella verotulojen ennakoitua jäävän budjetoitua pienemmiksi. Ennusteita on tarkistettu alaspäin erityisesti kunnallisverotulojen osalta, mikä johtuu pienentyneistä ennakonpidätyksistä ja työllisyyden odotettua heikommasta kehityksestä. Näiden tekijöiden seurauksena myös palkkatulojen kasvuennuste on heikentynyt.

Talousarvioon budjetoitujen kunnallisverotulojen saavuttaminen on kuitenkin vielä mahdollista, mikäli loppuvuoden tilitykset pysyvät samalla tasolla kuin edellisvuoden lopussa. On silti syytä varautua siihen, että verotulot voivat jäädä budjetoitua pienemmiksi, mikä heikentäisi tilikauden tulosta.

Tilikauden 2025 tuloksen arvioidaan toteutuvan talousarviota parempana. Näkemys perustuu syyskuun taloustietoihin. Loppuvuosi on kuitenkin perinteisesti kulukehitykseltään raskasta aikaa, joten tilikauden lopullisesta tuloksesta ei voida vielä tehdä varmoja johtopäätöksiä.

Kuluvan vuoden nettoinvestoinnit ovat toteutuneet vain 51,1 %:sti, eli nettoinvestoinnit syyskuun lopussa olivat 6,3 milj. euroa. Vuoden 2025 alkuperäisen talousarvion nettoinvestoinnit olivat 11,29 milj. euroa ja syyskuun lopun muutetun talousarvion nettoinvestoinnit ovat 12,37 milj. euroa. Investoinnit toteutuvat takapainotteisesti ja kiihtyvät tyyppillisesti usein loppuvuodesta, mutta on hyvin todennäköistä että investointien toteutuma jää talousarviosta. Vuoden 2025 aikana valtuusto on hyväksynyt investointeihin

lisämäärärahoja 1,07 milj. euroa. Lisämäärärahat ovat ns. ”siirtyviä investointimäärärahoja” eli investointi ei ole toteutunut suunnitellun mukaisesti edellisenä vuonna ja määräraha on siirretty valtuuston päätöksellä seuraavalle vuodelle erikseen vuoden 2025 alussa. Näiden lisäksi valtuusto on myöntänyt investointimäärärahaa erikseen siltojen kunnostamiseen kuluvalle vuodelle 19.5.2025.

Arvioitu vuoden 2025 lopun lainamäärä on n. 64,8 milj. euroa. Toteutuva lainamäärä riippuu loppuvuoden investointien toteutumisesta ja kulukehityksestä.

Vuoden 2026 talousarvio on laadittu haasteellisista lähtökohdista, mutta se on saatu tasapainoiseen lopputulokseen. Talousarvio on sopeuttava ja sen toteuttaminen edellyttää kustannustietoisuutta kaikilla toimialoilla. Talousarviossa painotetaan palvelujen turvaamista taloudellisesti kestäväällä tavalla ja myös suunnitelmavuosien talousarvioihin tulee sisällyttää talouden tasapainottamistoimenpiteitä.

Merkittävimmät riskit talousarvion toteutumiselle liittyvät siihen, kuinka onnistutaan tekemään kustannustehokkaita päätöksiä ja toimeenpanemaan suunnitellut tasapainottamistoimet. Lisäksi epävarmuutta aiheuttavat verotulojen kehitys sekä sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten mahdolliset uudelleen neuvottelut, jotka voivat tuoda epävakautta talouden suunnitteluun. TE-uudistus lisää kuntien suhdanneherkkyyttä, sillä työllisyyskehitys vaikuttaa suoraan kunnan menokehitykseen. Työttömyysjaksojen pidentyminen tai määrän kasvu nostavat kunnan osuutta työttömyysetuuksien rahoituksesta ja voivat siten lisätä toimintamenoja. VM:n syksyn 2025 kuntatalousohjelman mukaan kuntien vastuu työllisyyden hoidon kustannuksista kasvaa uudistuksen myötä, mikä korostaa työllisyyden edistämisen merkitystä paikallistasolla.

VM:n syksyn taloudellisen katsauksen mukaan 3 kuukautta euriboria vastaavien lyhyiden korkojen odotetaan laskevan noin 2,0 % tasolle ja 10 vuoden valtion obligaatiokorkojen noin 2,8 % tasolle ennusteajaksolla. Tämä tarkoittaa, että kuntien rahoituskustannukset voivat kehittyä eri tavalla kuin on budjetoitu, esimerkiksi jos korot pysyvät odotettua korkeampina tai nousevat uudelleen, se voi heikentää investointien rahoitus pohjaa ja lisätä velan hoitokuluja.

Taloussuunnittelukaudelle 2027–2028 ajoittuvaksi kaavailtu valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistus ei etene tällä hallituskaudella, koska hallituspuolueet eivät ole löytäneet sopua kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistuksesta.

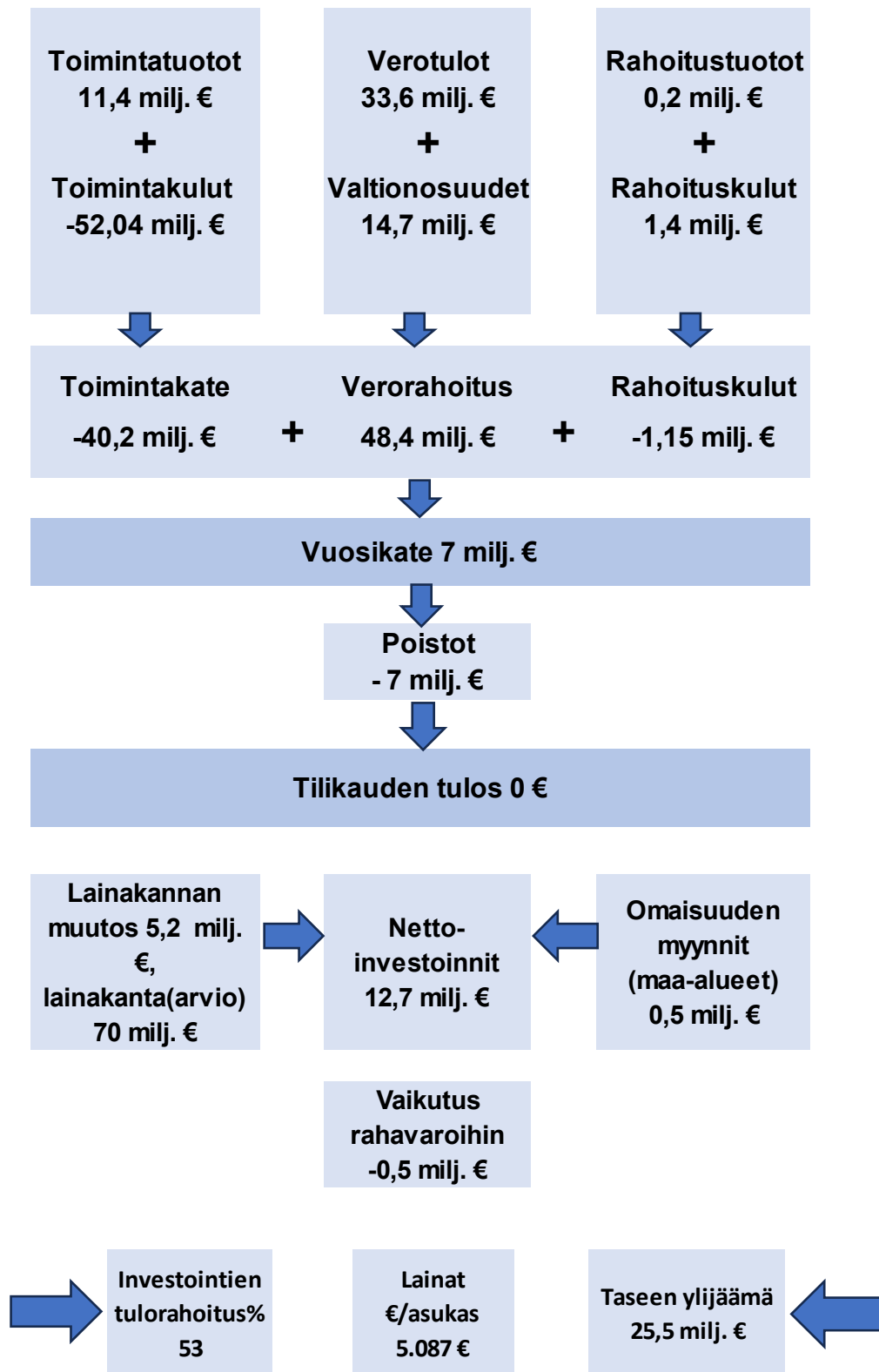
Vuoden 2026 talousarviossa vuosikate on 7 milj. euroa ja tilikauden tulos on nolla euroa. Talousarviossa 2026 kaupungin toimintakate on -40,2 milj. euroa. Vuoden 2025 talousarvioon verrattuna vuosikate on 2,1 milj. euroa suurempi tulevan vuoden arvioissa.

Kaupungin nettoinvestointimenot ovat 12,7 milj. euroa vuoden 2026 talousarviossa. Toiminnan ja investointien rahavirta on 5,7 milj. euroa negatiivinen. Investointien tulo-rahoitusprosentti on talousarviossa 53%. Yksi merkittävimpiä investointeja vuosina 2025-2027 on uuden uimahallin rakentamista koskeva rakennusinvestointi, jonka kokonaiskustannusarvio on 14 milj. euroa.

Lainamäärän arvioidaan kasvavan vuonna 2026 n. 5,2 milj. euroa. Lainamäärä kasvaa vuonna 2027 arviolta 2 milj. euroa ja vuonna 2028 3 milj. euroa. Tämä edellyttää kuitenkin sitä, että suunnitelmavuosien tilikauden tulokset saadaan tasapainoon tai lähes tasapainoiseksi ja investoinnit toteutuvat esitetyn investointisuunnitelman tasoisena.

Lainamäärän kasvua selittää suunnitelmavuosien alhainen vuosikate ja investointien taso. Lainamäärän kasvu kuitenkin täsmentyy vuosittain talousarviota laadittaessa ja ennusteiden tarkentuessa. Lainamäärä kasvaa, mikäli investointitaso pysyy korkeana ja vuosikatteen tasoa ei saada nostettua. Optimaalinen vuosikatetavoite on n. 8 milj. euroa.

Talousarvio 2026 keskeisimmät talousluvut

3. Talousarvion perustelut

Kaupunginhallitus käsitteli kokouksessaan 23.6.2025 talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2027-2028 lähtökohtia ja asetti samassa yhteydessä lautakunnille euromääräiset raamit, joiden tarkoituksena oli ohjata lautakuntien talousarviovalmistelua, määrittää yleinen viitekehys tulevalle talousarviovuodelle sekä varmistaa valmistelun suuntautuminen kohti tasapainoista kokonaisuutta.

Lautakunnat ovat valmistelleet omat talousarvioesityksensä annettujen raamien pohjalta syksyn 2025 aikana. Raamissa on pyritty huomioimaan ne tiedossa olevat muutokset, joita on tapahtumassa vuoden 2026 aikana. Annettu raami oli tiukka, koska palkankorotukset ja hintojen nousu tuovat haasteita lautakuntien budjettien laatimiseen. Raamissa pysyminen on edellyttänyt lautakunnilta priorisointia sekä säästö- ja tasapainottamistoimenpiteitä jo talousarvion valmisteluvaiheessa. Lautakunnissa on jouduttu tarkastelemaan toimintatapoja ja resurssien kohdentamista, jotta asetettuun raamikehykseen on ollut mahdollista päästä. Kaupunginhallitus kokouksessaan 3.11.2025 käsitteli lautakuntien talousarvioita ja kokonaistaloutta ja hyväksyi lautakuntien talousarvioesitykset. Valtuuston talousseminaari pidettiin 21.-22.10.2025, jolloin esiteltiin talousarviovalmistelun kokonaistilanne ja käytiin läpi lautakuntien talousarvioita. Kaupunginhallituksen talousseminaari pidettiin 17.11.2025, jossa oli paikalla myös tytäryhtiöiden toimitusjohtajat kertomassa tytäryhtiöiden talousnäkymistä.

Kaupunginhallitus asetti kokouksessaan 23.6.2025 investointikatoksi 6,7 milj. euroa. Vuoden 2026 nettoinvestoinnit on 12,7 milj. euroa. Nettoinvestoinneissa on mukana uimahallirakentamiseen liittyvä 6 milj. euron määräraha vuodelle 2026, jota ei sisällytetty investointikattoon. Suunnitelmavuosille 2026-2027 uimahallirakentamiseen on varattu yhteensä 9 milj. euroa. Uimahalli-investoinnin kokonaiskustannusarvio säilyy 14 milj. eurossa. Vuoden 2025 talousarviossa esitetty alkuperäinen investointijaksotus oli 5 milj. euroa vuodelle 2025, 7 milj. euroa vuodelle 2026 ja 2 milj. euroa vuodelle 2027. Rakentamisen edistyessä investointien jaksotus on tarkentunut. Uuden arvon mukaan kustannukset painottuvat vuodelle 2026 6 milj. euroon ja vuodelle 2027 3 milj. euroon. Kaikkien vuosien (2025-2027) investointimäärät ja niiden jaksotus perustuvat uimahallihankkeen toteutuneeseen valmistumisasteeseen, minkä mukaisesti kustannukset kertyvät rakennusvuosille. Rakennusinvestointien osuus on vuonna 2026 kokonaisuudessaan 7,75 milj. euroa.

Suunnitelmavuoden 2027 investointitasoksi on arvioitu 10,1 milj. euroa ja vuoden 2028 investointitasoksi 8,3 milj. euroa. Suunnitelmavuoden 2027 osalta investointimäärärahoihin sisältyy uimahallirakentamisen määräraha (3 milj. euroa) ja sen vuoksi suunnitelmavuosien investointitaso pysyy korkealla tasolla. Suunnitelmavuosien investointeja arvioidaan talousarviovuosittain yksityiskohtaisemmin.

Veroprosentit on valtuusto päättänyt pitää ennallaan (Kv 10.11.2025). Vuoden 2026 kunnallisveroprosentti on 8,90%.

Toimielimet ovat varanneet vuoden 2026 palkankorotuksia varten määrärahat omiin talousarvioihinsa. Lautakuntien talousarviot sisältävät erilaisia säästötoimenpiteitä, mutta suunnitelmavuosille on haettava lisää vaikuttavia talouden tasapainottamistoimenpiteitä, jotta talous saadaan pysymään tasapainossa.

3.1.1 Verotulot

Kaupungin verotulot koostuvat kunnallisverosta, yhteisöverosta ja kiinteistöverosta. Kuntalain 11 §:n mukaan viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista.

Kuntien verotulot laskivat vuonna 2024 yhteensä 14,09 miljardiin euroon, mikä on 3,4 % vähemmän kuin edellisellä vuonna. Laskun taustalla oli ennen kaikkea edellisvuoden poikkeuksellisen korkea taso, joka johtui aiempien verovuosien tilityksistä (ns. verohännistä). Kun näiden vanhojen verovuosien tuoma hyöty vuonna 2024 normalisoitui, tulot pienenevät. Myös yhteisöveron tuotto, 1,77 miljardia euroa, laski merkittävästi (-14,3 %). Tähän vaikuttivat verohäntien poistumisen lisäksi odotettua heikompi talousuhdanne.

Kuntien verotulojen arvioidaan olevan vuonna 2025 yhteensä noin 14,03 miljardia euroa. Verotulojen arvioidaan pysyvän suunnilleen vuoden 2024 tasolla. Heikko suhdannetilanne vaikuttaa vuonna 2025 kuntatalouteen ja tämän vuoksi verotuloennusteita on madallettu kertymätietojen perusteella vuoden edetessä. Kunnallisveron heikentynyt kehitys johtuu työllisyyden ja siten palkkatulojen odotettua heikomasta kehityksestä.

Kuntien yhteenlaskettujen verotulojen ennustetaan nousevan 14,8 miljardiin euroon vuonna 2026, mikä vastaa 5,2 prosentin kasvua edellisvuoteen verrattuna. Seuraavina vuosina 2027–2029 vuotuisen kasvun odotetaan vakiintuvan 3,6–4,1 prosentin tasolle. Hallituksen kehysriihessä sopimat mittavat veronkevennykset kompensoidaan kunnille täysimääräisesti. Kunnallisverotukseen kohdistuvien muutosten, kuten veronkevennysten ja toisaalta ammattiyhdistysten jäsenmaksujen verovähennysoikeuden poistamisen nettovaikutus hyvitetään kunnille korottamalla valtionosuuksia.

Vastaavasti yhteisöveron perusteisiin tehtävät muutokset kompensoidaan kuntien jakoosuutta muuttamalla. Esimerkiksi yhteisöverokannan alentuessa 20 prosentista 18 prosenttiin vuonna 2027, kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta nostetaan arviolta 2,5 prosenttiyksiköllä.

Kunnallisveroa arvioidaan kertyvän 10,7 miljardia euroa, mikä merkitsee 0,6 miljardin euron (+6,1 %) kasvua vuodesta 2025. Poikkeuksellisen voimakasta kasvua selittää kaksi päätekijää: (1) Vuoden 2026 veromuutosten epäsymmetrinen kohdentuminen: veronkevennykset vaikuttavat lähes yksinomaan valtion verotuloihin, kun taas veropohjaa tiivistävät toimet lisäävät myös kuntien verokertymää. (2) Vertailuvuoden 2025 matala taso: vuoden 2025 kertymää pienentävät merkittävät, verovuoteen 2024 kohdistuvat veronpalautukset, mikä teknisesti nostaa vuoden 2026 kasvuprosenttia.

Kuntien osuudeksi yhteisöveron tuotosta ennustetaan 1,74 miljardia euroa. Kiinteistöveron tuotoksi arvioidaan 2,38 miljardia euroa.

Lapuan kaupungin tuloveroprosentti on 8,90 vuonna 2026. Veroprosentti säilyy ennallaan. Lapuan kaupungin vuoden 2024 verotulokertymä oli n. 31,2 milj. euroa. Talousarvion 2025 verotulokertymäksi on arvioitu 31,7 milj. euroa. Vuoden 2025 verotulokehitys on ollut elokuun loppuun asti hyvää, syyskuun talousraporteilla oli nähtävillä ensimmäistä kertaa tilanne, jolloin kunnallisverotulot olivat jääneet talousarvion tasaisesta toteutumasta. Tuoreimmissa verotuloennusteissa on alennettu kunnallisverotulokertymäennusteita johtuen pienemmistä ennakonpidätyksistä. Myös työllisyyden odotettua heikompi kehitys kuluvana vuonna on johtanut siihen, että palkkatulojen kehitysarvio on heikentynyt. Talousarvioon budjetoidut kunnallisverotulot on vielä mahdollista saavuttaa, mikäli loppuvuoden kunnallisverotulot pysyvät samalla tasolla kuin mitä viime

vuoden lopun tilitykset ovat olleet. On kuitenkin hyvä tiedostaa ja varautua siihen, että kunnallisverotulot eivät toteudu budjetoidun mukaisina. Päivitetyn tilinpäätösennusteen mukaan kunnallisverotulot olisivat 0,5 milj. euroa budjetoitua pienemmät eli kunnallisverotulojen määrä olisi tällöin 25,26 milj. euroa.

Vuoden 2026 talousarvion verotulokertymäksi on arvioitu 33,6 milj. euroa. Verotulokertymä kasvaa kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna 1,97 milj. euroa.

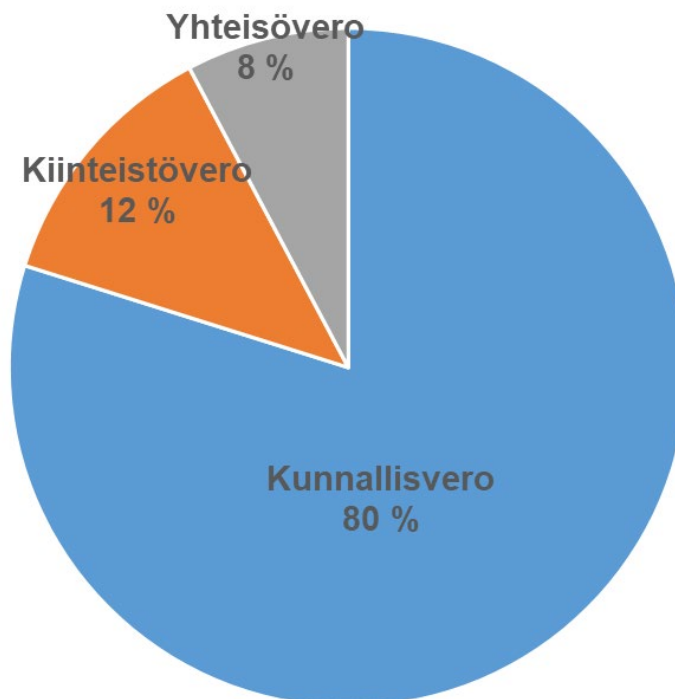
Yleinen talouskehitys, työllisyyskehitys ja yritysten tulokset vaikuttavat ratkaisevasti verotulojen kertymiseen.

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TPE 2025	TA 2026	SU 2027	SU 2028
Kunnallisvero	25 330 663	25 363 103	25 761 000	25 261 000	26 862 000	27 302 000	28 342 000
Kiinteistövero	3 270 265	3 340 096	3 456 000	3 456 000	4 163 000	4 163 000	4 163 000
Yhteisövero	2 984 372	2 510 919	2 452 000	2 452 000	2 612 000	2 765 000	2 903 000
Yhteensä	31 585 300	31 214 118	31 669 000	31 169 000	33 637 000	34 230 000	35 408 000

TP 2024 Verotulot/asukas 2 225 €
--

TPE 2025 Verotulot/asukas 2 251 €

TA 2026 Verotulot/asukas 2 443 €
--

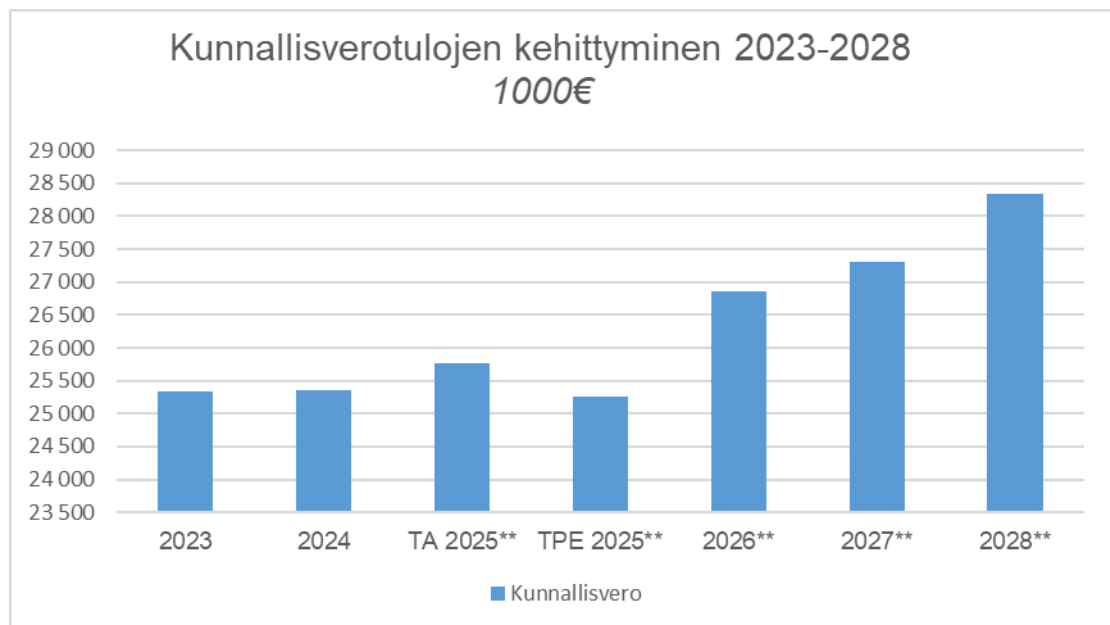

Kunnallisvero

Vuoden 2026 tuloveroprosentti on 8,90. Vuodelle 2026 tuloveroprosentti päätetään kymmenyksen tarkkuudella ja talousarvio on laadittu valtuuston 10.11.2025 hyväksymän 8,9 tuloveroprosentin mukaan. Vuoden 2025 verotuloarviota tehtäessä käytettävissä on ollut ennakkotieto vuoden 2024 tulokehityksestä, jonka mukaan ansiotulot kasvoivat koko maassa 3,3% ja Lapualla 2,7 %. Lapuan ansiotulojen arvioidaan kasvavan vuonna 2025 2% ja 2,1% vuonna 2026. Vuonna 2027 ansiotulojen arvioidaan kasvavan 2,6% ja vuonna 2028 3,2%.

Hallituksen kehysriihessä tekemät veropäätökset eivät heikennä kuntien taloutta. Veronkevennysten aiheuttama vähennys kunnallisverotuottoihin katetaan täysimääräisesti valtionosuuksien lisäyksellä, huomioiden samalla jäsenmaksuvähennysoikeuden poiston positiivinen vaikutus verokertymään.

Lapuan kunnallisverotilitysten arvioidaan olevan 26,86 milj. euroa. Kunnallisverotulojen kasvu olisi näin ollen talousarvion 2025 kunnallisverotuloihin verrattuna 1,1 milj. euroa suurempi. Kuluvan vuoden 2025 syyskuun kunnallisveroennusteet ovat kuitenkin laskeneet budjetoidusta määrästä ja päivitetyn tilinpäätösennusteen mukaan kunnallisverotulot olisivat 25,3 milj. euroa.

TA 2025 = Talousarviossa budjetoitu kunnallisvero (alkup. talousarvio)

TPE 2025 = Ennakoitu kunnallisvero tilikaudella 2025 (syyskuun kunnallisveroennuste)

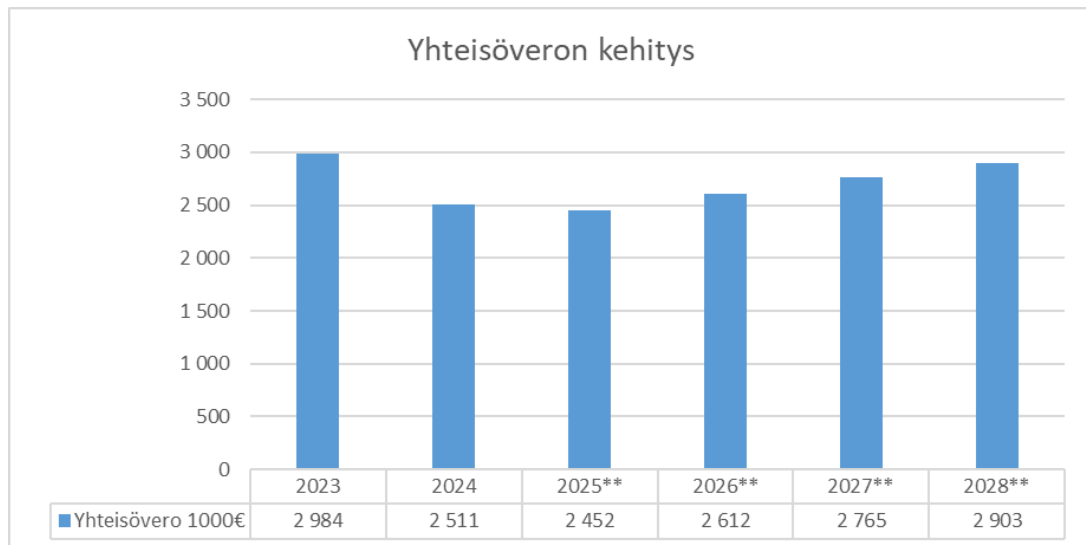
Yhteisövero

Kuntaryhmän jako-osuus vuonna 2025 on 23,65 %. Arvioitu kuntaryhmän jako-osuus ensi vuodelle on 22,84 %. Kaupungin yhteisöveron jako-osuus vuodelle 2025 määräytyy verovuosien 2024 ja 2023 perusteella ja tieto osuudesta saadaan tammikuussa 2026.

Yhteisöveron kertymä on ollut kuluvana vuonna 2025 lokakuun loppuun asti budjetoitua parempaa. Kertymäennuste on kuitenkin loppuvuoden osalta epävarma, sillä päivitettyt veroennusteet viittaavat siihen, että yhteisöverotulot jäisivät hieman alle vuoden 2025

budjetoidun tason. Tämä kehityssuunta ei ole kuitenkaan toteutunut lokakuun toteutamatietojen perusteella.

Talousarviovaiheessa on arvioitu kaupungin yhteisövero-osuuden olevan 2,6 milj. euroa vuonna 2026. Yhteisöveroennuste perustuu Kuntaliiton veroennustekehikkoon. Vuoden 2026 yhteisöverot kertyvät sen mukaan, mikä on vuoden 2024 lopullinen verotulo, jota on korjattu ennusteella yritysten tulevasta tuloskehityksestä. Yritysten tuloskehitystä arvioidaan kansantalouden tilinpidon toimintaylijäämän muutoksen avulla. Yritysten tuloskehitys ei täysin seuraa toimintaylijäämän muutoksia. Varsinkin voimakaiden suhdannevaihteluiden oloissa toimintaylijäämän antama kuva yritysten tulokista saattaa poiketa huomattavasti todellisuudesta.

Kiinteistövero

Kiinteistövero on kiinteistöveroprosentin mukainen osuus kiinteistön arvosta. Kiinteistöverolain 11 §:n mukaan kunnanvaltuusto määrää kunnan kiinteistöveroprosenttien suuruuden laissa määriteltyjen vaihteluvälien rajoissa vuosittain etukäteen samalla, kun se vahvistaa varainhoitovuoden tuloveroprosentin. Kiinteistöveroprosentit määrätään prosentin sadasosan tarkkuudella.

Kiinteistöveroprosentteihin ei tehty muutoksia vuodelle 2026. Vuoden 2026 talousarviossa kiinteistöverotulon määräksi arvioidaan 4,163 milj. euroa. Lapualle valmistuva Heininevan aurinkovoimapuisto kasvattaa kaupungin kiinteistöveropohjaa. Hankkeen kokonaisarvoksi on ilmoitettu 65 milj. euroa ja sitä verotetaan voimallaitoksia koskevalla kiinteistöveroprosentilla. Aurinkovoimapuistojen kiinteistöverotulon arviointi on haastavaa, sillä verotusarvo riippuu Verohallinnon tulkinnasta siitä, mitkä rakenteet kuuluvat kiinteistöveron piiriin ja milloin verotus alkaa täysimääräisesti. Osa investoinnista, kuten aurinkopaneelit ja sähkötekniiset laitteistot voidaan katsoa irtaimiksi omaisuudeksi, jolloin ne eivät ole kiinteistöveron alaisia. Suunnitelmavuosien 2027-2028 kiinteistöverotulo on toistaiseksi arvioitu vuoden 2026 tasolle.

Vuoden 2026 kiinteistöveroprosentit:

Kiinteistöveroprosentit 2026	Vaihteluväli	Lapua 2026
Maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti	1,30 - 2,00	1,30
Rakennusten yleinen kiinteistöveroprosentti	0,93 - 2,00	1,05
Vakituisten asuinrakennusten veroprosentti	0,41 - 1,00	0,45
Muiden asuinrakennusten veroprosentti	0,93 - 2,00	1,05
Rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti	2,00 - 6,00	6,00
Yleishyödyllinen yhteisö	0,00 - 2,00	0,00
Voimalaitos	0,93 - 3,10	3,10

3.1.2 Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän kautta valtio osallistuu lakisääteisten kunnallisten peruspalvelujen rahoitukseen. Valtionosuudet tulevat kunnille laskennallisin perustein ja maksetaan kunnalle automaattisesti ilman erillistä hakemusta. Lisäksi kunnille voidaan myöntää hakemuksesta valtionavustuksia. Valtionosuusjärjestelmän tarkoituksena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta kohtuullisella verorasituksella. Tämä toteutetaan tasaamalla kuntien välisiä eroja palvelujen järjestämisen kustannuksissa sekä tulopohjissa. Suomen valtionosuusjärjestelmä koostuu kustannus- ja tarve-erojen tasauksesta sekä tulopohjan tasauksesta. Kustannuserojen tasauksen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Kuntien erilaista tulopohjaa tasataan kuntien kesken kunnan verotulojen perusteella. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää perusopetukseen oppilaskohtaista lisärahoitusta ja rahoitusta muuhun opetus- ja kulttuuritoimintaan.

Syksyn 2025 kuntatalousohjelman mukaan valtio osoittaa kuntien valtionapuihin yhteensä noin 5,9 miljardia euroa vuonna 2026, mikä on noin kolme prosenttia enemmän kuin vuonna 2025. Nimellisestä kasvusta huolimatta hallituksen toimenpiteiden yhteisvaikutus heikentää kuntataloutta kyseisenä vuonna.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on noin 3,55 miljardia euroa, kasvaen vain 185,5 miljoonaa euroa edellisvuodesta. Kasvuun vaikuttavat positiivisesti muun muassa valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistus (+127,5 milj. euroa), 3,5 prosentin indeksikorotus (+111,1 milj. euroa) sekä uusista tehtävistä johtuvat lisäykset (+69 milj. euroa).

Vastaavasti valtionosuuksia pienentävät hallituksen sopeutustoimet. Näihin lukeutuvat kasvutoimien rahoitukseen liittyvä 75 miljoonan euron pysyvä vähennys ja hallitusohjelman mukainen indeksijarru, joka leikkaa indeksikorotuksesta yhden prosenttiyksikön eli 31,6 miljoonaa euroa. Lisäksi sote-uudistuksen siirtolaskelmien tarkentumiseen liittyvät määräaikaiset vähennykset pienentävät valtionosuutta.

Kun nämä erisuuntaiset muutokset lasketaan yhteen, hallituksen päätösperäisten toimenpiteiden nettovaikutus heikentää kuntataloutta noin 170 miljoonaa euroa vuonna 2026 verrattuna edelliseen vuoteen. Vaikka yksittäiset erät, kuten indeksikorotukset,

nostavat valtionosuuksia, eivät ne riitä kattamaan samanaikaisia leikkauksia ja säästötoimia.

Vuoden 2026 peruspalveluiden valtionosuudet määräytyvät 31.12.2024 asukasmäärän mukaan. Opetus- ja kulttuuritoimen vuoden valtionosuudet määräytyvät alustavasti vuoden 2025 oppilasmäärien mukaan ja lopulliset vuoden 2026 valtionosuudet tulevat vuoden 2026 toteutuneiden oppilasmäärien mukaan. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet täsmentyvät tammikuussa julkaistavissa rahoituspäätöksissä.

Ennakollisen valtionosuuslaskelman mukaan Lapuan valtionosuudet olisivat 14,7 milj. euroa. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet ovat tästä 0,3 milj. euroa (arvio perustuu vuoden 2025 lukuun), verotulomenetyksen korvaus 1,47 milj. euroa ja peruspalvelujen valtionosuus 7 milj. euroa.

	2026	2025	Muutos
Peruspalvelujen valtionosuus ilman tasausta	7 083 042	6 928 654	154 388
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	5 875 587	5 804 059	71 527
Verotulomenetyksen korvaus	1 469 086	1 473 354	-4 268
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	318 734	318 734	0
Valtionosuus yhteensä	14 746 449	14 524 801	221 648
Kotikuntakorvaus, netto	-144 697	-140 753	-3 944
Maksuun tulevat valtionosuudet	14 601 752	14 384 048	217 704

Taloussuunnitelmavuosien 2027–2028 valtionosuuksiin kohdistuu epävarmuutta ja niitä tarkastellaan yksityiskohtaisemmin kunakin talousarviovuonna tietojen täsmentyessä. Taloussuunnitelmavuosien 2027–2028 valtionosuusarviot perustuvat käytettävissä oleviin laskelmiin: valtiovarainministeriön syksyllä 2025 julkaisemaan kuntien painelaskelmaan. Näihin laskelmiin sisältyy vielä paljon epävarmuutta.

Hallitusohjelman mukaisen valtionosuusuudistuksen tavoitteena on päivittää kuntien rahoitus ja valtionosuusjärjestelmä kokonaisuudessaan vastaamaan kuntien muuttunutta roolia sote- ja TE-uudistusten jälkeen. Päättävänä on varmistaa kaikenkokoisten kuntien edellytykset järjestää lakisääteiset peruspalvelut koko maassa. Uudistuksen valmistelu oli jo viimeistelyvaiheessa, mutta 21.11.2025 julkistetun tiedon mukaan hallituspuolueet eivät löytäneet sopua kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistuksesta. Kokonaisuudistus ei siis etene tällä hallituskaudella.

3.1.3 Toimintatuotot

Siltä osin kuin kaupunginvaltuusto ei ole erikseen vahvistanut joidenkin maksujen perusteita, lautakuntien tulee vahvistaa maksujen perusteet kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön mahdollistamalla tavalla. Lautakuntien tulee vuosittain tarkistaa maksujen määrät ja tehdä tarvittaessa kustannustason muutosta vastaavat tarkistukset.

Vuoden 2026 talousarvion arvioidut toimintatuotot ovat 11,4 milj. euroa. Vuoden 2025 talousarvioon verrattuna toimintatuotot ovat kasvaneet 1,7 % eli vajaat 0,2 milj. euroa. Toimintatuottojen kehittymiseen sisältyy epävarmuutta erityisesti sote-kiinteistöjen vuokratulojen osalta, sillä neuvottelut hyvinvointialueen kanssa ovat kesken.

Toimintatuottojen osuus toimintakuluista on vuoden 2026 talousarviossa n. 22%. Toimintatuottojen osuus kaikista kaupungin tuloista on n. 19 %.

3.3 Toimintakulut

Toimintakulut vuoden 2026 talousarviossa ovat yhteensä 52 milj. euroa. Vuoden 2026 talousarvioehdotuksen toimintakulujen kasvu on 1,7% vuoden 2025 talousarvioon verrattuna, mikä on tavoiteltu hillitty taso. Talouden tasapainon säilyttämiseksi ja jotta toimintakulut pysyvät budjetoiduissa määrärahoissa, on toiminnassa huomioitava kustannukset ja tehtävä kustannustehokkaita ratkaisuja.

Talousarvion toimintakuluista merkittävimmän erän muodostavat henkilöstökulut, joiden osuus on n. 61% kaikista toimintakuluista. Kokonaiskukurakenteesta (mukaan lukien rahoituskulut, poistot) henkilöstökulujen osuus on 53%. Henkilöstökulujen määrä vuoden 2026 talousarviossa on n. 31,9 milj. euroa. Palvelujen ostojen osuus on 23% eli 12,19 milj. euroa. Aineiden ja tarvikkeiden osuus on 5,7 milj. euroa eli 11%. Avustusten määrä on 1,8 milj. euroa eli n. 3,5%. Vuokrien ja muiden toimintakulujen osuus on n. 0,4 milj. euroa, mikä vastaa alle 1% osuutta kaikista toimintakuluista.

3.2.1 Henkilöstömenot

Henkilöstömenot ovat n. 62% kaupungin kulurakenteesta mikä vastaa 31,9 milj. euroa. Lapuan kaupungin toiminta on palvelutoimintaa, joten on luonnollista, että henkilöstömenot ovat suurin kuluerä. Palkkakustannusten nousuun on talousarvion valmisteluvaiheessa varattu 1,1%. Keväällä 2025 saavutettu kolmivuotinen palkkasopimus (1.6.2025-1.2.2028) kasvattaa kuntatalouden kustannuksia selvästi.

Kunta-alan sopimuskorotukset 1.6.2025-1.2.2028:

		KVTES	OVTES pl. osio G	OVTES osio G	TS	TTES
1.6.2025	Kehittämishjelmaerä (paikallinen erä)	0,45 % (Liite 15 0,80 %)	0,40 %	0,25 %	0,50 % + 0,15 %	0,40 %
1.6.2025	Kehittämishjelmaerä (keskitetty erä)**	-	-	-	0,15 %	0,40 %
1.10.2025	Yleiskorotus	2,50 % / 53 €	2,50 %		2,50 % / 53 €	2,50 %
1.8.2026	Yleiskorotus	2,27 %	2,27 %		2,27 %	2,27 %
1.10.2026	Paikallinen järjestelyerä	0,20 %	0,20 %		0,20 %*	0,20 %*
1.10.2026	Kehittämishjelmaerä (paikallinen erä)	0,40 %	0,40 %***	0,40 %***	0,40 %*	0,40 %*
1.4.2027	Yleiskorotus****	2,00 %	2,00 %		2,00 %	2,00 %
1.4.2027	Paikallinen järjestelyerä****	0,40 %	0,40 %		0,40 %*	0,40 %*
1.4.2027	Kehittämishjelmaerä (paikallinen erä)	0,40 %	0,40 %*****	0,40 %*****	0,40 %*	0,40 %*
1.2.2028	Kehittämishjelmaerä (paikallinen erä)	1,00 %	1,00 %	1,00 %	1,00 %*	1,00 %*

3.2.2 Sisäiset vuokrat

Talousarviosta on jätetty sisäiset vuokrat talousarvion laadintavaiheessa pois vertailukelpoisuuden vuoksi. Sisäiset vuokrat tuodaan alkuvuodesta 2026 kaupunginvaltuustolle käsiteltäväksi.

3.2.3 Rahoitustulot ja -menot

Korkotason ennustetaan yleisesti vakaantuvan vuosina 2026–2028. Markkinaodotukset ja keskeiset ennusteet (mm. Valtiovarainministeriö ja Suomen Pankki) viittaavat siihen, että korot asettuvat tasolle, joka on selvästi korkeampi kuin nollakorkokausi, mutta matalampi kuin vuosien 2023–2024 huiput. Kehityksen taustalla on odotus inflaation tasaantumisesta EKP:n 2 prosentin tavoitteen tuntumaan ja maltillinen talouskasvu, jotka eivät vaadi keskuspankilta voimakkaita kiristys- tai elvytystoimia. Lyhyiden markkinakorkojen (Euribor 3kk) odotetaan vakaantuvan noin 1,8 % – 2,2 % tasolle. Pitkien

korkojen (esim. 10v viitekorko) ennustetaan asettuvan lyhyitä korkoja korkeammalle, noin 2,6 % – 3,0 % tasolle. Tämä merkitsee paluuta normaaliin, nousevaan korkokäyrään. Vaikka korkotason arvioidaan pysyvän vakaana, geopoliittiset jännitteet ja energiamarkkinoiden kehitys aiheuttavat edelleen epävarmuutta ennusteisiin.

Vuoden 2025 toteutuvan korkotason arvioidaan olevan n. 1,2 milj. euroa. Vuoden 2025 talousarvioon verrattuna korkokustannukset toteutuvat pienempinä. Vuoden 2025 lopun lainamäärän arvioidaan olevan 64,8 milj. euroa. Vuoden 2026 lainamäärän arvioidaan olevan n. 70 milj. euroa ja lainojen korkojen arvioidaan olevan 1,3 milj. euroa. Lainojen keskikoron on arvioitu olevan n. 2 prosenttia.

Lapuan kaupungin lainoista on vuoden 2025 lopussa n. 49% kiinteäkorkoista lainaa ja 51 % on vaihtuvakorkoista lainaa.

Suunnitelmajaksolla vuosina 2027 - 2028 korkomenojen arvioidaan jatkavan kasvuaan, sillä lainamäärän ennustetaan kasvavan ja korkotason hieman kasvavan. Näkemys perustuu korkomarkkinoiden tämän hetkiseen hinnoitteluun tulevaisuudesta ja tehtyyn investointisuunnitelmaan.

Rahoitustuottoja arvioidaan kertyvän ensi vuonna noin 0,2 milj. euroa. Rahoitustuottojen määrä on varsin vähäinen.

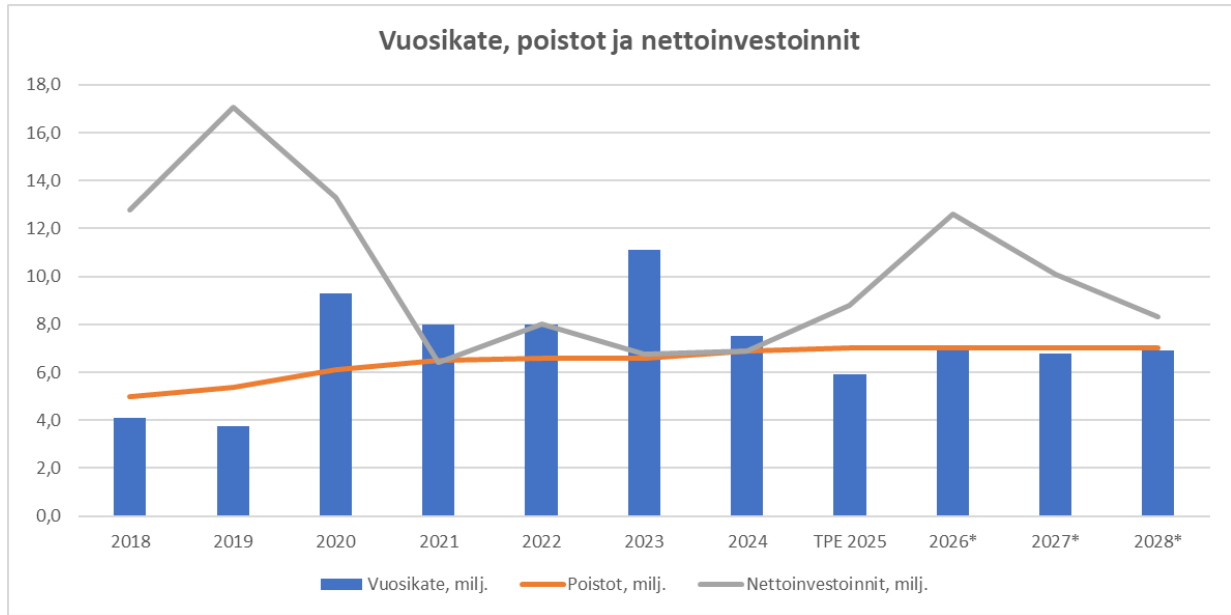
3.2.4 Vuosikate, poistot ja tilikauden tulos

Vuoden 2024 tilinpäätöksen vuosikate oli 7,5 milj. euroa ja tilikauden tulos oli ylijäämäinen 0,6 milj. euroa.

Talousarviovuodesta on talousarvion 2025 mukaan ennakoitu tulevan alijäämäinen 1,8 milj. euroa. Lapuan kaupungin talous on toteutunut syyskuun lopussa kuitenkin talousarviota parempana. Syyskuun lopun tilanteessa vuosikate on 6,3 milj. euroa. Koko vuoden 2025 lopullista tulosta arvioitaessa on kuitenkin pidettävä mielessä, että loppuvuoden kulut ovat yleensä alkuvuotta raskaampia. Esimerkiksi palkkojen yleiskorotukset tulevat voimaan 1.10, mikä tulee kasvattamaan henkilöstökustannuksia loppuvuoden aikana. Myös kunnallisverotuottojen kehittymiseen sisältyy riskiä, jolla on suora vaikutus tilikauden tulokseen. Talouden toteutumalukuja voidaan kuitenkin pitää tasapainoisena tarkastelujakson osalta ja tämän perusteella ennakoidaan, että talousarvion 2025 ennakoitu 1,8 milj. euron alijäämä ei toteutuisi näin suurena.

Vuoden 2026 talousarvion vuosikate on 7 milj. euroa ja poistojen jälkeen tilikauden tulos olisi 0 euroa. Lapuan kaupungin suunnitelmapoistoiksi arvioidaan 7 milj. euroa. Lopullinen poistomäärä selviää tilinpäätöksen laatimisen yhteydessä. Suunnitelmakausien poistojen määrän on arvioitu pysyvän n. 7 milj. euron tasossa. Poistojen määrä kasvaa uusien investointien myötä ja tarkentuu talousarviovuosittain.

Vuosikate, poistot ja nettoinvestoinnit tilinpäätös vuosilta 2018-2024 sekä talousarvio- ja suunnitelmavuodet 2025-2028 on esitelty seuraavassa kaaviossa.

3.2.5 Yhteenveto lautakuntien määrärahoista

Vaalit	TA 2026
Toimintatuotot	0
Toimintakulut	0
Toimintakate	0

Tarkastuslautakunta	TA 2026
Toimintatuotot	0
Toimintakulut	-41 000
Toimintakate	-41 000

Valtuusto	TA 2026
Toimintatuotot	0
Toimintakulut	-71 100
Toimintakate	-71 100

Kaupunginhallitus	TA 2026
Toimintatuotot	4 252 800
Toimintakulut	-6 447 200
Toimintakate	-2 194 400

Sivistyslautakunta	TA 2026
Toimintatuotot	1 288 078
Toimintakulut	-24 292 478
Toimintakate	-23 004 400

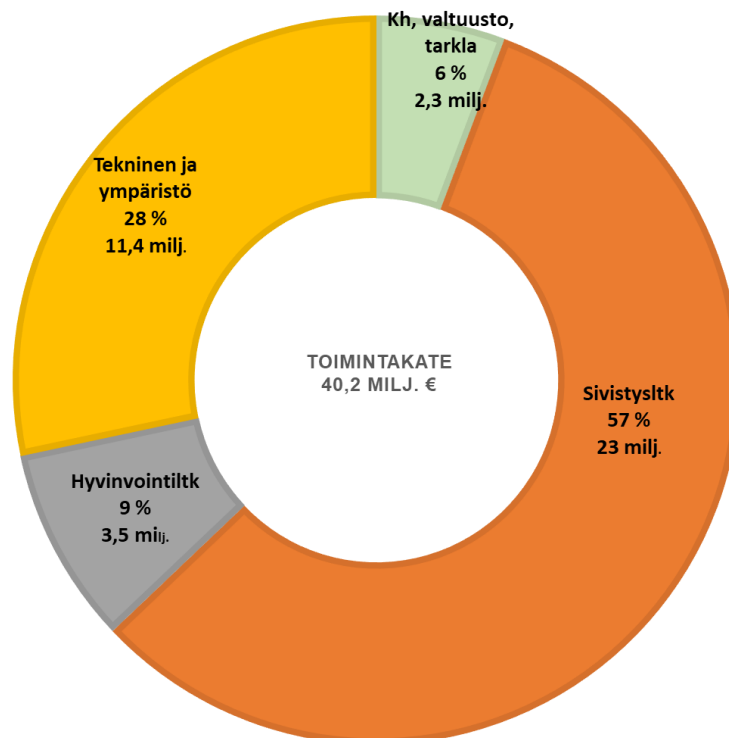
Hyvinvointilautakunta	TA 2026
Toimintatuotot	1 107 600
Toimintakulut	-4 630 200
Toimintakate	-3 522 600

Tekninen lautakunta	TA 2026
Toimintatuotot	4 622 200
Valmistus omaan käyttöön	400 000
Toimintakulut	-16 215 600
Toimintakate	-11 193 400

Ympäristölautakunta	TA 2026
Toimintatuotot	139 300
Valmistus omaan käyttöön	0
Toimintakulut	-346 950
Toimintakate	-207 650

Valtuuston nähdn sitovia eriä ovat lautakuntien toimintakatteet.

Toimielinten toimintakatteiden prosentuaalinen osuus koko kaupungin toimintakatteesta talousarviossa 2026 on nähtävissä seuraavasta kuviosta.

Kuviossa on yhdistetty valtuusto, tarkla ja vaalit kaupunginhallitukseen ja ympäristölautakunta tekniseen lautakuntaan.

4. Tulos- ja rahoituslaskelma

4.3 Tuloslaskelma

Talousarvion tuloslaskelmaosa osoittaa, kuinka kunnan tulo-rahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä taloudellisen käyttöön mukaisiin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Tuloslaskelmassa lasketaan yhteen talousarvion käyttötalouden osan toimintatulot ja -menot. Tuloslaskelmaosan välituloksina esitetään seuraavat tiedot:

- Toimintakate kertoo, paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuloilla
- Vuosikate ilmoittaa paljonko tulo-rahoituksesta jää investointien, lainanlyhennysten ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen
- Tilikauden tulos kertoo tilikauden tulojen ja menojen erotuksen
- Tilikauden yli- tai alijäämä sisältää niin sanotut tuloksenkäsittelyerät eli poistoeron, varausten ja rahastojen muutokset. Tilikauden yli- tai alijäämä lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa.

Vuoden 2026 talousarvion toimintatulojen ja -menojen erotuksena muodostuva toimintakate on 40,2 milj. euroa negatiivinen. Toimintakatteen jälkeen tuloslaskelmassa esitetään verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustulot ja -menot. Vuoden 2025 verotuloiksi on arvioitu 33,6 milj. euroa ja valtionosuuksien määräksi 14,7 milj. euroa. Verorahoitus on kasvanut vuoden 2025 talousarvioon verrattuna 2,3 milj. euroa mikä vastaa viittä prosenttia. Verorahoituksen kasvu selittyy merkittävilta osin verotulojen ennakoidusta kasvusta.

Talousarvion 2026 vuosikate on 7 milj. euroa. Vuosikate on n. 508 euroa asukasta kohden. Vuoden 2026 poistojen määräksi on arvioitu 7 milj. euroa. Vuosikate kattaa poistot kokonaisuudessaan.

Esitetty tuloslaskelmaosa sisältää ulkoiset menot. Esitetty tuloslaskelma ei siis sisällä sisäisiä vuokria.

Talousarviovuosi 2026 on laadittu nollatuloksella. Nollatuloksen saavuttaminen on edellyttänyt lautakunnilta tasapainottamistoimenpiteitä sekä kustannustietoisia ratkaisuja. Talousarviovuoteen sisältyy kuitenkin useita merkittäviä epävarmuustekijöitä. Näitä ovat erityisesti sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten jatkuminen, joiden uudelleen neuvottelut ovat parhaillaan käynnissä tai käynnistymässä, Kelan sakkomaksujen mahdollinen kasvu työttömyyden lisääntyessä sekä verotulojen, korkokulujen ja yleisen kustannustason kehitys.

Myös suunnitelmavuosien 2027-2028 talousnäkyymiin liittyy huomattavaa epävarmuutta. Näihin vaikuttavat keskeisesti kustannustason ja verotulojen kehitys, valtionosuusuudistus sekä työllisyystilanne. Suunnitelmavuosien taloussuunnitelma on laadittu pitkälti vuoden 2026 talousarvion pohjalta. Verotuloarviot perustuvat Kuntaliiton syksyn 2025 veroennustekehikkoon ja valtionosuusarviot valtiovarainministeriön syksyn 2025 kuntatalousohjelman painelaskelmiin, jotka ovat tällä hetkellä ainoat käytettävissä olevat tiedot. On kuitenkin huomattava, että valtionosuusuudistus voi muuttaa nykyisiä laskelmia.

Lainojen korkoarviot perustuvat arvioihin korkotasosta ja kaupungin lainamäärästä. Toimintatuottojen osalta ei ole huomioitu mahdollisia sote-kiinteistöjen vuokratulojen vähenemisiä. Toimintakulujen kasvu on pidetty tarkoituksella niukkana, jotta kustannustason nousu ei johtaisi merkittävään alijäämään.

Suunnitelmavuosille on siis edelleen kohdistettava erilaisia säästö- ja sopeuttamistoimenpiteitä, jotka arvioidaan tarkemmin kunkin vuoden talousarvion laadinnan yhteydessä. Kaupungin talous on sovittava kestäväälle pohjalle ja toiminta mitoitettava käytävissä olevien tulojen mukaisesti. Tämä edellyttää rakenteellisia toimenpiteitä sekä kaupungin toimenpideohjelman aktiivista toteuttamista.

Nykyistä palvelutarjontaa on arvioitava kriittisesti. Optimaalinen vuosikatetaso olisi noin kahdeksan miljoonaa euroa, mikä mahdollistaisi investointien osittaisen rahoittamisen tulorahoituksella.

Vuoden 2024 tilinpäätöksen mukaan kaupungin taseessa oli kertynyttä ylijäämää 27 miljoonaa euroa, mikä antaa kaupungille aikaa toteuttaa tarvittavia sopeuttamistoimia. On kuitenkin tärkeä huomioida, että mahdolliset tulevat alijäämäiset tilikaudet pienentävät taseessa olevaa ylijäämää. Kaupungin toimenpideohjelman avulla tulee pyrkiä parantamaan tilikauden ja suunnitelmavuosien tulosta eri toimenpiteiden kautta.

Tuloslaskelma	Tilinp. 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026	Muutos €		Muutos TA	
				TA 2026/2025 + kasvu, -väh.	2026/2025 %	TS 2027	TS 2028
Ulkoiset							
Toimintatuotot							
Myyntituotot	5 139 112	4 938 080	5 115 900	177 820	3,6 %	5 167 000	5 291 000
Maksutuotot	1 404 169	1 154 852	1 161 250	6 398	0,6 %	1 173 000	1 100 000
Tuet ja avustukset	839 850	978 018	854 078	-123 940	-12,7 %	863 000	850 000
Muut toimintatuotot	4 133 037	4 144 890	4 278 750	133 860	3,2 %	4 322 000	4 000 000
Toimintatuotot	11 516 168	11 215 840	11 409 978	194 138	1,7 %	11 525 000	11 241 000
Valmistus omaan käyttöön	355 429	400 000	400 000	0	0,0 %	400 000	300 000
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-29 895 401	-31 692 908	-31 944 690	251 782	0,8 %	-32 615 000	-33 300 000
Palvelujen ostot	-10 877 095	-11 622 347	-12 193 620	571 273	4,9 %	-12 315 000	-12 611 800
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 538 959	-5 608 663	-5 711 848	103 185	1,8 %	-5 769 000	-5 907 700
Avustukset	-1 302 574	-1 784 150	-1 828 800	44 650	2,5 %	-1 837 000	-1 891 500
Muut toimintakulut	-659 131	-491 251	-365 570	-125 681	-25,6 %	-369 000	-378 000
Toimintakulut	-48 273 160	-51 199 319	-52 044 528	845 209	1,7 %	-52 905 000	-54 089 000
Toimintakate	-36 401 563	-39 583 479	-40 234 550	651 071	1,6 %	-40 980 000	-42 548 000
Kunnallisvero	25 363 103	25 761 000	26 862 000	1 101 000	4,3 %	27 302 000	28 342 000
Yhteisövero	2 510 919	2 452 000	2 612 000	160 000	6,5 %	2 765 000	2 903 000
Kiinteistövero	3 340 096	3 456 000	4 163 000	707 000	20,5 %	4 163 000	4 163 000
Verotulot yht.	31 214 118	31 669 000	33 637 000	1 968 000	6,2 %	34 230 000	35 408 000
Valtionosuudet	13 891 193	14 409 000	14 746 400	337 400	2,3 %	15 064 000	15 777 000
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot	19 878	15 000	15 000	0	0,0 %	15 000	15 000
Muut rahoitustuotot	232 945	151 000	220 000	69 000	45,7 %	180 000	180 000
Korkokulut	-1 417 131	-1 700 000	-1 340 000	-360 000	-21,2 %	-1 700 000	-1 900 000
Muut rahoituskulut	-37 048	-85 000	-43 850	-41 150	-48,4 %	-50 000	-50 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 201 356	-1 619 000	-1 148 850	470 150	-29,0 %	-1 555 000	-1 755 000
Vuosikate	7 502 392	4 875 521	7 000 000	2 124 479	43,6 %	6 759 000	6 882 000
Poistot ja arvonalentumiset	-6 866 130	-6 700 000	-7 000 000	-300 000	4,5 %	-7 000 000	-7 000 000
Satunnaiset erät							
Tilikauden tulos	636 262	-1 824 479	0	1 824 479	-100,0 %	-241 000	-118 000

Tunnusluvut	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Ylijäämä taseessa (1000€)	27 374	25 550	25 550	25 309	25 191
Toimintatuotot/toimintakulut %	24,0 %	22,1 %	22,1 %	22,0 %	20,9 %
Vuosikate / poistot %	109,3 %	72,8 %	100,0 %	96,6 %	98,3 %
Vuosikate €/ asukas	535	352	508	494	506
Verotulot € / asukas	2 225	2 287	2 443	2 502	2 603
Asukasmäärä (tilastokeskuksen väestöennuste)	14 028	13 849	13 766	13 681	13 601

4.4 Rahoituslaskelma

Talousarvion laskelmaosan rahoituslaskelmaan kootaan käyttötalous-, tuloslaskelma- ja investointiosan tulojen ja menojen aiheuttama rahavirta (toiminnan ja investointien rahavirta). Lisäksi rahoitusosaan merkitään kaupungin antolainauksen, lainakannan ja mahdolliset oman pääoman muutokset sekä arvio merkittävistä muutoksista muissa maksuvalmiuden erissä (rahoituksen rahavirta).

Rahoituslaskelma on rahavirtalaskelman luonteinen, sen lopussa esitetään toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen vaikutus kaupungin rahavaroihin eli sitä, miten kaupungin rahavarat muuttuvat toiminnan johdosta tilikauden aikana. Välitulok-sena esitetään vaikutus maksuvalmiuteen.

Rahoituslaskelmassa varsinaisen toiminnan tuloista ja menoista kertyvä tulorahoitus on talousarviossa 2026 6,9 milj. euroa. Investointien aiheuttama rahoitustarve eli investoinnit vähennettynä niihin saaduilla rahoitusosuuksilla ja myyntituloilla on 12,6 milj. euroa. Tulorahoitus ei riitä investointien kattamiseen, ja toiminnan ja investointien rahavirta muodostuu yhteensä n. 5,7 milj. euroa negatiiviseksi

Uutta lainaa arvioidaan nostettavan 13,5 milj. euroa vuonna 2026. Kaupungin lainoja lyhennetään maksuohjelmien mukaisesti 8,3 milj. eurolla. Kokonaislainamäärän arvioidaan lisääntyvän n. 5,2 milj. euroa. Lainamäärän kasvuun vaikuttaa investointi – ja talousarviossa pysymisen taso.

Asukaskohtaisen lainamäärän arvioidaan olevan vuoden 2025 lopussa 4.681 euroa ja vuoden 2026 lopussa 5.087 euroa. Kaikkiaan talousarvion vaikutus kaupungin rahavaroihin on n. 0,5 milj. euroa negatiivinen. Talousarvion toteutuessa kaikilta osiltaan kaupungin rahavarat ja eräät muut maksuvalmiuteen vaikuttavat erät pienevät kyseisellä summalla.

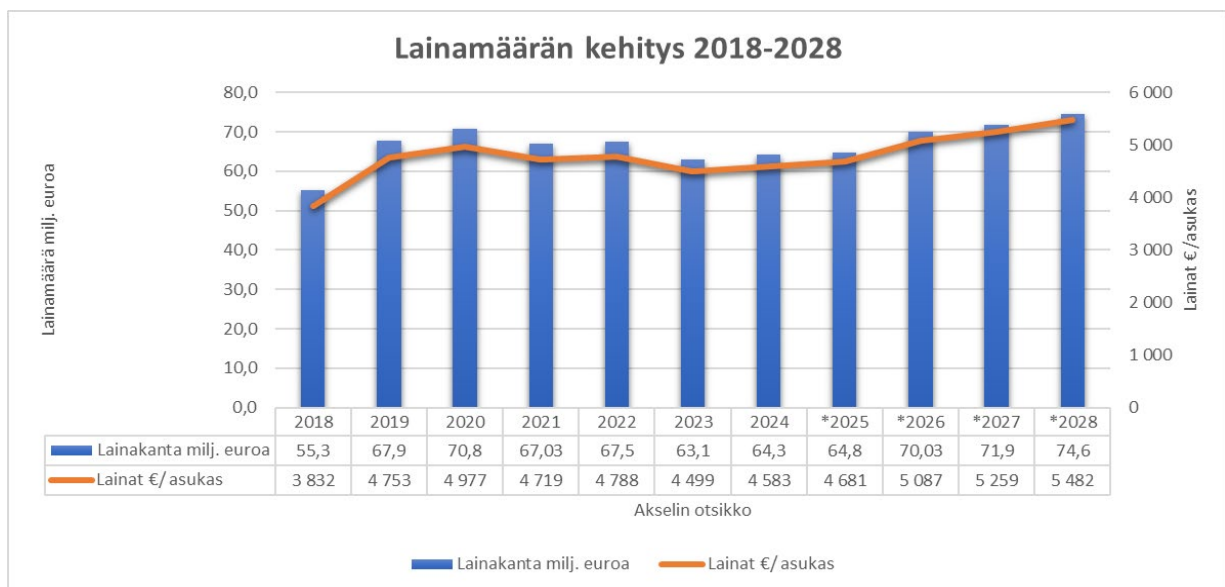
Vuosien 2026 - 2028 investointisuunnitelma on yhteensä 32,9 milj. euroa, josta talonrakennushankkeiden osuus on 18 milj. euroa. Suunnitelmakausien merkittävin investointi on uimahallia koskeva investointi, jonka vaikutus on talousarviovuoden 2026 osalta 6 milj. euroa. Uimahalli-investoinnilla on merkittävä vaikutus lainamäärään ja kaupungin kokonaistalouteen. Uimahalli-investointi jakaantuu vuosille 2025-2027 siten, että vuoden 2025 osuus on 5 milj. euroa, vuoden 2026 osuus 6 milj. euroa ja vuoden 2027 osuus 3 milj. euroa.

Lainamäärää ja lainanhoidosta aiheutuvia kustannuksia voidaan vähentää pääsemällä parempaan vuosikatteeseen, jolloin investointeja voidaan kattaa paremmin omarahoituksella. Vuosikatetta merkittävästi suuremmat investoinnit johtavat puolestaan lainamäärän kasvuun.

Vuoden 2025 lopun arvioitu lainakanta on 64,8 milj. euroa. Investointitarpeiden vuoksi kaupungin lainamäärä nousee n. 75 milj. euroon vuoden 2028 lopussa, mikäli kaikki investoinnit toteutuvat suunnitellussa aikataulussa ja investoinnit tehdään kaupungin taseeseen ja toimintakate sekä tulorahoitus kertyvät arvioidusti.

RAHOITUSLASKELMA	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	7 502 392	5 927 000	7 000 000	6 759 000	6 882 000
Tulorahoituksen korjauserät	-97 514	-94 500	-96 900		
Tulorahoitus yhteensä	7 404 879	5 832 500	6 903 100	6 759 000	6 882 000
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-7 179 381	-9 000 000	-13 220 000	-10 726 000	-8 943 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	163 577	0	96 900		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	182 568	250 000	520 000	620 000	620 000
Investointien rahavirta, netto	-6 833 237	-8 750 000	-12 603 100	-10 106 000	-8 323 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	571 642	-2 917 500	-5 700 000	-3 347 000	-1 441 000
Rahoituksen rahavirta					
Antolainasaamisten vähennykset	97 200	97 200	220 000	220 000	220 000
Antolainasaamisten lisäykset	-1 000 000	-40 000	-170 000	-170 000	-170 000
Antolainauksen muutokset	-902 800	57 200	50 000	50 000	50 000
Pitkäaik. lainojen lisäys	5 000 000	5 000 000	13 500 000	12 000 000	12 000 000
Pitkäaik.lainojen vähennys	-7 800 000	-7 466 666	-8 308 300	-9 083 000	-9 383 300
Lyhytaikaisten lainojen muutos	4 000 000	3 000 000		-1 000 000	
Lainakannan muutokset	1 200 000	533 334	5 191 700	1 917 000	2 616 700
Oman pääoman muutos					
Toimeksiantojen var. ja pääomien muut.	14 097				
Vaihto-omaisuuden muutos					
Saamisten muutos	-162 448				
Korottomien velkojen muutos	-431 740				
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Rahoituksen rahavirta	-282 891	590 534	5 241 700	1 967 000	2 666 700
Vaikutus maksuvalmiuteen	288 751	-2 326 966	-458 300	-1 380 000	1 225 700
Tunnusluvut	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Nettoinvestoinnit / asukas €	487	632	916	739	612
Lainakanta	64 300	64 833	70 025	71 942	74 559
Lainakanta €/asukas	4 584	4 681	5 087	5 259	5 482
Asukasmäärä (Tilastokeskuksen väestöennuste)	14 028	13 849	13 766	13 681	13 601
Investointien tulorahoitus%	104 %	66 %	53 %	63 %	77 %

*TPE2025 on ennuste vuoden 2025 lopun tilanteesta

5. Investoinnit

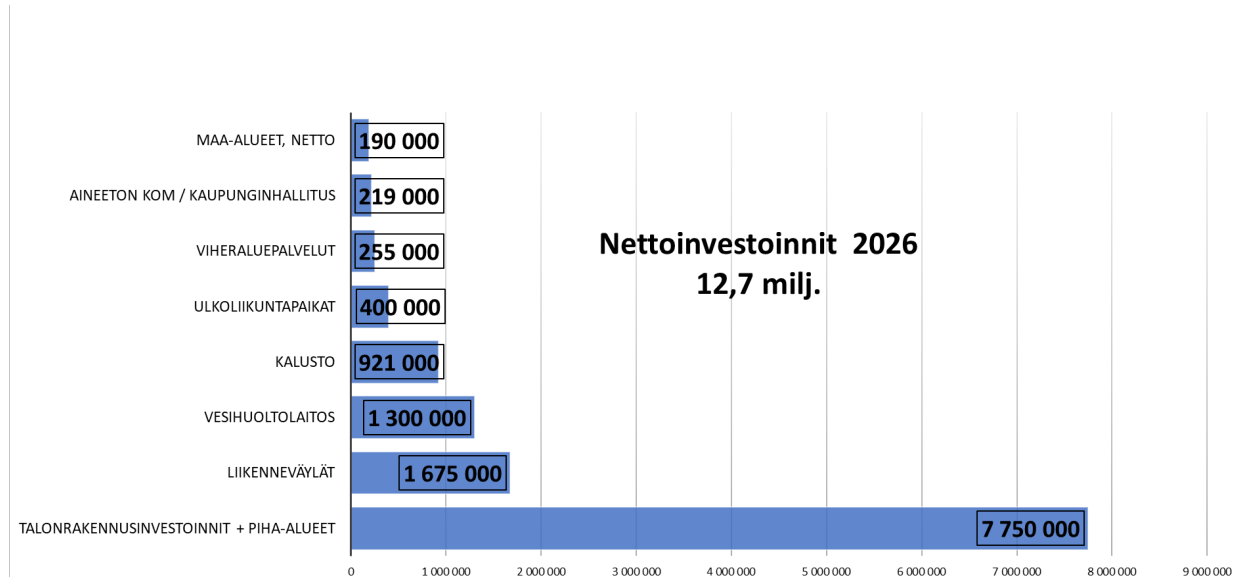
Talousarvion 2026 investointimenot ovat 13,2 milj. euroa ja investointituloiksi on budjetoitu 0,52 milj. euroa. Nettoinvestoinnit ovat näin ollen 12,7 milj. euroa. Rakennusinvestointien määrä on talousarviossa 2026 7,75 milj. euroa. Tästä summasta uimahallin osuus on 6 milj. euroa ja kaupungintalon peruskorjauksen osuus 0,5 milj. euroa. Vuosien 2026-2027 euromääräisesti merkittävin investointi on uuden uimahallin rakentaminen, jonka kokonaiskustannukseksi on arvioitu 14 milj. euroa. Uuden uimahallin suunnittelu ja siihen liittyvän infran rakentaminen on alkanut vuonna 2023 jatkuen vuoteen 2024. Uimahallin arvioidut investointimenot ovat vuonna 2025 5 milj. euroa, vuonna 2026 6 milj. euroa ja vuonna 2027 3 milj. euroa. Toinen merkittävä investointi vuonna 2026 on kaupungintalon peruskorjaus, johon on varattu investointirahaa 0,5 milj. euroa. Kaupungintalon peruskorjaukseen on varattu investointimäärärahaa vuosille 2026-2028 yhteensä 2,0 milj. euroa. Vuonna 2025 on kaupungintalon katon korjaukseen varattu 0,9 milj. euroa.

Liikenneväyliin on varattu 1,675 milj. euroa, viheraluepalveluihin 0,255 milj. euroa, ulkoliikuntapaikkoihin 0,4 milj. euroa, vesihuoltolaitoksen investointeihin 1,3 milj. euroa ja kalustohankintoihin 0,91 milj. euroa. Maa-alueiden ostoihin on varattu 0,69 milj. euroa ja myynteihin 0,5 milj. euroa.

Investointiosan vuosien 2027-2028 investointikohteet ja niiden rahoitus päätetään vuosittain kyseisen talousarvion vahvistamisen yhteydessä.

Investoinneista on yksityiskohtainen luettelo talousarviokirjan lopussa liitteenä.

Yhteenveto investoinneista

6. Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovuustasot eri talousarvion osille on osa toiminnan ohjausta. Valtuusto hyväksyy talousarvion yhteydessä kuntalain edellyttämät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, määrärahat ja tuloarviot. Talousarviossa sitovana hyväksytyjä määrärahoja ei saa ylittää. Sitovuudella tarkoitetaan myös raportointivelvollisuuden tasoa.

Talouspäällikkö voi tehdä talousarvion teknisiä määrärahasiirtoja (esim. palkkavarausmäärärahojen siirto, Kevan tasausmaksun jako, sisäisten vuokrien korjaukset/päivitykset, tekniset korjaukset, kustannuspaikkojen ja osastotasojen korjaukset), jotka eivät vaikuta talousarvion kokonaistoteutumaan. Organisaatiomuutoksesta johtuvien määrärahojen muutoksista toimielinten välillä päättää valtuusto.

Vuoden 2026 talousarvion määrärahojen sitovuustasot valtuustoon nähden ovat:

Käyttötalousosa: Toimielimen nettomeno eli toimintakate
Talousarvion hyväksymisen jälkeen lautakunnat hyväksyvät talousarvion käyttösuunnitelmat kaupunginhallituksen talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden mukaisesti.

Tuloslaskelmaosa: Verotulot
Valtionosuudet
Rahoitustuotot- ja kulut

Rahoitusosa: Pitkäaikaisten lainojen lisäys
Antolainojen lisäys

Investointiosa: Kaupunginvaltuuston nähden sitovia ovat tehtäväalueiden nettomenot. Tehtäväalueet ovat seuraavat:

- Kiinteän omaisuuden loppusumma
- Rakennusinvestointien loppusumma
- Liikenneväylien loppusumma
- Muut kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä, josta erikseen vesihuoltolaitoksen loppusumma
- Lautakuntaakohtainen kalustohankintojen loppusumma
- Arvopaperit ja osuudet
- Aineeton käyttöomaisuus

Lautakuntaan nähden sitovia investointeja ovat:

Tekninen lautakunta: rakennusinvestointien, liikenneväylien, muiden kiinteiden rakenteiden ja laitteiden, josta erikseen urheilu- ja ulkoilualueiden ja vesihuoltoinvestointien kustannuspaikkakohtainen jako

Lautakunnat: Kalustohankintojen kustannuspaikkakohtainen jako

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden seuranta

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan vuoden aikana neljännesvuosittain. Mahdollisista ylitysuista on raportoitava kaupunginhallitukselle välittömästi ja samalla esitetään korjaustoimenpiteet talousarvion ylitysuhan välttämiseksi. Raportissa palvelualueet esittävät tavoitteiden toteutumisen seurantaan perustuvan käsityksensä niiden toteutumisesta koko talousarviovuoden aikana. Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumista seurataan lisäksi kuukausiraporttien avulla.

7. Käyttötalous ja tavoitteet

7.3 Vaalit

VAALIT	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	77 935	20 000	0
Toimintakulut	-61 472	-40 000	0
Toimintakate	16 463	-20 000	0

Ei vaaleja talousarviovuodella 2026

7.4 Tarkastuslautakunta

TARKASTUSLAUTAKUNTA	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	0	0	0
Toimintakulut	-40 666	-36 700	-41 000
Toimintakate	-40 666	-36 700	-41 000

Sitovuustaso valtuuston nähden on toimintakate

7.5 Kaupunginvaltuusto

KAUPUNGINVALTUUSTO	TP2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	0	0	0
Toimintakulut	-70 578	-70 200	-71 100
Toimintakate	-70 578	-70 200	-71 100

Sitovuustaso valtuuston nähden on toimintakate

7.6 Kaupunginhallitus

KAUPUNGINHALLITUS	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos% 2025-2026	Muutos € 2025-2026
Toimintatuotot	4 582 115	4 035 100	4 252 800	5,4 %	217 700
Toimintakulut	-4 466 849	-6 330 500	-6 447 200	1,8 %	-116 700
Toimintakate	115 266	-2 295 400	-2 194 400	-4,4 %	101 000

Sitovuustaso on valtuuston nähden toimintakate. Sisäiset vuokrat eivät sisälly em. lukuihin.

Hallinnon toimiala

Hallinnon toimiala toimii kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan alaisuudessa. Hallinnon toimiala koostuu hallintopalveluista, talouspalveluista, henkilöstöpalveluista ja tietohallintopalveluista sekä viestinnästä, markkinoinnista ja maahanmuutosta.

Hallinnon toimialalle kuuluvat myös työllisyyspalvelut Kuntayhtymä Kympin hallinnoimana, ympäristöterveydenhuolto Seinäjoen kaupungin hallinnoimana, maaseututoimi Seinäjoen kaupungin hallinnoimana, lomituspalvelut Kurikan kaupungin hallinnoimana ja elinkeinopalvelut Invest Lapua Oy:n tuottamana.

Hallinnon toimiala valmistelee hallituksen ratkaisuvaltaan kuuluvat asiat.

Hallinnon toimialan ylätasoon tavoitteet vuonna 2026:

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Toimenpideohjelman mukaisesti keskitettyjen toimintojen prosessien kuvaus ja tiedottaminen koko henkilöstölle	Keskeisten toimintojen prosessikuvausten laatiminen (kpl)
Kasvun varmistaminen	Tekeväälle töitä, työlle tekijöitä: Yhteistyön lisääminen työllisyyspalveluiden, Invest Lapua Oy:n, maahanmuuttopalveluiden, kaupungin toimialojen ja kolmannen sektorin kesken työllisyyden lisäämiseksi	Yhteistyötapaamiset (kpl)

Hallintopalvelut

Palvelukuvaus

Hallintopalvelut hoitaa mm. kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen valmistelu-, sihteeri- ja täytäntöönpanotehtävät sekä tiedotustehtävät, oikeudelliset palvelut ja arkistointitehtävät, vaalien ja kansanäänestysten järjestelytehtävät ja työllistämiseen liittyvät hallintotehtävät.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisäämien	Tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnon kehittäminen	Kaikkien toimialojen kaikkien asiakirjojen arkistointi Case-M:ään tai muihin sähköisiin arkistointikelpoisiin järjestelmiin (tavoite 100 %)
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Sähköisen Suomi.fi-viestien käyttöönoton hyödyntäminen.	Sähköisen asianhallintajärjestelmän parempi hyödyntäminen ja säästöt postimaksuissa.
Hyvinvoinnin lisääminen	Tietosuojaan liittyvän koulutuksen lisääminen ja ohjeistuksen päivittäminen	Toteutuu / Ei toteudu

Suunnitelmavuodet 2027 – 2028

Suunnitelmakaudella jatketaan hallintopalvelujen resurssoinnin arviointia ja työnjaon uudelleen määrittelyä sekä turvataan riittävä osaaminen hallintopalveluissa.

Henkilöstöpalvelut

Palvelukuvaus

Henkilöstöpalvelujen tehtävänä on kaupungin henkilöstöpolitiikan suunnittelu ja keskitettyjen henkilöstöhallinnon palvelujen tuottaminen. Tähän liittyen henkilöstöpalvelut hoitaa koko kaupungin keskitetyn palkanlaskennan, paikallisen neuvottelu- ja sopimus-toiminnan, yhteistoimintaan liittyviä tehtäviä, henkilöstöä koskevan ohjeistusten valmistelun, yhteistyön työterveyshuollon kanssa, virka- ja työehtosopimusneuvontaa, henkilöstön työhyvinvointiin liittyviä tehtäviä sekä työnantajan työsuojelutehtäviä.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	Osaamisen kehittäminen	Esihenkilökoulutukset: esihenkilön iltapäivät 4 krt/v ja esihenkilöiden yhteinen koulutustilaisuus 2 krt/v Koko henkilöstön yhteinen työhyvinvointiin liittyvä koulutus 1 krt/v
Hyvinvoinnin lisääminen	Kehityskeskustelut koko henkilöstölle	Kehityskeskustelujen seuranta neljännesvuosittain, tavoitetasona 95 % kehityskeskusteluista käyty vuoden 2026 lopun tilanteessa
Hyvinvoinnin lisääminen	Työhyvinvoinnin lisääntyminen / viestinnän parantaminen ja nopeuttaminen	Intran kehittäminen ja käytettävyyden parantaminen
Hyvinvoinnin lisääminen	Osaamisen kehittäminen / työkyvyn ja osaamisen ylläpitäminen	Yhteisen koulutussuunnitelman mukaisten koulutusten toteuttaminen (henkilöstö- ja koulutussuunnitelma)

Suunnitelmavuodet 2027 – 2028

Suunnitelmakaudella turvataan riittävät henkilöstöressurit sekä riittävä osaaminen.

Talouspalvelut

Palvelukuvaus

Talouspalveluissa hoidetaan keskitetysti kaupungin kirjanpito, osto- ja myyntireskontran hoito, ostolaskujen sähköinen kierrätys ja maksuliikenne sekä koko kaupunkia koskevan talousarvion sekä talousarviosuunnitelman ja tilinpäätöksen valmistelu ja koonti, kaupungin kokonaistalouden suunnittelu, seuranta ja raportointi, konsernitilinpäätös ja konsernihallintoon liittyviä tehtäviä sekä kaupungin rahoitus- ja sijoitusjärjestelyt. Talousyksikössä suoritetaan lisäksi sisäisen valvonnan tehtäviä.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Sähköisten myyntilaskujen määrän kasvattaminen jatkuu	Sähköisten myyntilaskujen tavoitetason nosto 32 %:sta 70%:iin koko kaupungin tasolla
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Budjetointi- ja talousraportointiohjelman käyttöönotto, jolla vahvistetaan talouden seuranta ja varmistetaan taloustiedon saatavuus ja läpinäkyvyys organisaation kaikille tasoille.	Toteutuu / Ei toteudu.

Suunnitelmavuodet 2027-2028

Suunnitelmakaudella jatketaan taloushallinnon kehittämistoimenpiteitä ja turvataan riittävä osaaminen talousspalveluissa.

Tietohallintopalvelut

Palvelukuvaus

Tietohallintopalvelut vastaa kaupungin fyysisestä ICT-ympäristöstä. Palvelu sisältää ulkoiset ja sisäiset tiedonsiirtoyhteydet ja sisäverkon hallinnan. Lisäksi vastualueeseen kuuluvat palvelinympäristö, fyysiset ICT-laitteet, tietoturvan järjestäminen, palvelinten varmuuskopiointi sekä käyttäjien tekninen tuki. Palvelinympäristö pyritään pitämään jatkuvasti toimintakunnossa.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Kaupungin tilojen helpompi ja joustavampi vuokraaminen, tilojen vuokrausasteen helpompi seuraaminen	Tilavarausjärjestelmän käyttöönotto
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Kaupungin käytössä olevien ohjelmistojen kehittäminen ja/tai uusiminen	Kehitys/uusinta, kpl
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Kaupungin kriittisten ohjelmistojen/tiedostojen palautussuunnitelman päivitys ja testaus	Toteutuu / Ei toteudu
Hyvinvoinnin lisääminen	Tietoturvakoulutukset henkilöstölle	Toteutuu / Ei toteudu

Suunnitelmavuodet 2027-2028

Suunnitelmakaudella jatketaan tietohallintopalveluiden toimintojen ja infran kehittämistä sekä turvataan riittävä osaaminen tietohallintopalveluissa. Henkilöstön koulutuksella turvataan palvelutason toimivuus.

Markkinointiviestintä

Palvelukuvaus

Lapuan kaupungin markkinointiviestinnän keskeisiä tehtäviä ovat brändin hallinta, elinvoimaisuudesta viestiminen monikanavaisesti ja koordinoitusti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, kampanjoiden toteuttaminen, tiedotuslehden julkaisu sekä muu markkinointiviestintä.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Markkinointiviestintä

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Kasvun varmistaminen	Pito- ja vetovoimatekijöiden markkinointi ja -viestintä	Nettomuuttovoitto (+) Väestön kasvu (+)
Kasvun varmistaminen, hyvinvoinnin lisääminen	Osallistaminen, kampanjat, messut, tilaisuudet, kyselyt/tutkimukset	Tavoite 2 kpl/toimenpide
Kasvun varmistaminen	Monikanavaisten sisältöjen tuottaminen sosiaaliseen mediaan, verkkosivuille sekä muihin ulkoisiin ja sisäisiin viestintäkanaviin	Näkyvyyden kasvu-% Toimenpiteet, kpl

Suunnitelmavuodet 2027-2028

Suunnitelmakaudella jatketaan markkinointi- ja viestintäpalvelujen resurssoinnin arviointia ja työnjaon uudelleen määrittelyä sekä turvataan riittävä osaaminen markkinointi- ja viestintäpalveluissa.

7.7 Sivistyslautakunta

SIVISTYSLAUTAKUNTA	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos% 2025-2026	Muutos € 2025-2026
Toimintatuotot	1 086 860	1 256 478	1 288 078	2,51 %	31 600
Toimintakulut	-23 274 925	-23 895 053	-24 292 478	1,66 %	-397 425
Toimintakate	-22 188 064	-22 638 575	-23 004 400	1,62 %	-365 825

Sitovuustaso on valtuuston nähdén toimintakate. Sisäiset vuokrat eivät sisälly em. lukuihin.

Yleishallinto

Palvelukuvaus

Lapuan kaupungin kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan yleishallinto vastaa sivistyslautakunnan ja hyvinvointilautakunnan alaisten yksiköille kuuluvien asioiden suunnittelusta, valmistelusta ja toimeenpanosta. Toimialaan kuuluvat seuraavat palvelut: kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan yleishallinto, varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus, erityisopetus, aamu- ja iltapäivätoiminta ja lukiokoulutus. Henkilöstöä yleishallinnossa on kaksi: sivistys- ja hyvinvointijohtaja, ja hallintosihteeri.

Palvelun kehittäminen

Lapuan kaupungin strategiassa on asetettu kolme tavoitetta: hyvinvoinnin lisääminen, kasvun varmistaminen ja talouden tasapainon ylläpitäminen.

Palveluiden järjestämisessä ja kehittämisessä kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan täytyy erityisesti ottaa huomioon viimeaikaiset tapahtumat ja muutokset, niin maailmanpoliittisesti kuin kansallisesti, ja näiden vaikutukset paikallistason palveluiden järjestämiseen. Yhtenä merkittävänä asiana on väestönmuutos, erityisesti lapsimäärän selkeä väheneminen.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Sivistyslautakunta pysyy vuodelle 2026 annetussa talousarvioraamissa	Seurataan lautakuntatasolla kuukausittain Arvioidaan neljännesvuosittain talouskatsauksen yhteydessä

Suunnitelmavuodet 2027-2028

- Talouden tasapainon ylläpitäminen
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen hyvinvointisuunnitelman ja kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti
- Yhteistyön kehittäminen ja syventäminen hyvinvointialueen kanssa

---

Varhaiskasvatuspalvelut

Palvelukuvaus

Varhaiskasvatus on suunnitelmallinen ja tavoitteellinen opetuksen, kasvatuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuu pedagogiikka. Varhaiskasvatusta ohjaa varhaiskasvatustalaki (540/2018), jossa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen sekä varhaiskasvatuksen tavoitteista. Varhaiskasvatus on merkittävä osa suomalaista koulutusjärjestelmään sekä tärkeä vaihe lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen polulla. Esiopetusta, jota säätelee perusopetuslaki, järjestetään pääosin varhaiskasvatustyksiköissä tai koulujen tiloissa toimivissa esiopetusryhmissä.

Varhaiskasvatusta voivat saada lapset, jotka eivät ole oppivelvollisuusikäisiä sekä sitä vanhemmat lapset, milloin erityiset olosuhteet sitä vaativat eikä hoitoa ole muulla tavoin järjestetty. Varhaiskasvatusta tarjotaan Lapuan kaupungin viidessä päiväkodissa, neljässä ryhmäperhepäiväkodissa, perhepäivähoitajan omassa kodissa sekä kolmessa yksityisessä päiväkodissa. Vuorohoito (ilta-, yö- ja viikonloppuhoito) on toistaiseksi keskitetty Kissanpellon päiväkotiin. Lisäksi Ritavuoren päiväkoti toimii laajennetulla aukioloajalla klo 22.00 saakka.

Varhaiskasvatuksessa toiminnan lähtökohtana on kiinteä kasvatusyhteistyö huoltajien kanssa. Varhaiskasvatusta järjestettäessä toimitaan monialaisessa yhteistyöverkostossa, jolla mahdollistetaan jokaisen lapsen kasvu ja kehitys lapsen edun mukaisesti.

Hyvinvoiva, varhaiskasvatuksen perustehtävään sitoutunut, koulutettu henkilöstö yhdessä esihenkilöiden kanssa tuottaa laadukasta varhaiskasvatusta. Lasten ja huoltajien osallisuutta vahvistetaan varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisesti sekä varhaiskasvatuksen että esiopetuksen toiminnan suunnittelussa.

Päiväkodit ja perhepäivähoito

Palvelukuvaus

Päiväkodissa varhaiskasvatuksesta vastaa varhaiskasvatuksen opettaja yhdessä varhaiskasvatuksen lastenhoitajan sekä ryhmäavustajan / resurssilastenhoitajan kanssa. Päiväkodissa toimitaan 21 lapsen ryhmissä, joissa työskentelee 3 kasvattajaa sekä ryhmäavustaja / resurssilastenhoitaja tarpeen mukaan. Ryhmän toiminta perustuu pienryhmätoimintaan sekä suunnitelmalliseen ja tavoitteelliseen varhaiskasvatuksen järjestämiseen lain asettamien tavoitteiden ja vaatimusten mukaisesti. Varhaiskasvatuksen opettajalla on pedagoginen vastuu lapsiryhmän toiminnan suunnittelusta, arvioinnista ja kehittämisestä yhteistyössä muun tiimin kanssa.

Perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksen suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaa perhepäivähoitaja. Perhepäivähoitoa järjestetään vaihtoehtoisesti hoitajan omassa kodissa 4 lapselle tai 2-3 hoitajan yhteisenä toimintana erillisessä ryhmäperhepäiväkodissa 8-12 lapselle. Perhepäivähoidossa noudatetaan samoja varhaiskasvatukselle asetettuja tavoitteita ja velvoitteita kuin päiväkotitoiminnassakin. Ryhmäkoon ollessa pienempi, varhaiskasvatusmuoto on oivallinen pienille, alle 3-vuotiaille tai muutoin pienestä ryhmästä hyötyville lapsille.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Tulevan talousarviovuoden pyrkimyksenä on vakauttaa varhaiskasvatuksen palveluverkkoa siten, että siitä syntyy lapsen näkökulmasta ehyt ja joustava varhaiskasvatuksen ja oppimisen polku. Palveluverkon vakauttamisella myötävaikutetaan vaikuttaviin, tehokkaihin ja laadukkaihin varhaiskasvatuspalveluihin. Tehokas ja vakaa palveluverkko mahdollistaa varhaiskasvatuksen pitkän aikavälin suunnitelmallisuuden ja toiminnan kehittämisen.

Varhaiskasvatuksessa painotetaan tulevana talousarvio vuonna varhaiskasvatuksen laadun arviointia ja arviointimenetelmän toteutusta. Arviointi auttaa kehittämään varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria ja vallitsevia toimintatapoja. Tiimityöskentely on yksi varhaiskasvatuksen vahvuuksista. Tiimityöskentelyn menetelmien vahvistamista sekä kehittämistä jatketaan edelleen jatkuvana prosessina. Inklusiivinen varhaiskasvatus ja lasten yksilöllisen tuen toteutuminen varhaiskasvatuksen ryhmissä vaatii toteutuakseen hyvin toimivan tiimin, jossa toiminta on suunniteltua ja johdonmukaista, vastuut on jaettu selkeästi ja jokaisen osaaminen näkyy vahvuutena. Esi- ja perusopetuksen tuen uudistus on astunut voimaan 1.8.2025 ja tuen uudistuksen käytänteiden käyttöönotossa panostetaan henkilöstön koulutukseen ja käytänteiden selkiyttämiseen tulevan vuoden aikana.

Perhepäivähoidon palvelukokonaisuuden kehittämisessä pyritään takaamaan palvelun laatu ja saatavuus tulevaisuudessakin. Tavoitetasona pyritään säilyttämään 8-12 kotoa toimivaa perhepäivähoitajaa.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	Pedagogiikan vahvistaminen ja sisällöllinen kehittäminen Esiopetuksen tuen uudistus	Varhaiskasvatuksen laadun arviointi päiväkodeissa <ul style="list-style-type: none"> - Toteutetaan 1 krt/vuodessa (Valssi) Tuen uudistuksen toteutuminen lain mukaisesti. Tarkastellaan ryhmäkohtaisen tuen lapsikohtaisten tukitoimien toteutumista
Osallistaminen	Osallisuus / yhteisöllisyys	Henkilöstön ammatillisen osaamisen vahvistaminen ja olemassa olevan tietotaidon hyödyntäminen työyhteisöissä <ul style="list-style-type: none"> - järjestetään henkilöstölle 2 koulutusta vuoden aikana - Maakunnalliseen ETEVÄ- varhaiskasvatuksen täydennyskoulutussuunnitelmaan sitoutuminen, koulutusten hyödyntäminen mahdollisimman tehokkaasti / Toteutuneiden koulutusten määrä Tiimityöskentelyn menetelmien vahvistaminen ja johdonmukainen kehittäminen yksiköissä <ul style="list-style-type: none"> - tiimit kokoontuvat viikoittain - opettajien ja lastenhoitajien pedagogiset palaverit säännöllisesti vähintään 4 krt / vuodessa - perhepäivähoidossa tiimit 1 krt / kk
Hyvinvoinnin lisääminen	HYTE-yhteistyö	LeKe (Leikitään ja keskitytään) -ryhmätoiminta <ul style="list-style-type: none"> - suunnattu 3-6- vuotiaiden lasten perheille - ryhmätoiminta toteutetaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja varhaiskasvatuksen erityisopettajien kanssa - 2 ryhmää vuodessa
Hyvinvoinnin lisääminen	Perhepäivähoidon säilyttäminen osana varhaiskasvatuspalveluja	Tavoitetaso 8-12 hoitajaa / Hoitajien vuosittainen määrä

Tunnusluvut

	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintapäivät, maksimikapasiteetti*	98 978	101 398	101640	99 946	99 946
Hoitopaikat (rakenteellinen)	409	419	420	413	413

* Toimintapäivät, maksimikapasiteetti päiväkotitoiminnassa on laskettu luvulla 242.

Tunnusluvut

	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Kunnallinen ryhmäperhepäivähoito					
Toimintapäivät, maksimikapasiteetti**	22 880	13 200	13 200	12 320	10 560
Hoitopaikat (rakenteellinen)	104	60	60	56	48
Kunnallinen perhepäivähoito					
Toimintapäivät, maksimikapasiteetti**	20 240	17 600	12 320	11 440	9680
Hoitopaikat (rakenteellinen)	92	80	56	52	44

**Toimintapäivät maksimikapasiteetillä on laskettu n. 220 päivällä/vuosi

Suunnitelmavuodet 2027 – 2028

Varhaiskasvatuksen palveluverkkoa kehitetään ja vakautetaan kohti toimivaa ja joustavaa palvelukokonaisuutta. Tulevina vuosina varhaiskasvatuksen toiminnassa kehitetään lasten ja perheiden osallisuutta sekä perheen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämistä varhaiskasvatuksen ja hyvinvointialueen kanssa tehtävän yhteistyön keinoin. Tulevina vuosina tavoitteena on pyrkiä säilyttämään perhepäivähoito osana varhaiskasvatuspalveluita toimintamuodolle vakiintuneen kysynnän pohjalta.

Kotihoidon tuki, yksityisen hoidon tuki ja palveluseteli

Palvelukuvaus

Kotihoidon tukea voidaan myöntää perheille aikaisintaan vanhempainrahakauden päätyttyä. Kotihoidon tuki on vaihtoehtona lapsen varhaiskasvatukselle kun vanhempi / huoltaja haluaa hoitaa lasta kotona.

Kotihoidon tuen kuntalisän maksaminen jatkuu nyky muodossaan toistaiseksi. Lasten yksityisen hoidon tuella lapsen hoito voidaan järjestää vanhemman tai muun huoltajan osoittamalla hoidon tuottajalla. Lasten yksityisen hoidon tukea voi hakea perhe, jolla on alle kouluikäinen lapsi tai lapsia, joka/jotka ei ole kunnallisen varhaiskasvatuksen piirissä. Perhe ei voi samanaikaisesti saada yksityisen hoidon tukea ja kotihoidon tukea.

Palveluseteli myönnetään Lapualla toimivaan ryhmäperhepäiväkotiin tai päiväkotiin. Varhaiskasvatuksen palveluseteli on harkinnanvarainen vaihtoehto lapsen varhaiskasvatuksen järjestämiseen. Perheillä ei ole palveluseteliin subjektiivista oikeutta.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Kotihoidon tuen kuntalisä on käytössä toistaiseksi. Palvelusetelillä tuotettu palvelu sopeutetaan lasten syntyvyys huomioiden kunnallisen varhaiskasvatuksen palveluverkon kanssa vastaamaan varhaiskasvatuksen kysyntää. Tavoitetaso palvelusetelillä tuotetusta varhaiskasvatuspalvelusta on n. 20-25%.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen, Talouden tasapainon ylläpitäminen	Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelurakenne osana kaupungin varhaiskasvatuspalveluita	Palveluseteli kattaa 20-25% koko varhaiskasvatuspalvelun kokonaisuudesta / Toteutunut palvelusetelimäärä

Tunnusluvut

	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Kotihoidontuki/perheitä	102	94	160	140	130
Kotihoidontuki/lapsia	143	128	212	200	190
Palveluseteli/lapsia	175	160	140	130	120
Kuntalisä/lapsia	116	71	66	70	60

Perusopetus

Alakoulut

Palvelukuvaus

Lapualaisille lapsille järjestetään ikäkauden ja edellytysten mukaista perusopetusta, joka edistää oppilaiden tervettä kasvua, oppimista ja kehitystä. Kouluissa hankitaan tavoitteellisesti elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä kehitetään tervettä itsetuntoa. Perusopetuksen aikana luodaan pohja elinikäiselle oppimiselle. Yhdessä kotien kanssa tuetaan oppilaiden elämänhallintataitoja sekä omien vahvuuksien löytämistä. Vuorovai-
kutustaidot kehittyvät yhteisöllisessä toiminnassa.

Lapualla toimii yksitoista alakoulua, joista kahdessa järjestetään esiopetusta perusope-
tuksen yhteydessä. Oppilaiden iltapäivätoimintaa järjestetään koulujen toimesta nel-
jällä alakoululla ja yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa yhdellä koululla.

Koulujen toiminnassa huomioidaan oppimisen edellytykset tukevat opetusjärjestelyt ja yhteisön jäsenten hyvinvointi. Ennakoivilla ja joustavilla ratkaisuilla tuetaan oppilaiden koulunkäyntiä sekä lisäksi tarjotaan ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja oppilaskohtaisia tu-
kitoimia. Erityispedagoginen osaaminen varmistetaan riittävällä erityisopettajaresurs-
silla. Yhteistyö ja yhdessä tekeminen sekä oppilaiden osallisuuden vahvistaminen ovat toiminnan kulmakiviä.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Hyvinvoinnin edistäminen on yksi koulun tärkeimmistä tehtävistä. Hyvinvointia ediste-
tään osana yhteisöllistä opiskeluhuoltotyötä. Kaupunkitason tavoitteiden lisäksi koulut
asettavat omia tavoitteitaan sekä tekevät suunnitelmat tavoitteiden saavuttamiseksi.
Tavoitteiden asettamisessa huomioidaan koulukohtaiset hyvinvointikyselyn tulokset.
Kaupungin tasolla hyvinvoinnin mittarina seurataan oppilaiden turvallisuudentunteen
kokemusta sekä kiusaamisen määrää. Oppilaiden ja huoltajien osallisuus huomioidaan
hyvinvointityön suunnittelussa.

Kaupungin hyvinvointityön ohjaavia ryhmiä on yhdistetty tarkoituksenmukaisemmiksi ja
niille on luotu yhteinen vuosikello yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Jatkossa ryh-
mien on tarkoitus toimia säännöllisesti vuosikellon mukaan ja sitä tarvittaessa kehit-
tään.

Henkilöstön pedagogista osaamista ylläpidetään ja lisätään tarjoamalla Osaaja-verkos-
ton koulutuksia. Perusopetuksen tuen kokonaisuudistuksen myötä henkilöstöä koulu-
tetaan uusien käytänteiden käyttöönotossa. Työssäjaksamista tuetaan lisäämällä
suunnitelmallisesti yhteistyötä sekä yhdessä tekemistä. Työn psykososiaalista kuormi-
tusta pyritään keventämään mahdollistamalla asioiden jakaminen ja vertaistuen saami-
nen.

Talouden tasapainon ylläpitäminen vaatii palveluverkon tarkastelua ja mahdollista kar-
simista erityisesti vähenevän oppilasmäärän takia. Palveluverkkoselvityksessä tulee
huomioida eri näkökulmat taloudellisimpia ratkaisuja etsittäessä (lapsivaikutukset, hen-
kilökunta, kuljetukset, koulurakennusten tekninen kunto ja tilat). Talouden tasapainot-
tamista haastaa opetuksen järjestäjän lakisääteiset velvoitteet, jotka lisääntyvät esi- ja
perusopetuksen tuen uudistuksen myötä sekä moninaistuvasta oppilasjoukosta joh-
tuen (esim. maahanmuuttotaustaiset oppilaat, toiminta-alueittain opiskelevat oppilaat,
sijoitetut oppilaat).

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	<p>Turvallisuus</p> <p>Turvallisuuden kokemuksen lisääntyminen</p> <p>Kiusaamisen vähentyminen</p>	<p>Hyvinvointikyselyssä alakoulujen oppilaista kokee olonsa koulussa turvallisiksi 81 %. Tavoitteena on parantaa kyseistä osuutta</p> <p>Kiusaamista kertoo kokevansa (3-6-luokan oppilaista) vähintään kerran viikossa 11,1 %. Tavoitteena on pienentää kyseistä osuutta</p>
Hyvinvoinnin lisääminen	Oppilaiden ja huoltajien osallisuuden huomiointi koulun hyvinvointityössä	<p>Koulun hyvinvoinnin lisäämisen tavoitetta valittaessa hyödynnetään hyvinvointikyselyn tuloksia.</p> <p>Oppilaiden ja huoltajien osallistuminen yhteisölliseen opiskeluhooltoon. Mittarina oppilaiden sekä huoltajien yhteisöllisen opiskeluhoollon tapaamisten osallistumiset, lukumäärä.</p> <p>Huoltajille toteutetaan oma hyvinvointikysely</p>
Hyvinvoinnin lisääminen	<p>Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi</p> <p>Pedagoginen kehittäminen</p> <p>Yhteistyön lisääminen</p>	<p>Osaaja-verkoston koulutusten hyödyntäminen. Mittarina tarjolla olevien koulutusten määrä</p> <p>Yhteissuunnittelua suunittelmallinen käyttö. Mittarina lukuvuosisuunnitelmien kirjaukset</p>
Talouden tasapainon ylläpitäminen	<p>Mahdollisimman kustannustehokkaat ratkaisut</p> <p>Palveluverkkoselvityksen laatiminen</p> <p>Esi- ja perusopetuksen tuen uudistuksen toteuttaminen</p>	<p>Tarvittavien näkökulmien huomiointi palveluverkkoselvityksessä (lapsivaikutukset, henkilökunta, kuljetukset, rakennusten tekninen kunto)</p> <p>Tuen uudistuksen toteutuminen lain mukaisesti Mittarina ryhmäkohtaisen tuen minimimäärän toteutuminen ja tuen oppilaiden päätösten tarkistaminen 31.8.2026 mennessä</p>

Tunnusluvut

	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Tuntikehys					
yleisopetus	1740	1655,5	1578	1613	1596
osa-aikainen erityisopetus + koordinointi	235	211	342	301	275
luokkamuotoinen erityisopetus	166,5	262	244	220	220
Nepsy-valmennus (vvh)		12	12	12	12
Henkilökunta, lkm					
Opettajat	86	92	91	89	90
Ohjaajat ja kouluvalmentajat	35	30	28	28	27

Oppilasennusteet v. 2026-2028**KOULU**

LUKUVUOSI	0.
25-26	127
26-27	116
27-28	129

ALAKOULUT

1.	2.	3.	4.	5.	6.	1-6 luokat
151	150	166	187	165	179	998
127	151	150	166	187	165	946
116	127	151	150	166	187	897

Alakoulujen oppilasmäärään ei ole laskettu mukaan Liuhtarin polkuluokkien 1-6 luokkien oppilaita. Lukuvuonna 2025-2026 ko. oppilasmäärä on 18.

Suunnitelmavuodet 2027-2028

- Oppilaiden hyvinvoinnin ja osallisuuden lisääminen
- Hyvinvointityön suunnitelmallisuuden lisääminen (ml. hyvinvointialueen tekemä työ)
- Henkilöstön pedagogisen osaamisen ja hyvinvoinnin ylläpitäminen ja kehittäminen
- Palveluverkon muokkaaminen pitkäjänteisesti
- Resurssien käytön optimointi vastaamaan muuttuvan oppilasjoukon tarpeita

---

Yläkoulu

Palvelukuvaus

Lapuan yläkoulu antaa perusopetusta vuosiluokille 7-9. Opetuksen tavoitteena on oppilaan perusopetuksen päättötodistus ja mahdollisuus siirtyä toisen asteen opintoihin sekä antaa oppilaalle elämässään tarvittavat tarpeelliset tiedot ja taidot. Opetuksessa ja kasvatuksessa edistetään sivistystä ja annetaan mahdollisuus itsensä kehittämiseen monipuolisesti. Oppilaille opetetaan vastuuntunnon merkitystä, omatoimisuutta ja vahvistetaan myönteisen minäkuvan syntymistä. Koulu kasvattaa nuoria hyvään sosiaaliseen kanssakäymiseen ja suvaitsevaisuuteen.

Opintomenestyksen turvaamiseksi koulussa tarjotaan oppimiseen tukea sekä ryhmämuotoisesti että yksilökohtaisesti. Oppilaanohjauksen kautta oppilaan omaa oppimisympäristöä ja käsitystä tulevasta työympäristöstä vahvistetaan.

Kouluterveydenhuolto hoitaa säännölliset terveystarkastukset, opettaa terveitä elämäntapoja ja säännöllistä ruokailua yhteistyössä opetuksen ja ruokapalvelun kanssa. Ongelmatilanteissa toimitaan aktiivisesti kotien, psykologin ja kuraattorin, -lääkärin ym. tahojen kanssa.

Koulu osallistuu valtakunnallisiin arviointi- ja vertailututkimuksiin, joiden kautta palvelua voidaan kehittää.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

- Kouluturvallisuuden vahvistaminen
- Perusopetuslain §2 mukaisesti liikunnallisen elämäntavan edistäminen
- Johtotiimin sekä vuosiluokkatiimien toiminnan kehittäminen ja vakiinnuttaminen
- Oppilaiden, henkilöstön ja sidosryhmien osallisuuden sekä yhteisöllisyyden edistäminen
- Yhteistyö hyvinvointialueen palveluiden kanssa: palveluiden jatkuvuuden varmistaminen, moniammatillisuuden ja siihen liittyvien prosessien selkiyttäminen oppilaiden hyvinvoinnin turvaamiseksi
- Verkostojen kehittäminen pedagogisesta, oppimisen tuen ja opiskeluhoillon näkökulmista
- Perusopetuksen tuen uudistuksen toteuttaminen laki- ja opetussuunnitelmamuu-
tosten mukaisesti
- Kodin ja koulun yhteistyö oppilaiden kohtaamien ongelmien varhaisissa havain-
noinneissa ja toimenpiteissä sekä vanhempien kasvatustyön tukemisessa

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	Osallisuuden ja yhteisöllisyyden sekä turvallisuuden tunteen vahvistaminen	Hyvinvointikyselyn tulokset Hyvinvointia edistävän oppilaskuntatoiminnan lisääntyminen. Toimintaan osallistuvien oppilaiden määrä. Turvallisuuskäytänteiden koulutus ja harjoittelu 1-2 krt/vuosi
Hyvinvoinnin lisääminen	Yhteistyö sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa	Moniammatillisuuden ja siihen liittyvien prosessien selkiyttäminen oppilaiden hyvinvoinnin turvaamiseksi. Kokonaisvaltaisten palveluiden rakentaminen
Hyvinvoinnin lisääminen Talouden tasapainon ylläpitäminen	Oppilaan päättötodistus ja toisen asteen opintoihin siirtyminen	Laadukas opetus pätevällä ja määrältään riittävällä henkilöstöllä. Päättötodistus ja oppilaanohjaus sekä seuranta.
Hyvinvoinnin lisääminen Talouden tasapainon ylläpitäminen	Kodin ja koulun yhteistyö. Vanhempien kasvatustyön tukeminen sekä koulukiusaamisen ehkäisy	Varhainen puuttuminen ilmeneviin ongelmiin ja ongelmien kasaantumisen sekä syrjäytymisen ehkäisy riittävällä henkilöstöllä. Hyvinvointikysely ja hyvinvointikertomus

Tunnusluvut

	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Tuntikehys	1180,59	1209,1	1260,5	1296,60	1309,6
yleisopetus	995,17	1003,93	1038,5	978,8	1001,33
luokkamuotoinen eo	125	135,42	150	150	138
yksilöllinen eo	60,42	69,75	58	72	78
nepsy + ovtes +huoj.				97,75	
Henkilökunta					
- *opetushenkilöstö	54 (48)*	54(49)	56(51)	55 *(50)	58
- muu henkilökunta	5	3	3	3	6

*oman henkilöstön lkm suluissa, yhteiset opettajat

Oppilasennusteet v. 2026-2028

KOULU

YLÄKOULU

LUKUVUOSI	7.	8.	9.	7-9 luokat
25-26	188	206	166	560
26-27	179	188	206	573
27-28	165	179	188	532

*Yläkoulun oppilasmäärään ei ole laskettu mukaan Liuhtarin polkuluokkien 7-9 luokkien oppilaita. Lukuvuonna 2025-2026 ko. oppilasmäärä on 10.

Suunnitelmavuodet 2027 - 2028

- Opetusryhmien koko pidetään tarkoituksenmukaisena ja opetustavoitteita sekä oppilaiden tarpeita vastaavana
- Oppilaiden liikunnallisen elämäntavan edistäminen ja tukeminen
- Koulun ja moniammatillisten verkostojen tiivistäminen
- Henkilöstön pedagogisen osaamisen ja hyvinvoinnin ylläpitäminen ja kehittäminen
- Hyvinvointityön suunnitelmallisuuden lisääminen (ml. hyvinvointialueen tekemä työ)
- Oppilaiden osallisuuden hyödyntäminen ja kehittäminen
- Koulun kiinteää varustelua uusitaan tarpeiden mukaan.
- Liikkumisen ja Lukemisen kampanjoiden ylläpito
- Toimitaan aktiivisesti kulttuuritapahtumiin osallistumisen ja järjestelyiden osalta.
- Yläkoulu ylläpitää aktiivisesti kansainvälisiä yhteyksiä

Lukiokoulutus

Palvelukuvaus

Lapuan lukio on yleissivistävä, ylioppilastutkintoon johtava ja jatko-opintoihin yliopistossa, korkeakoulussa, ammattikorkeakoulussa tai lukion oppimäärään perustuvassa ammatillisessa koulutuksessa valmentava toisen asteen oppilaitos, jonka ylläpitäjä on Lapuan kaupunki. Lapuan lukion tehtävänä on tarjota laadukasta ja monipuolisesti painotettua lukiokoulutusta. Opetuksen järjestämisessä pyritään siihen, että opiskelijoiden kurssi-/opintojaksovalinnat toteutuisivat mahdollisimman laajasti. Opetushenkilöstön kanssa yhteistyössä päivittäisestä koulutyön sujumisesta pitävät huolen lukion hyvinvointiryhmä ja opiskelijakunnan edustajana opiskelijakunnan hallitus ja opiskelijafoorumi.

Lapuan lukio toimii keväällä 2019 valmistuneissa tiloissa.

Lukiokoulutuksen kannalta keskeisiä sidosryhmiä ovat Lapuan yläkoulu, Sedu Lapua, Lapuan kansalaisopisto, Lapuan kaupunginkirjasto, Lapuan musiikkiopisto, Lapuan kulttuuritoimi, Lapuan nuorisotoimi, Opilakeus-verkosto ja Etelä-Pohjanmaan Urheilukatemia.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

- Kouluturvallisuuden kehittäminen ja käytänteiden harjoittelu ja vahvistaminen
- Opiskelijoiden, henkilöstön ja sidosryhmien osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen
- Yhteistyö hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouden kanssa opiskeluhoitoon palveluiden turvaamiseksi ja kehittämiseksi
- Oppimisen tuen ja erityisopetuksen toimintamallien luominen ja vakiinnuttaminen
- Johtotiimi-, johtoryhmä- ja ryhmänohjaajatiimityöskentelyn kehittäminen ja vakiinnuttaminen
- Valmistautuminen ylioppilastutkinnon uuden Abitti 2-koejärjestelmän käyttöönottoon: järjestelmän tekniset ratkaisut, opettajien ja opiskelijoiden perehdyttäminen, valtakunnalliset harjoituskokeet, uusi järjestelmä ensimmäistä kertaa yo-tutkintokäytössä syksyllä 2026
- Opetussuunnitelma 2021: lukion toimintakulttuurin kehittäminen opetussuunnitelman mukaisesti.
- Lähilukion markkinoinnin jatkaminen
- Oppivelvollisuuden laajentamisen ja maksuttoman toisen asteen taloudellisten ja toiminnallisten vaikutusten seuraaminen

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	Kouluturvallisuus, osallisuus ja yhteisöllisyys.	<p>Turvallisuuskävelyt, poistumis- ja suojautumisharjoitukset 1-2 krt/lukuvuosi</p> <p>Opiskelijoiden osallisuuden lisääminen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. opiskelijakunnan hallituksen ja opiskelijafoorumin toteutuneet kokoukset/kokousten määrä 2. opiskelijakunnan tekemät aloitteet ja niiden toteutuminen/tehtyjen ja toteutuneiden aloitteiden määrä <p>Kouluun kiinnittymisen ja yhteisöllisyyden tunteen lisääminen/Yhteisöllisten tapahtumien määrä</p> <p>Kouluturvallisuuteen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemukseen liittyvän datan kerääminen/ Hyvinvointikysely</p>
Hyvinvoinnin lisääminen	Hyvinvointialueyhteistyö	Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen ja yhteisöllinen/yksilöllinen opiskeluhuolto: toteutuneet kokoukset/kokousten määrä laaditut toimintasuunnitelmat/vuosikellot, toiminnan arvioiminen lukuvuoden lopussa/arviointiraportti
Hyvinvoinnin lisääminen Kasvun varmistaminen Talouden tasapainon ylläpitäminen	50 % lapualaisista peruskoulun 9. luokan oppilaista aloittaa toisen asteen opinnot Lapuan lukiossa syksyllä 2026.	<p>Ysiluokkalaisten ja huoltajien lukioinfot</p> <p>Yläkoulun kasien ja ysien tutustumiskäynnit lukiolla</p> <p>Lukio-opinnot aloittavien määrä elokuussa 2026</p>

Tunnusluvut

	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Opiskelijamäärä	269	246	248	271	262
Tuntikehys					
- Opetus	376,21	366,62	365	379	389
- Opinto-ohjaus	1,83	3,80	4,17	11	7
- Lukioresurssi	62,03	58,31	56,43	60	46
- Kerroinlisä	37,62	37,96	36,51	38	39
Yhteensä	477,69	466,69	462,18	488	481
Tuntikehys/opiskelija	1,78	1,90	1,86	1,80	1,84
Opetushenkilöstö	23	23	23	23	23
- Vakinaiset opettajat	19	19	19	19	19
- Tuntiopettajat	4	4	4	4	3
Koulusihteeri	1	1	1	1	1
kuraattori	1	-	-	-	-
Koulunkäynninohjaaja		1	1	1	1

*. Lukion opinto-ohjaaja siirtyy vuosityöaikaan 1.8.2026 alkaen, mistä lähtien opinto-ohjaus sisältyy kokonaisuudessaan opetuksen tunteihin.

** Koulunkäynninohjaaja 31.7.2026 asti

Suunnitelmavuodet 2027 - 2028

- Kouluturvallisuuden kehittäminen ja käytänteiden harjoittelu ja vahvistaminen
- Opiskelijoiden, henkilöstön ja sidosryhmien osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen
- Yhteistyö hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouden kanssa opiskelu- ja palveluiden turvaamiseksi ja kehittämiseksi
- Oppimisen tuen ja erityisopetuksen toimintamallien vakiinnuttaminen
- Johtotiimi-, johtoryhmä- ja ryhmänohjaajatiimityöskentelyn kehittäminen ja vakiinnuttaminen
- Valmistautuminen ylioppilastutkinnon taito- ja taideaineiden kokeiden tuloon
- Opetussuunnitelma 2021: lukion toimintakulttuurin kehittäminen uuden opetussuunnitelman mukaisesti
- Lähilukion markkinoinnin jatkaminen
- Oppivelvollisuuden laajentamisen ja maksuttoman toisen asteen taloudellisten ja toiminnallisten vaikutusten seuraaminen

7.8 Hyvinvointilautakunta

Hyvinvointilautakunta	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos% 2025-2026	Muutos € 2025-2026
Toimintatuotot	1 127 089	1 212 750	1 107 600	-8,67 %	-105 150
Toimintakulut	-4 155 774	-4 592 543	-4 630 200	0,82 %	-37 657
Toimintakate	-3 028 685	-3 379 793	-3 522 600	4,23 %	-142 807

Sitovuustaso on valtuuston nähteen toimintakate. Sisäiset vuokrat eivät sisälly esitettyihin talousarviolukuihin.

Palvelukuvaus

Lapuan kaupungin kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan yleishallinto vastaa sivistyslautakunnan ja hyvinvointilautakunnan alaisten yksiköille kuuluvien asioiden suunnittelusta, valmistelusta ja toimeenpanosta. Toimialaan kuuluvat seuraavat hyvinvointilautakunnan alaiset palvelut: kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan yleishallinto, musiikki- ja kansalaisopiston opetus, kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut. Henkilöstöä yleishallinnossa on kaksi: sivistys- ja hyvinvointijohtaja ja hallintosihtööri.

Palvelun kehittäminen

Lapuan kaupungin strategiassa on asetettu kolme tavoitetta: hyvinvoinnin lisääminen, kasvun varmistaminen ja talouden tasapainon ylläpitäminen.

Palveluiden järjestämisessä ja kehittämisessä kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan täytyy erityisesti ottaa huomioon viimeaikaiset tapahtumat ja muutokset, niin maailmanpoliittisesti, kuin kansallisesti, ja näiden vaikutukset paikallistason palveluiden järjestämiseen. Yhtenä merkittävänä asiana on väestönmuutos, erityisesti lapsimäärän selkeä väheneminen.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan yleishallinnon keskeisimpänä tavoitteena on talouden tasapainon ylläpitäminen. Toimialan vastuualueiden toiminnan kautta myös muut strategian tavoitteet ovat hyvin huomioitu. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen hyvinvointisuunnitelman ja kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti. Yhteistyön kehittäminen ja syventäminen hyvinvointialueen kanssa.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Hyvinvointilautakunta pysyy vuodelle 2026 annetussa talousarvioraamissa	Seurataan lautakuntata-solla kuukausittain Arvioidaan neljännesvuosittaisen talouskatsauksen yhteydessä

Suunnitelmavuodet 2027-2028

- Talouden tasapainon ylläpitäminen
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen hyvinvointisuunnitelman ja kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti
- Yhteistyön kehittäminen ja syventäminen hyvinvointialueen kanssa

---

Musiikkiopisto

Palvelukuvaus

Lapuan musiikkiopisto tarjoaa taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaista musiikin opetusta. Sen tavoitteena on luoda elinikäinen musiikkisuhde ja antaa valmiuksia ammatilliseen musiikkikoulutukseen. Opisto palvelee pääasiassa lapsia ja nuoria, mutta myös aikuisia. Lapuan musiikkiopistossa on mahdollista opiskella laaja-alaisesti instrumenttiopintoja. Soitinvalikoimaamme kuuluvat jousisoittimet, puu- ja vaskipuhaltimet, lyömäsoittimet, piano, kitara, sähkökitara, sähköbasso, harmonikka ja laulu. Meillä opiskellaan myös musiikin hahmotusaineita, monipuolista yhteismusisointia ja varhaisiän musiikkiopintoja musiikkileikkikoulussa.

Musiikin opiskelu tukee keskittymiskyvyn hallintaa, rakentaa pitkäjänteisen työskentelyn taitoja, opettaa toimimaan ryhmässä ja hallitsemaan esiintymistaitoja. Musiikkiopisto tukee oppilaiden hyvinvointia ja osallisuutta sekä voimakkaasti edistää paikallista musiikkikulttuuria

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Musiikkiopiston toiminnallinen ja taloudellinen tavoitteenasettelu nojaa musiikkiopiston perustehtävään, jonka mukaan tarjoamme jokaiselle oppilaalle opetussuunnitelman mukaista musiikinopetusta. Yksilöopetus, oppilaiden kohtaaminen ja huomioiminen ovat toimintamme ydintä. Kaiken keskipisteenä on oppilas. Opistolla on runsas ja monipuolinen konserttitoiminta, johon osallistuminen on ilmaista. Toiminnallaan musiikkiopisto rakentaa, vahvistaa ja edelleen kehittää kaupunkimme musiikkikulttuuria oppilaiden esiintyessä erilaisissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa myös oman talomme ulkopuolella. Pyrimme kehittämään toimintaamme jatkuvasti vastaamaan nykyajan uusiin haasteisiin niin toiminnallisesti kuin taloudellisestikin. Musiikkiopiston merkitystä koulutusjärjestelmän osana vahvistaa KOSKI-tietovarantotalentamisen vakiintuminen.

Oppilaiden ja heidän perheidensä hyvinvointi on tärkeää. Asiakaskokemusta seurataan oppilas- ja huoltajakyselyjen avulla ja toimintaa kehitetään niin pedagogisesti kuin myös hyvinvoinnin ja palvelevuuden vahvistamiseksi. Ajoittamalla kehittämistoimenpiteet oikea-aikaisesti, tulevaisuuden suuntaviivojen hahmottaminen on mahdollista taloudellinen kokonaistilanne huomioiden. Henkilökunnan hyvinvointia tuetaan avoimella, jatkuvalla dialogilla, tilanteisiin reagoimalla sekä kehityskeskustelujen säännöllisellä toteuttamisella.

Yhteistyötä kaupungin ja muiden (ml. hyvinvointialue) toimijoiden kesken jatketaan aktiivisesti. Vakiintuneita yhteistyökumppaneita ovat mm. Vanhan Paukun yksiköt, perusopetus ja 2.asteen koulutus(kulttuuriopetussuunnitelma), varhaiskasvatus (soivan metsän polku eskareille ja taidetyöpaja päivähoidon 5-vuotiaille lapsille), palvelukodit (pienet konsertit) ja alueen muut musiikkiopistot. Musiikkiopisto on mukana Suomen harrastamisen mallin hankkeessa ja tuottaa musiikkikerhoja kouluihin. Lisäksi musiikkiopisto on mukana maakunnallisessa ja valtakunnallisessa yhteistyöverkossa.

Toiminnallisena tavoitteena on ilmentää lujasti ja uskottavasti Vahvuutena välittäminen- ajattelua siten, että se läpäisee pysyvänä toimintamallina tekemisemme alusta loppuun asti. Se välittyy tavassamme tehdä työtä, tehdä arvovalintoja, kohdata oppijoita ja ratkaista ongelmatilanteita ja haasteita. Vahvuutena välittäminen- toimintamalli tukee kaikkien osapuolten hyvinvointia.

Taloudellisena tavoitteena on ylläpitää kustannustehokkaasti laadukasta taiteen perusopetusta, joka elää ajassa, kehittyy ja kasvaa.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Kasvun varmistaminen	<p>Kehitämme, uudistamme ja ylläpidämme vaikuttavia, tehokkaita ja laadukkaita musiikkiopistopalveluja</p> <p>Innovoimme kokeilevasti taloudelliset resurssit huomioiden.</p> <p>Toimimme oikea-aikaisesti ja avoimesti</p>	<p>Oppilaille perheineen tehtävät lukuvuosikyselyt tyytyväisyyden, saatavuuden ja saavutettavuuden näkökulmista. Kyselyn keskiarvotavoitteena kiitettävä arvosana 4/5</p> <p>Koski-tallennuksen vakiinnuttaminen Kyllä/Ei</p> <p>Säännölliset henkilöstökokoukset, joissa mahdollisuus oikea-aikaiseen kehittämiseen, toimintaan ja avoimeen dialogiin. Väh. 15 toteutunutta henkilöstökokousta vuoden aikana</p>
Taloudellisen tasapainon ylläpitäminen	Verkostoidumme ja teemme yhteistyötä tavoitteellisesti ja taloudellisesti.	<p>Musiikkipedagogien työtä palvelevan koulutuksen järjestäminen kustannustehokkaasti alueen musiikkiopiston/opistojen kanssa: 1-2 toteutunutta koulutusta</p> <p>Huomioimme synergiaedut lähioppilaitosten kanssa suhteessa opettajaresurssiin tai muihin hankintoihin. Kyllä/Ei</p>
Hyvinvoinnin lisääminen	<p>Osallistamme tukien elämänlaatua ja mielen hyvinvointia</p> <p>Kehitämme, uudistamme ja ylläpidämme</p> <p>Kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyö</p>	<p>Oppilaiden yhteisöllisyyden, osallisuuden ja kuulumisen tunteen lisääminen väh. yhden, uudenlaisen kokeilun tai yhteistyön kautta</p> <p>Henkilökunnan toteutuneet kehityskeskustelut 100 %.</p> <p>Ylläpidämme ja kehitämme yhteistyötä hyvinvointialueen toimijoiden kanssa. Toteutamme 1-3 palvelukotikonserttikäyntiä tai muuta yhteistyössä tuotettua tapahtumaa</p>

Tunnusluvut

	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	108.324	132.667	93.662	131.300	138.300
Toimintakulut	989.164	1.104.956	1.012.676	1.122.840	984.285
Toimintakate	-880.840	-972.289	-919.014	-991.540	-845.985
Valtionosuus	533.943	555.374	568.157	583.102	583.102
Kaupungille jäävä kustannus	346.897	416.915	350.857	408.438	262.883

*) Sisäiset vuokrat sisältyvät toimintakuluihin v. 2021-2025. Sisäiset vuokrat 2026 lisätään talousarvioon budjettimuutoksena.

Sis. vuokrien osuus on. 0,16 milj. euroa.

Annettava opetus perustuu 11.157 oppituntiin lukuvuodessa (n. 320 t/viikko).

Em. tuntimäärä tulee käyttää valtionosuusperusteen säilyttämiseksi

	2022	2023	2024	2025	2026
Opetustunnit	11 217	11 319	11 282	11 194	11 194
Vars.oppilaat	248	250	253	253	250
Musiikkileikkikoululaiset	77	69	60	73	73
Solistiset tasosuoritukset/Soivat kokonaisuudet	76	63	65	61	61
Päätötodistukset, perustaso	15	7	11	12	12
Päätötodistukset, musiikkiopistotaso	6	5	3	6	6

Suunnitelmavuodet 2027 – 2028

Suunnitelmavuosien keskeinen tavoite on varhaisiän musiikkipedagogiikan arvostuksen ja osuuden nostaminen. Varhaisiän musiikinopetus on toimintaa, joka tukee laaja-alaisesti lapsen kasvua ja kehitystä. Se on merkittävä kivijalka toiminnallemme. Toiminnan kehittäminen ja uusien muotojen hakeminen, kartoittaminen ja innovointi yhteistyössä esim. kaupungin varhaiskasvatuksen kanssa on tärkeää.

Taiteen perusopetuksen uudistuva laki voi asettaa muutoksia tai kehittämistarpeita tuleviin suunnitelmavuosiin, mutta niiden määrittelemineen on vielä mahdotonta.

Asiakastyytyväisyyden seuraaminen on tulevienkin vuosien keskeinen toimenpide. On tärkeää pystyä reagoimaan mahdollisiin kehityshaasteisiin ajantasaisesti, taloudellisesti ja tehokkaasti.

Musiikkiopistolle on tärkeää taata laadukkaat työvälineet soittimien sekä opetustilojen kalusteratkaisujen suhteen. Ajantasainen fyysinen ympäristö ja käytettävä välineistö ovat osa laatutyötä, arvostusta ja asemaa.

Vuonna 2027 Lapuan Musiikkiopisto täyttää 60 vuotta. Tapahtumaan, juhlaan tms. varautuminen tulee vaatimaan taloudellista resurssia.

Kirjasto

Palvelukuvaus

Kirjastopalvelut kuuluvat kaupungin lakisääteisiin peruspalveluihin. Lapuan pääkirjaston lisäksi asiakkaita palvelee Tiistenjoen sivukirjasto ja kirjastoauto. Saarenpääkodissa on kirjastonurkkaus, palvelukodeissa vaihtuvia siirtokirjakokoelmia ja lukion kirjasto palvelee siellä opiskelevia. Lapua kuuluu EEPOS –kirjastokimppaan, jossa on 22 kirjastoa ja yhteistyö näiden kirjastojen välillä on päivittäistä.

Kirjasto tukee kaikenikäisten lukuharrastusta, digi- ja mediataitoja ja elinikäistä oppimista. Aukkaiden hyvinvointiin kirjasto tarjoaa viihtyisät ja inspiroivat tilat Vanhan Paunun kulttuurikeskuksessa sekä virkistystä ja elämyksiä arkeen. Kirjasto edistää tiedollisten ja sivistyksellisten perusoikeuksien ja tasa-arvon toteutumista.

Kirjastopalvelut tuotetaan Lapualla edullisesti, vuonna 2024 toimintakulut olivat 58,91 € asukasta kohti. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston kirjastoissa toimintakulut ovat keskimäärin 65,20 €, Etelä-Pohjanmaan alueella 66,25 € ja Eepos -kirjastokimpassa 66,32 € per asukas.

Tulevaisuudessa kunnille jää hyvinvointipalveluiden tuottaminen ja hyvän elämänlaadun sekä hyvinvoinnin lisääminen. Kirjaston merkitys tulee tässä entisestään korostumaan. Lapuan kirjasto on parasta kaupungin asukkaille, henkilöstölle, kirjaston asiakkaille ja vierailijoille.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Henkilökohtainen asiakaspalvelu on monelle hyvin merkittävä osa asiointia. Lisäksi asiakkaiden käytettävissä on omatoimikirjasto päivittäin kello 9 - 21.

Kirjasto edistää kaikenikäisten lukutaitoja eri tavoin ja tekee tunnetuksi lukutaitotyötä ja sen merkitystä. Monipuolinen lukutaito on keskeinen osa arkea ja yhteiskunnassa toimimista. Kirjasto on mukana koko ihmisen elinkaaren ajan. Lukeminen ja kirjaston käyttö ovat luonteva osa ihmisten elämää. Kirjastolla täytyy olla riittävä määrä osaavaa henkilöstöä sekä ajantasainen ja uudistuva kokoelma sekä riittävät taloudelliset resurssit tähän.

Kirjastossa on meneillään kolme hanketta. Zasteen yhteys -hankkeessa toisen asteen opiskelijoille järjestetään erilaisia lukemiseen liittyviä tapahtumia ja opiskelijat osallistuvat itse toteuttamalla muun muassa digihohaushetkiä kirjastossa tai laatimalla mainosmateriaalin kirjastopalveluista. Kirjaston ja Seamk kirjasto- ja tietopalvelualan yhteisessä hankkeessa Mikä on totta, mikä valetta, lisätään toisen asteen opiskelijoiden ja ikäihmisten tietämystä informaation todenmukaisuudesta sekä koulutetaan kirjaston henkilökuntaa. Nykyään on haastavaa tietää mihin perinteisen median ja sosiaalisen median välittämään informaatioon voi luottaa ja mikä taas on paikkaansa pitämätöntä tietoa. Koulutusten, luentojen ja työpajojen kautta saadaan työkaluja tunnistaa huijauksia ja tietoa siitä kuinka osataan toimia oikein niitä kohdatessa. Eepos-kirjastojen hankkeessa Kestävän kehityksen Eepos tuodaan esiin niitä toimia, joita kirjastoissa tehdään kestävän kehityksen eteen ja kuinka asiakkaat voivat omalla toiminnallaan edistää kestävää kehitystä.

Kirjastoauton korjauskuluihin on varattava määrärahaa enemmän kuin aiemmin, sillä kirjastoauton kunto on heikentynyt parin viime vuoden aikana. Kirjastoauto on vuosimallia 2001. Uuden kirjastoauton hankinta tulee ajankohtaiseksi lähitulevaisuudessa.

Henkilökunnan osallistuminen koulutuksiin vähintään kaksi kertaa vuodessa sekä osaamisen kehittäminen ja sen jakaminen muille on alati tärkeää. Halukkaille varataan mahdollisuus osallistua Kirjastopäiviin 3. - 5.6.2026 Oulussa. Työyhteisön hyvinvoinnin ja yhteistyön lisääminen on yksi painopiste, jota mitataan ainakin kerran vuodessa toteutettavalla pienimuotoisella henkilöstökyselyllä.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen Osallisuus ja yhteisöllisyys	Vahvuutena välittäminen Asiakaslähtöisyys Asiakasraati Osallisuus sekä yhteisöllisyys AVI / Valtionavustukset ko-keilu- ja kehittämistoimintaan Tapahtumat ja hankkeet Kirjaston käyttö lisääntyy	Lukutaitotyö, hankkeet ja tapahtumat sekä näyttelyt, kyselyt, lukumäärä Hankehaku mahdollisuuksien mukaan, joka vuosi/joka toinen vuosi Kirjastotilastot
Hyvinvoinnin lisääminen Digitaalisuus	Kirjasto tukee kaikkien kunta-laisten hyvinvointia ja tasa-arvoa tarjoamalla laadukkaan, ajantasaisen ja uudistuvan kokoelman ja e-aineistot Kuntien yhteinen e-kirjasto, joka antaa kaikille suomalaisille tasa-arvoisen mahdollisuuden käyttää kirjastojen digitaalisia sisältöjä	Alle 5 vuotta nuoremman aineiston määrä on 40 % kirjaston kokoelmasta ja poistot 6 % Vuosittaiset e-aineiston käyttöluvut
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Kirjastojärjestelmä Axiell Aurora Gold käytössä, mutta Eepos -kimpassa etsitään uutta vaihtoehtoa Kilpailutukset Eepos -kirjastokimpassa: sanoma- ja aikakauslehdet Omatoimikirjastojärjestelmän, asiakastietokoneiden, lainaus- ja palautusautomaattien toimintavarmuus pääkirjastossa, Tiistenjoen kirjastossa sekä lukion kirjastossa	Uusi kirjastojärjestelmä Tarjouspyynnöt 2026 ja käyttöönotto 2027 Sanoma- ja aikakauslehtien kilpailutus 2027 Seuranta jatkuvaa
Hyvinvoinnin lisääminen Osallisuus Yhteisöllisyys	HyTe -yhteistyötä kehitetään ja parannetaan edelleen Palvelukoteihin tarjotaan lukuhetkiä, Kaverikoiria, satunnaisesti muita kulttuuritapahtumia Kirjaston kotipalvelu ja Celia	Palvelukodeissa lukuhetkiä ja muuta toimintaa kuten kaverikoirien vierailuja, noin 1 krt / kk Palveluiden esilletuonti

Verkostoituminen Digitaalisuus	Verkostoituminen on aktiivista EEPOS –kirjastojen kanssa Osallistuminen Eepoksen toimintaa kehittävien yhteistyöryhmien tapaamisiin, kokouksiin ja hankkeisiin sekä hankintoihin Kansallinen verkostoituminen ja yhteistyö Kansallinen yhteinen e-kirjasto ja asiakkaiden opastuksen käytössä	Eepos -kirjastojen yhteinen hanke Eepos-kirjastojen arvot, visio, missio ja toteutus vuoteen 2030 -strategia Kansallinen yhteinen e-kirjasto, edelleen markkinointi ja opastus palvelun käyttöön
Hyvinvoinnin lisääminen Kokeileva innovointi Verkostoituminen Osallisuus Yhteisöllisyys	Voimaa kulttuurista ja liikunnasta Vanhan Paukun toimijoiden ja kunnan muiden toimijoiden tai kolmannen sektorin kanssa tehtävä yhteistyö	Kulttuurikeskus Vanhan Paukun yhteinen lukuvuosi-tema, muut yhteiset tapahtumat kuten Paukun Pöhinät ja Virtaa!-runofestivaali

	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Lainaaaja	4 332	4 346	4 385	4 386	4 389
Lainaaaja / Asukasluku %	30,50 %	30,82 %	31,27 %	31,29	31,35
Kokonaislainaus	225 330	233 430	247 587	247 592	247 610
Kirjastoauton lainat	26 571	23 670	26 961	26 965	26 966
Lainaus: Kirjat yhteensä	225 330	198 868	214 167	214 175	214180
Lainat/as	15,86	16,56	17,65	17,68	17,69
Kirjaston päävastuullisena järjestämiä tapahtumia yhteensä	62	106	105	98	99
Kirjallisuus ja lukemisen edistäminen: tapahtumien määrä	52	65	70	71	71
Käynnit/as	4,66	5,51	6,64	6,65	6,65
Aineiston hankinta/kirjat/laatusuositus 300/1000 as	337	393	344	345	345

Aineiston hankinta/muu aineisto/laatusuositus 100/1000 as	23,02	32,27	16,90	16,95	17,30
Verkkokäynnit/as	4,20	4,70	5,21	5,24	5,25
Lainaus/kokoelma	1,63	1,68	1,78	1,79	1,79
Taloudellisuus *)	1,48	1,48	1,33	1,42	1,43
Toimintakulut/as *)	55,83	58,94	58,91	58,94	58,95

* taloudellisuus = henkilöstökulut/as + aineistokulut/as
käynnit/as + lainat/as

Suunnitelmavuodet 2027 – 2028

Eepos -kirjastoissa käytössä olevan Axiell Aurora -kirjastojärjestelmän korvaaminen uudella dynaamisella ja luotettavalla kirjastojärjestelmällä. Kuntien talousarvioihin vuodelle 2025 uuden järjestelmän käyttöönottoa varten varattu määräraha siirretään vuoteen 2026. Uusi kirjastojärjestelmä otetaan todennäköisesti käyttöön vuoden 2027 aikana.

Uuden kirjastoauton hankinta tulee ajankohtaiseksi lähitulevaisuudessa. Hankinnasta on tehtävä selkeä päätös sekä varattava riittävä määräraha investointeihin että aika hankinnan valmisteluun (noin vuosi). Kirjastoauton avulla tavoitamme haja-asutusalueiden asukkaat, päiväkotien lapset ja palvelutalojen sekä kylien asukkaat sekä turvaamme koulujen kirjastopalvelut. Jos haluamme panostaa lukutaitoon, demokratiaan, tasa-arvoon sekä osallisuuteen ja yhteisöllisyyteen kylissä, on kirjastoautopalvelun jatkuminen avainasemassa. Muita kehittämiskohteita ovat kirjaston äänentoiston uusiminen, lehtilukusalin lattian ja kalustuksen uusiminen.

Yhteiskunnalliseen ja kulttuuriseen vuoropuheluun kirjasto tarjoaa tiloja ja yhteistyötä. Ajankohtaisia aiheita ja kirjallisuutta tuodaan monin tavoin esille. Kirjaston henkilökunta opastaa Eepos-kirjastojen e-aineistojen sekä E-kirjaston käytössä. Kirjastosta saa yleistä neuvontaa sähköisessä asiointissa. Kirjastosta voi myös varata ajan henkilökohtaiseen digiopastukseen. Asiakkailta on mahdollisuus osallistua kirjaston kehittämistyöhön antamalla toiveita ja palautetta sekä osallistumalla kirjaston asiakasraatiin. Kirjaston järjestämät tapahtumat ovat maksuttomia, lisäksi asiakkaat voivat järjestää itse tapahtuman tai näyttelyn.

Sivistyksen tavoitteita ovat elämänlaatu ja mielen hyvinvointi, joita voidaan lisätä osallisuuden ja yhteisöllisyyden avulla. Kaupungin strategiassa tavoitellaan parempaa elämänlaatua ja mielen hyvinvointia - vahvuutena välittäminen. Kirjastopalvelut, joihin sisältyvät kirjaston tilat, kokoelmat, tapahtumat, laajentuneet palveluajat sekä henkilökohtainen asiakaspalvelu tukevat arjen ja mielen hyvinvointia parantaen samalla elämänlaatua. Kirjasto on hyvinvointipalvelu, jonka tavoittaa kaikissa elämäntilanteissa. Onneksi on Kirjasto!

Kulttuuri- ja museopalvelut / Lapuan matkailu

Palvelukuvaus

Kulttuuripalvelut vastaa Lapuan kaupungin kulttuuritoiminnan järjestämisestä, Kulttuurikeskus Vanha Paukun toiminnoista, Lapuan kaupungin museoista sekä Lapuan kaupungin matkailun tehtäväkentästä. Yleiseen kulttuuritoimintaan kuuluvat mm.: tapahtumat, avustukset, Patruunagalleria, Lyijylankaosaston luova yhteisö sekä muu kulttuuritoiminta. Museoihin kuuluvat: Lapuan taidemuseo, Lapuan patruunatehtaan museo, Pyhälahden valokuvaamomuseo ja Lapuanliikkeen museo.

Lapuan kaupunki tunnetaan laajasta kulttuuri- ja taidetarjonnasta sekä luonto- ja puutarhakohteistaan. Nämä kaikki lisäävät kuntalaisten osallisuuden kokemusta, hyvinvointia ja kotiseutuidentiteettiä ja ne ovat vahvoja vetovoimatekijöitä sekä matkailijoille ja uusille asukkaille

Kulttuurikeskus Vanha Paukku museoineen, gallerioineen sekä muine palveluineen on ympärivuotinen kohde niin paikallisille kuin matkailijoillekin. Lapuan kaupungin museot kuuluvat valtiosuusmuseoiden piiriin, museoita ohjaa museolaki (314/2019) ja kulttuuripalveluita ohjaa laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019).

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Kulttuuripalvelut vastaa kulttuurilain mukaisiin tavoitteisiin varmistamalla kulttuuripalveluiden saatavuuden. Vuoden aikana toteutetaan kulttuuritapahtumia eri kohderyhmille, kuten lapsille, aikuisille ja ikäihmisille. Osa toiminnasta järjestetään myös kulttuurihyvinvointitoimintana yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Tapahtumien järjestämisessä tehdään yhteistyötä kaupungin muiden toimialojen ja yhteisöjen kanssa. Kaikukortin käyttöä jatketaan Lapualla ja haetaan mukaan uusia kulttuurikohteita. Kulttuuri- ja museopalvelut hakevat aktiivisesti hankeavustuksia toiminnan kehittämiseen.

Lapuan kaupungin museoiden työ koostuu yleisötyöstä, kokoelmien hoidosta, ja taidemuseon vaihtuvien näyttelyiden rakentamisesta ja suunnittelusta. Museot tekevät aktiivisesti kulttuurikasvatusta kattaen kaikki ikäluokat varhaiskasvatuksesta toiseen asteen koulutukseen. Vuonna 2026 Lapuan taidemuseo täyttää 20-vuotta. Vuotta juhlitetaan tarjoamalla yleisölle taiteilijatapaamisia ja viestimällä laajasti museon näytteilyistä. Museot laativat suunnitelman pitkäjänteisen kokoelmatyön mahdollistamiseksi.

Matkailussa toimitaan yhteistyössä matkailualan yrittäjien sekä Visit Seinäjoki Regionin kanssa markkinoiden Lapuan kaupungin matkailupalveluita sekä kehittämällä matkailutoimialaa. Matkailuun laaditaan suunnitelma tienvarsiopestaiden päivittämisestä sekä uusitaan opasteita ja mainoksia talousarvion puitteissa.

Kulttuuripalvelut vastaa toiminnallaan kaupungin strategiseen lupaukseen ”Voimaa kulttuurista ja liikunnasta” sekä tukee muiden tavoitteiden saavuttamista.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	<p>Kehitetään yhteistyötä Lapualaisten kulttuuriyhdistysten kanssa kulttuuripalvelujen tarjoamiseksi ja asukkaiden osallistamiseksi</p> <p>Vanhan Paukun toimijoiden yhteistyön jatkaminen tapahtumien järjestämisessä</p>	Yhteistyösopimukset yhdistysten kanssa (2 kpl) ja yhteistyössä tehdyt tapahtumat (1-3 kpl)
Hyvinvoinnin lisääminen Vahvuutena välittäminen	Tarjotaan saavutettavia ja osallistavia kulttuuripalveluja	Tapahtumien lukumäärä ja osallistujamäärä sekä tapahtumien kohdentaminen eri kohderyhmille
Hyvinvoinnin lisääminen Vahvuutena välittäminen	Tarjotaan kulttuurikasvatusta kaikille ikäluokille varhaiskasvatuksesta toisen asteen opintoihin	Kulttuurikasvatukseen osallistumiskerrat
Kasvun edistäminen Hyvinvoinnin lisääminen	Museoiden ja kotiseutuarkiston kokoelmien asianmukaiset säilytystilat.	Laaditaan kokoelmatilojen järjestämisestä pitkä aikavälin suunnitelma sekä järjestellään ja luetteloidaan. Luettelointitavoite on 10% aineistosta.
Kasvun edistäminen Talouden tasapainon säilyttäminen	Tuetaan lapualaista matkailutoimialaa ja lisätään matkailijamääriä. (Matkailu)	<p>Osallistuminen matkailualan myyntitapahtumiin.</p> <p>Yhteistyö Visit Seinäjoki Regionin kanssa (yhteistyössä tehdyt markkinointitoimenpiteet).</p> <p>Vahvistetaan kaupungin omien matkailukohteiden löydettävyyttä opastein ja mainoksin (suunnitelma ja uudet opasteet).</p>

Tunnusluvut

	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Kulttuuritoimen toimintakate	-806.617	-795.087	-743.267	-795.550	-478.000
josta matkailun toimintakate	-67.252	-49.284	-43.950	-50.250	-47.240
Museoiden valtionosuus	92.930	107.305	110.160	102.827	102.827
Kulttuurimenot euroa / asukas	51€	49€	45€	49€	
Kulttuurihist.museon kävijämäärä	8.641	18.477	8.500	10.000	19.000
Gallerioiden kävijämäärä	17.282	18.477	19.000	19.000	19.000
Oppilasryhmät/-määrä	193/2920	132/4311	100/2500	100/3000	120/3200
Opastukset/osallistujamäärä	50/1387	55/1737	50/1200	60/2200	65/2200
Yksityistilaisuudet	47/ 2.374	56/ 2.118	80/ 2000	80/ 2000	80/2000
Kulttuuritoimintaan osallistuneet	43.744	49.631	41.200	44.200	46.200

Ta 2026 toimintakate ei sisällä sisäisiä vuokria. Sisäiset vuokrat viedään budjettimuutoksena jälkikäteen. Arvioitu sisäisten vuokrien osuus 0,3 milj. euroa.

Hankkeet ja avustukset

	2022	2023	2024	2025	2026
Nahistuneet naatit -koulujen ruokahävikki pienemmäksi (EAKR)			23.026	60.362	41.000
Taidemuseon taiteilijapalkkiot I ja II (OKM)	2.200	3.000	3.000	4.400	3.600
Isojen koneiden tarina- ja konservointityöpajat -Lapuan Patruunatehtaan museon uuden näyttelyn yleistyö (museovirasto)	-	-	6.000€	2.000€	-
Patruunatehtaan museouudistuksen apurahat	-	-	45.000€	5.000€	-

Suunnitelmavuodet 2027 - 2028

- Lapuan kaupungin kulttuurihistoriallisen yksikön museoiden perusnäyttelyiden yleistyön kehittäminen. mm. laajentamalla verkkoon.
- Julkisentaitteen ohjelman / käyttöperiaatteiden vahvistaminen ja käyttöön ottaminen
- Lapuan museoiden ja kotiseutuarkistojen luettelointi ja digitointi sekä museoiden kokoelmatilojen suunnittelu
- Kulttuurihyvinvointitoiminnan palvelujen vahvistaminen
- Kulttuuri-, museo-, taide- ja matkailualan hankkeiden hakeminen ja toteuttaminen
- Vanhan Paukun tapahtumateltan käytön lisääminen kesäaikaan
- Matkailun yhteistyön kehittäminen Visit Seinäjoki Regionin kanssa
- Vanhan Paukun matkailu- ja kokouspalveluiden kehittäminen ja esitystekniikan uusiminen

---

Kansalaisopisto

Palvelukuvaus

Lapuan kansalaisopisto järjestää vapaan sivistystyön opetusta ja koulutusta eri ikäryhmille. Toiminnassa keskeisiä perusarvoja ovat kansalaisyhteiskunnan tukeminen, yhteisöllisyys ja osallisuus Lapuan kaupungin oman vahvuutena välittäminen teemaa toteuttaen. Opetus Lapuan kansalaisopistossa ja taidekoulussa järjestetään laadukkaasti ja kustannustehokkaasti paikallinen ja alueellinen koulutustarve huomioiden. Kansalaisopisto tarjoaa kaikille saavutettavia oppimisen kokemuksia elinikäisen oppimisen mukaisesti, mikä tutkitusti lisää hyvinvointia ehkäisten syrjäytymistä ja yksinäisyyden kokemuksia. Työllisyyttä tuetaan järjestämällä työelämätaitoja vahvistavia koulutuksia, kuten digitaatioita, kielikoulutusta ja pätevöittävää koulutusta. Ikääntyvien toimintakyvyn ylläpitämisessä kansalaisopiston rooli on merkittävä.

Lapuan kansalaisopiston yhteydessä toimii Lapuan taidekoulu, joka järjestää taiteen perusopetusta yleisen oppimäärän mukaisesti kuvataiteissa, käsityössä, tanssissa ja teatterissa. Opetuksessa huomioidaan vahvasti alueen kulttuuriperinne. Vahvalla näyttely- tapahtuma-, teatteri- ja tanssitoiminnalla ylläpidetään Lapuan kaupungin profiilia kulttuurikaupunkina. Lapuan taidekoulun taiteen perusopetuksessa keskeistä on opetuksen saatavuus ja saavutettavuus, opetuksen laatu ja poikkeittaiteellinen yhteistyö. Tavoitteellisen, tasolta toiselle etenevän taidekasvatuksen kautta tuetaan lasten ja nuorten luovuutta, itsenäistä ajattelua, sosiaalisia taitoja edistäen samalla henkistä hyvinvointia ja ehkäisten syrjäytymistä.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Vuoden 2026 keskiössä on yhteisöllisyys ja välittämisen ilmapiirin rakentaminen. Viemme myös Lapuan kansalaisopiston 70 v juhlavuotta retrospektiivisen näyttelyn sekä asiantuntijaluentojen muodossa. Palaamme opistotoiminnan juurille, jotka kiertyvät vahvasti kansalaisyhteiskunnan ajatuksen ympärille. Aikana, jolloin yhteiskunnallinen arvokeskustelu on kiihkeää ja polarisoitumiskehitystä näkyvissä, on entistä tärkeämpää luoda rakenteita ja olosuhteita kohtaamiselle, keskusteluille, yhdessä olemiselle ja tekemiselle. Erilaisista taustoista tulevien ihmisten kohtaaminen vähentää ennakkoluuloja ja rakentaa luottamusta niin toisiin ihmisiin kuin ympäröivän yhteiskunnan rakenteisiin. Näitä rakenteita ja olosuhteita luodaan kansalaisopiston perustoiminnalla - järjestämällä laaja-alaisesti eri aineryhmien kursseja ja koulutuksia, osin myös maksuttomina.

Monipuolinen ja uusiutuva kurssitarjonta on edellytys sille, että kursseille hakeutuu myös niitä opiskelijoita, jotka eniten hyötyisivät opiston toimintaan osallistumisesta (yksinäisyyttä kokevat, työttömät, mielenterveysongelmia kokevat, ikääntyvät, alhaisen pohjakoulutuksen omaavat). Yhteistyö eri järjestöjen, yhteisöjen, työllisyysalueen ja hyvinvointialueen kanssa edesauttaa toimintamme saavutettavuutta ja osallistumisen yhdenvertaisuutta.

Työikäisten työ- ja toimintakyvyn ylläpitämisessä merkittävää on monipuolinen liikunnan ja tanssin kurssitoiminta, hyvinvointia ja palautumista edistävät hyvinvointikurssit, taito- ja taideaineet sekä työelämätaitoja kehittävät kieli- digi- ja kansalaistaitokoulutukset.

Ikääntyneiden hyvinvointiin kiinnitetään erityistä huomiota IkäOppi -hankkeen tukeamana. Hankkeella kehitetään toimintaamme vastaamaan entistä paremmin ikääntyvien tarpeisiin. Kehitämme opetustarjontaa, jotta myös ikääntyvä löytää sopivia tapoja taitojen ylläpitämiseen, uusien oppimiseen ja osallistumiseen mahdollisimman pitkään.

Hankkeen myötä löydetään ne viestinnän tavat, joilla ikääntyneet tavoitetaan tehokkaasti.

Yhteistyö eri sidosryhmien (kylät, järjestöt, yhteisöt, muut oppilaitokset) kanssa jatkuu tiiviinä. Olemme mukana tuottamassa Suomen malli kerhotoimintaa. Järjestämme koulutusta Lapuan kaupungin henkilöstölle joustavasti ja tarvelähtöisesti. Toteutamme tilauskoulutuksia myös muille toimijoille. Yhteistyö Paukun toimijoiden kanssa on tiivistä etenkin tapahtumajärjestämisessä sekä kansalaisopiston hallinnoiman, Paukun toimijoiden yhteisen Erasmus+ hankkeen myötä

Taidekoululle vuosi 2026 on taiteen perusopetuksen laadukasta toteutusta ja tulevan kevään 2027 suuremman näytöksen valmistelua, jossa yhteistyötä tehdään kaikkien neljän taiteenalan kesken ja johon kutsutaan kaikki lapualaiset eskarit toteuttaen näin kulttuuriopetussuunnitelmaa. Vuoden 2026 näytöksiin kutsutaan erityisryhmiä. Taidekoulun näyttelytoiminta jatkuu korkeatasoisena. Taidekoulun oppilasesityksiä toteutetaan eri tilaisuuksissa ja viedään myös palvelutaloihin. Aiempien hyvien kokemusten myötä tavoitteena on hakea uutta yleissivistävän linjan Erasmus+ liikkuvuushanketta, jonka puitteissa voidaan toteuttaa mm. oppilaidemme liikkuvuuksia Euroopan eri taideoppilaitoksiin ja tuoda vastaavasti opettajia eri taideoppilaitoksista opetusjaksoille taidekouluun.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	Vahvuutena välittäminen Yksinäisyyden vähentäminen	Maksuttomia tilaisuuksia vähintään 20 kpl / lukuvuosi
Hyvinvoinnin lisääminen Talouden tasapaino Kasvun varmistaminen	Osallistujien työ- ja toimintakyky paranee	Liikunta- ja tanssikurssien tuntimäärä on vähintään 18 % prosenttia opetuksen kokonaismäärästä
Hyvinvoinnin lisääminen Talouden tasapaino Kasvun varmistaminen	Voimaa kulttuurista ja liikunnasta – Vahva ja laadukas perustoiminta	Opetuksen laatua ja saavutettavuutta tarkastellaan lukuvuosittain palautekyselyillä. Tavoitteena 1-5 arviointiasteikolla keskiarvo yli 4
Hyvinvoinnin lisääminen Talouden tasapaino	Voimaa kulttuurista ja liikunnasta	1-3 yhteistyössä järjestettyä tilaisuutta. Yhteisten lukuvuositeemojen toteutuminen

Tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	372.943	250.748	239.874	185.600	207.000
Toimintamenot	1.164.975	1.065.032	1.035.318	955.680	857.566
Toimintakate	-792.031	-814.285	-795.444	-641.800	-650.566
Valtionosuus	375.355	386.662	341.574	359.277	359.277
Kurssimaksut	140.624	155.332	172.416	152.700	165.000
Opetustuntimäärä	9.662	9093	8819	9.200	9.200
Opiskelijamäärä	2652	2684	2640	2500	2800
Osallistujamäärä	5688	5997	5889	5600	5900
Valtionosuustunnit	7359	7291	6296	6296	6273
Kurssimäärä/ lukuvuosi	326	336	298	320	325

Ta 2026 toimintakate ei sisällä sisäisiä vuokria. Sisäiset vuokrat viedään budjettimuutoksena jälkikäteen. Arvioitu sisäisten vuokrien osuus 0,13 milj. euroa.

Suunnitelmavuodet 2027-2028

Lapuan kansalaisopisto järjestää vapaan sivistystyön opetusta ja koulutusta eri ikäryhmille, huomioiden toiminnassaan kansalaisyhteiskunnan tukemisen, yhteisöllisyyden ja osallisuuden toimintansa perusarvoina, paikallisen vahvuutena välittäminen teeman mukaisesti. Opisto huomioi toiminnassaan saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden. Opetustarjonta vastaa paikallisiin tarpeisiin, korostaen hyvinvointia ja osallisuutta. Yhteistyö Vanhan Paukun kulttuuritoimijoiden kanssa jatkuu vahvana. Opisto hyödyntää hankerahoitusta ja toteuttaa etäopetusta sekä luentojen striimausta laadukkaasti.

Väestön ikääntyminen tuo haasteita, mutta ikääntyneet ovat myös voimavara niin opettajina kuin oppilaina. Uuden oppiminen tukee heidän hyvinvointiaan ja toimintakykyään. Kansalaisopisto puolustaa demokraattista yhteiskuntaa tarjoamalla puolueetonta tietoa ja tiloja yhteisöllisille kohtaamisille, edistäen keskustelukulttuuria ja torjuen polarisatiota. Opiston palveluiden on oltava saavutettavissa myös niille, jotka eivät käytä digitaalisia laitteita, samalla kun rohkaistaan digitaalisuuden hyödyntämiseen.

Lapuan kansalaisopiston yhteydessä toimiva Lapuan taidekoulu on Lapuan helmi, jonka myötä taito- ja taideaineiden opetus on alueella vahvaa, omaleimaista ja paikallista kulttuuriperinnettä arvostavaa. Lapuan taidekoulun järjestämä taiteen perusopetus on myös jatkossa saatavissa ja saavutettavissa. Seuraamme tiiviisti ja ennakkoiden taiteen perusopetuksen lakiuudistusta, jotta toimintamme myös jatkossa on laadukasta, kustannustehokasta ja Lapuan kaupungin veto- ja pitovoimaa ylläpitävää. Koulutuksen järjestämisen rakenteiden vahvistamiselle, opetuksen laadun ylläpitämiselle ja kehittämiselle on turvattava riittävä resurssi. Yhteistyö tiivistyy Etelä-Pohjanmaan

---

muiden taideoppilaitosten kanssa. Myös jatkossa olemme merkittävä taidealan toimija, joka on niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisesti arvostettu taiteen perusopetusta järjestävä oppilaitos.

Liikuntapalvelut

Palvelukuvaus

Liikuntatoimi järjestää kunnallisen liikuntapaikkaverkoston ylläpidon sekä tuottaa ja hallinnoi ko. tiloissa ja alueilla monipuolisesti erilaisia liikunta- ja harrastuspalveluita. Ohjaustoiminnan osalta liikuntatoimi ensisijaisesti tuottaa liikuntapalvelua yksityissektorin ja seuratoiminnan ulkopuolelle jääville kuntalaisille myös erityisryhmät huomioiden.

Lapuan kaupungin eri toimialojen, kolmannen sektorin ja liikunta-alan yritysten kanssa tehdään yhteistyötä kattavan liikuntapalveluverkoston ylläpitämiseksi ja vähän liikkuvien kuntalaisten tavoittamiseksi. Yhteistyön erityisenä painopisteenä on lasten ja lapsiperheiden liikuttaminen sekä ikääntyneiden kunto- ja terveysliikunta. Liikuntapaikkaverkoston ylläpitoa järjestetään yhteistyössä teknisen toimialan kanssa. Kuntalaisten kuuleminen on keskeisessä asemassa liikuntapaikkaverkoston kehittämisessä.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

- Kehitetään sujuvaa siirtymää Harrastamisen Suomen mallin liikuntaharrastuksista perinteiseen seuratoimintaan. Tavoitteena on luoda toimivia rakenteita, vahvistaa yhteistyötä ja tarjota monipuolisia liikuntasisältöjä käytettävissä olevien resurssien puitteissa
- Liikkuva Koulu ja Move! -käytäntöjen kehittäminen yhteistyössä koulutoimen kanssa
- Perusopetuksen uimaopetuksen käytäntöjen kehittäminen koulutoimen kanssa. Tavoitteena on ylikunnallisen yhteistyön rakentaminen Alajärven kaupungin kanssa

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	Työ- ja toimintakyky paranee	Säännöllinen tiedonhankinta henkilöstöltä ja asiakkailta kyselyin, ½ vuosittain
	Työn kuormittavuus tasapainottuu	Asiakastyytyväisyys (asteikko 1-5). Tavoitetaso hyvä
Hyvinvoinnin lisääminen	Sairauspoissaolot vähenevät	Henkilöstötyytyväisyys (asteikko 1-5). Tavoitetaso hyvä
	Yhteisöllisyyden kasvataminen	Kävelyn- ja pyöräilyn kehittämissuunnitelman toimenpiteet
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Työ- ja toimintakyky paranee	Onko toimenpiteet toteutettu? (K/E)
	Yhteisöllisyyden kasvataminen	TeaViisari -mittareiden kehitys Tavoitetaso: Positiivinen kehitys vähintään 70%:ssa seurattavista indikaattoreista
Hyvinvoinnin lisääminen	HyTe -yhteistyö tehostaminen ja vaikuttavuuden parantaminen hyvinvointialueen kanssa	Talousarvion toteutumana (%) tarkistus kuukausittain (K/E) Tavoitetaso: Menot ≤ 100 % budjetoidusta ja tulot ≥ 100 % budjetoidusta.
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Talousarvion menojen ja tulojen tasapainottaminen	

Tunnusluvut

Ulk./sis.	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	584.071	494.458	466.444	561.470	474.900
Toimintakulut	-2 275.464	-2 153.174	-2.513.220	-2.876.440	-780.420
Toimintakate	-1 691.393	-1 658.717	-2.046.877	-2.314.970	-305.520
Sis.vuokra					-2.120.000 (arvio)

Sis.vuokrat ovat mukana toimintakuluissa 2021-2025. Sis.vuokrat 2026 viedään talousarvioon budjettimuutoksena myöhemmin.

	2022	2023	2024	2025	2026
Uimahallin kävijät / kpl	58539	69.855	66.200	70.000	70.000
Vesivoimistelut kävijät / kpl	3950	5.240	5.080	3.900	5.000
Erytysliikunnan kävijät / kpl	722	977	1.109	800	800
Ikääntyvien liikuntakävijät / kpl	4329	6.652	6.356	4.000	5.000
Muut ohjatut ryhmät kävijät / kpl	2799	1.916	1.495	3.000	1.900
Vauvauinti kävijät / kpl, kokoon- tumiskerrat	67	53 28	396 50		
Kesäuimakouluihin osallistujat / kpl	520	519	441	450	450

Liikuntatoimen kustannuspaikoilta on vuodelle 2024 poistettu isoimpana kustannuseränä Harrastamisen Suomen malli. Siirto tehty koulutoimen talousarvioon. Toinen muutos on ollut ensilumen ladulle varattu 20.000 euroa, joka vuoden 2024 talousarviossa siirretty tekniselle lautakunnalle.

Vuoden 2026 isoja muutoksia ovat muun muassa jäähallin tulojen siirto tekniseen toimeen sekä muita pienempiä tulosiirtoja hallintokuntien välillä. Perusteena on operatiivisen toiminnan saattaminen päivitetyn Lapuan kaupungin hallintosäännön mukaiseksi.

Suunnitelmavuodet 2027 – 2028.

- Liikuntatoimen keskeisenä haasteena on talousarvion ja toteutuneiden kustannusten yhteensovittaminen. Liikuntapaikkojen ylläpidolle kriittisten palveluhankintojen sekä aineiden ja tarvikkeiden kustannukset ovat nousseet merkittävästi, mikä edellyttää budjettirakenteen tarkistamista. Asiaan vaikuttaa myös erityisesti uimahallin kiinteistön ja allasvesitekniikan elinkaaren loppuvaihe, joka lisää ylläpitokustannuksia
- Väestön ikääntyminen lisää liikuntapalveluiden kysyntää, mikä asettaa paineita resurssien riittävyydelle. Samanaikaisesti tulojen rakenteen muutokset vaikuttavat suoraan paikallisten urheiluseurojen toimintaedellytyksiin
- Erityistä huomiota kiinnitetään palvelujen saatavuuden ja laadun säilyttämiseen kustannustehokkaasti.

Nuorisopalvelut

Palvelukuvaus

Nuorisopalveluiden tarkoituksena on vahvistaa nuorten kasvua aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi ja ehkäistä syrjäytymistä. Toiminta perustuu yhteisöllisyyteen, moninaisuuteen ja kestäviin elämäntapoihin.

Lapuan nuorisopalvelut muodostavat kattavan verkoston, joka tavoittaa nuoret eri elämäntilanteissa. Nuorisotalo (Asemakatu 12) toimii alle 18-vuotiaiden keskeisenä kohtaamispaikkana, kun taas Ohjaamo-palvelupiste (Valtuustontie 1) tarjoaa alle 29-vuotiaille matalan kynnyksen neuvontaa ja palveluohjausta. Koulunuorisotyö varmistaa kaikkien nuorten tavoittamisen Lapuan ala- ja yläkouluilla. Jalkautuva nuorisotyö ja Hirvijärven Leiritalo monipuolistavat palvelutarjontaa.

Etsivä nuorisotyö tavoittaa erityisesti tuen tarpeessa olevia nuoria ja ohjaa heitä koulutus-, työelämä- ja hyvinvointipalvelujen piiriin. Kaikki nuorisotyö perustuu vapaaehtoisuuteen ja nuorilähtöiseen yhteistyöhön.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

- Koulunuorisotyön ja kulttuurisen nuorisotyön systemaattinen vahvistaminen osana asukkaiden hyvinvoinnin edistämistä. Tavoitteen toteutuminen edellyttää opetus- ja kulttuuriministeriön myönteistä rahoituspäätöstä.
- Osallistuvan budjetoinnin ja nuorisovaltuuston määrärahojen siirto hyvinvointilautakunnan sisällä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluihin
- Jalkautuvan nuorisotyön monialaisen yhteistyön kehittäminen käytettävissä olevien resurssien puitteissa.
- Isoina muutoksina vuodelle 2026 on Ohjaamo-toiminnan Kannustinmalli-rahoituksen ja toiminnan päättyminen nykymuodossaan. Lainsäädännöllisesti Ohjaamo-toiminnan kaltaisessa mallissa vastuu on edelleen kunnalla, mutta Lapuan kaupunki on organisoitunut asiassa osaksi Kymppi-työllisyysaluetta.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	Työ- ja toimintakyky paranee Työn kuormittavuus tasapainottuu Sairauspoissaolot vähenevät Yhteisöllisyyden kasvattaminen	Säännöllinen tiedonhankinta henkilöstöltä ja asiakkailta kyselyin, ½ vuosittain Asiakastyytyväisyys (asteikko 1-5). Tavoitetaso hyvä Henkilöstötyytyväisyys (asteikko 1-5). Tavoitetaso hyvä
Hyvinvoinnin lisääminen	Hyte-yhteistyön kehittäminen ja sujuvoittaminen yhdessä hyvinvointialueen kanssa.	Nuorisolain mukainen monialaisen yhteistyön toteuttaminen. Asteikko 1-5
Talouden tasapaino	Toiminnan säännöllinen arviointi ja kehittäminen	Käytettävien nuorisotyömuotojen auditointi 1-2 kpl vuosittain.

		Auditointiraportit laaditaan ja toimenpidesuunnitelmat hyväksytään toimivaltaisessa tahossa. (Kyllä/Ei)
Talouden tasapaino	Talousarvion menojen ja tulojen tasapainottaminen	Talousarvion toteuma (%) tarkistus kuukausittain. (K/E) Tavoitetaso: Menot ≤ 100 % budjetoidusta ja tulot ≥ 100 % budjetoidusta.

Tunnusluvut

Sis./ulk.	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	76.445	138.301	156.450	220.190	125.300
Toimintakulut	462.842	598.564	648.450	701.740	435.810
Toimintakate	-386.397	-460.263	-492.362	-481.550	-310.510
Sis.vuokrat					-140.000 (arvio)

Sis.vuokrat sisältyvät toimintakuluihin vuosien 2021-2025 osalta. Sisäiset vuokrat 2026 viedään talousarvioon budjetti-muutoksena myöhemmin.

	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Liikennepuiston kävijät/pv, yhteensä	35,5 1562	30,3 1634	28 1611	48 2300	30 1610
Lastenleirit leiriläiset	152	177	131	160	160
Hirvijärven leiritalon käyttöpäivät	68	50	51	80	60
Nuorisotalon käyttäjät muu kuin oma toiminta	521	513	485	500	500
Avoin nuorisotoiminta kävijämäärä/ aukiolopäivä	25,7	22,4	21,6	27	25
Etsivän nuorisotyön asiakkaiden osuus alle 29-vuotiaista asukkaista (%)	2,23	2,17	2,11	2,4	2,20

Suunnitelmavuodet 202 - 2028

- Nuorisotoimen keskeisenä haasteena on palveluverkoston ylläpito tilanteessa, jossa nuorten tuen tarve kasvaa monimutkaisemmaksi ja vaativammaksi. Etsivän nuorisotyön ja Ohjaamo-palvelujen kysyntä lisääntyy, mikä edellyttää henkilöstöresurssien ja osaamisen vahvistamista.
- Nuorisopalvelujen toimintaympäristöä muokkaa digitalisaation syveneminen ja nuorten toimintatapojen muutos. Tämä vaatii investointeja uusiin työmuotoihin ja välineisiin perinteisten toimintamallien rinnalle.
- Valtakunnallisten nuorisotyön rahoitusohjelmien jatkuvuus vaikuttaa suoraan palvelutarjonnan laajuuteen, erityisesti koulunuorisotyössä ja kulttuurisessa nuorisotyössä. Suunnitelmakaudella painotetaan toiminnan vaikuttavuuden mittaamista ja resurssien kohdentamista tuloksellisimpiin toimintamuotoihin.
- Monialaisen yhteistyön syventäminen erityisesti hyvinvointialueen kanssa edellyttää yhteisten toimintamallien kehittämistä nuorten palveluketjujen sujuvoittamiseksi.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut

Palvelukuvaus

Väestön hyvinvoinnin edistäminen perustuu lainsäädäntöön sekä Lapuan kaupunki-strategiaan, ja sen eteen tehdään työtä kaupungin kaikilla toimialoilla. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluilla on vastuu hyvinvointityön kokonaisuuden organisoinnista ja kehittämisestä. Hyvinvointisuunnittelun kautta hyvinvointitietoa seurataan, arvioidaan ja jaetaan muille toimintayksiköille sekä osaksi päätöksentekoa. Keskeistä on myös huolehtia poikkihallinnollisesta yhteistyöstä, vuoropuhelusta ja eri toimijoiden osallisuuden edistämisestä. Kaupungin kumppaneita hyvinvoinnin edistämässä ovat esimerkiksi hyvinvointialueen alaiset toimijat, yhteisöt, yritykset, seurakunnat ja asukkaat.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Viimeistään alkuvuodesta 2026 valmistuva Lapuan laaja hyvinvointisuunnitelma 2026-2029 tulee merkittävästi ohjaamaan hyvinvointityötä heti voimaan astuttuaan. Suunnitelma laaditaan osallistaen (avoin asukasfoorumi) sekä verkostojen yhteistyönä (hyvinvointialueen hyvinvointisuunnittelu, Lapuan ammattilaisfoorumi) ja sen painopisteet ja tavoitteet nousevat asukkaiden kokemuksista, paikallisista ja maakunnallisista ilmiöistä sekä kaupunkistrategian tavoitteista ja visioista.

Päivitetyn hyvinvointisuunnitelman painopisteitä ja tavoitteita toteutetaan paitsi suunnitelmaan kirjattavien toimenpiteiden, myös erilaisten tapahtumien, asukastilaisuuksien, matalan kynnyksen kohtaamispaikka- ja vertaistoiminnan sekä muiden osallisuutta edistävien palvelujen, kuten Kaikukortin, kautta.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	Hyvinvointisuunnittelu on systemaattista ja tukee kaupunkistrategian tavoitteita	Laaja hyvinvointisuunnitelma (sis. osallisuus- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, EPT-suunnitelma) 2026-2029 laadittu: K/E Hyvinvointiraportti 2025 on laadittu, esitetty ja hyväksytty: K/E
Hyvinvoinnin lisääminen	Vahvuutena Välittäminen - ajatus pysyväksi toimintamalliksi: Kaikukortti-toiminta kehitty	Uudet Kaikukortti-kohteet: tavoite 2kpl
Hyvinvoinnin lisääminen	Vahvuutena Välittäminen - ajatus pysyväksi toimintamalliksi: Pilottikokeiluja tai hankkeita käynnistetään tarveperusteisesti, vaikuttaviksi arvioidut kokeilut jäävät osaksi toimintakulttuuria	Pilottikokeilut/hankkeet: tavoite 1-3 kpl yhtäaikaisesti Vaikuttavuuden arviointi vähintään vuosittain (kävijämäärien ja toiminnan/tapahtumien lukumäärän seuranta): K/E
Hyvinvoinnin lisääminen	Moniammatilliset yhteistyöryhmät toimivat osana kaupungin hyte-rakenteita ja edistävät verkostoyhteistyötä	Ikäryhmittäiset hyvinvointiryhmät, toiminnan seuranta: kokoontumisia jokaisella ryhmällä vuosittain vähintään 2 kpl

Hyvinvoinnin lisääminen	Asukkailla on mahdollisuus aktiiviseen osallistumiseen, yhteisöllisyys lisääntyy	Asukas-/järjestötilaisuudet: lkm (tavoite 1-3) Osallistuvan budjetin kampanjat: lkm (tavoite 1-3) Asukaskyselyt: lkm (tavoite 1-3)
	Vaikuttamistoimielinten aktiivista toimintaa tuetaan riittäväillä resursseilla	Seuranta: toimintasuunnitelmat ja toimintakertomukset
Talouden tasapaino	Hyte-kuntaosuus kasvaa aktiivisen ja tavoitteellisen hyte-työn myötä	Hyte-kuntaosuus (€/as): tavoite >19,9€/as (2024)

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Hyte-tapahtumat, lkm	Järjestötapaamisia: 1 tapahtumia: 0	Järjestötapaamisia: 1 tapahtumia: 2	Järjestötapaamiset: 1 Järjestökyselyt: 1 Osallistuvan budjetoinnin kampanjat: 1 Tapahtumat: 1 (osana osbua) Asukaskyselyt: 1 Asukastilaisuudet: järj. 10/2025	Asukas-/järjestötilaisuudet: tavoite 1-3 kpl Osallistuvan budjetin kampanjat: tavoite 1-3 kpl Asukaskyselyt: 1-3 kpl
Hyte-toiminnan alaisuudessa toimivat kohtauspaikat/ vertaisryhmät	0	-Hyvä Sauma -Teinineuvola	- Hyvä Sauma - Teinineuvola toiminut kevään ajan → kokeilu päättynyt	Tavoite: 1-3 kpl yhtäaikaisesti käynnissä

Suunnitelmavuodet 2027 – 2028

- Uuden hyvinvointisuunnitelman tavoitteita toteutetaan systemaattisesti ja poikisektorisesti kaupungin toiminnoissa sekä yhteistyössä hyvinvointialueen, kolmannen sektorin ja asukkaiden kanssa
- Hyte-työn palvelut ovat vaikuttavia, osallistavia, asukas- ja tarvelähtöisiä. Palveluja tuotetaan monialaisesti, verkostoja ja yhteistoimintaa hyödyntäen

7.9 Tekninen lautakunta

TEKNINEN LAUTAKUNTA	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos% 2025-2026	Muutos € 2025-2026
Toimintatuotot	4 432 600	4 503 000	4 622 200	2,6 %	119 200
Valmistus omaan käyttöön	348 191	400 000	400 000	0,0 %	0
Toimintakulut	-15 877 149	-15 840 300	-16 215 600	2,4 %	-375 300
Toimintakate	-11 096 358	-10 937 300	-11 193 400	2,3 %	-256 100

Teknisen lautakunnan sitovuustaso valtuustoon nähden on toimintakate. Sisäiset vuokrat eivät sisälly esitettyihin lukuihin.

Tekninen lautakunta ja hallintopalvelut

Palvelukuvaus

Teknisen lautakunnan toimialaan kuuluvat ruoka- ja puhtauspalvelut, maankäyttö-, kaavoitus ja mittauspalvelut, rakennus- ja kiinteistöpalvelut ja kunnallistekniset palvelut.

Teknisen toimialan hallintopalvelut vastaa teknisen lautakunnan toiminnasta, teknisen toimen yleishallintopalveluista ja asiakirjahallinnasta.

Tekninen lautakunta käyttää päätösvaltaa niissä asioissa, jotka sille on Lapuan kaupungin hallintosäännössä määrätty.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Toiminnassa kiinnitetään huomiota tiedottamiseen ja henkilöstön koulutukseen. Teknisessä toimessa lisätään tiedottamista, jossa hyödynnetään digitaalisia alustoja. Teknisen toimen esihenkilöt osallistuvat työnantajan järjestämään esihenkilökoulutukseen. Lisäksi teknisen toimen esihenkilöt osallistuvat vuoden kestäväan esihenkilöakatemia-koulutukseen. Lisäksi pyritään parantamaan henkilöstön muuta osaamista ja panostamaan henkilöstön varautumiseen liittyvään koulutukseen. Työhyvinvointitoimintaa toteutetaan työnantajan linjauksen mukaisesti. Tarvittaessa hyödynnetään toiminnassa asiantuntijoita.

Teknisen toimialan taloutta seurataan kuukausittain teknisessä lautakunnassa.

Teknisessä toimessa otetaan käyttöön uusia digitaalisia välineitä toiminnan kehittämiseksi. Koko palvelualueetta varten hankitaan paikkatietojärjestelmä, johon sisällytetään myös paikkatietopohjainen palautekanava kuntalaisille. Lisäksi otetaan käyttöön kiinteistöjä ja ulkoliikuntapaikkoja koskeva varaus- ja laskutusjärjestelmä. Teknisen toimen työajanseuranta uudistetaan. Työajanseuranta sisällytetään osaksi työmaiden hallintajärjestelmää rakennustoimintaa sisältävien toimintojen osalta. Muiden tarvittavien järjestelmien hankkiminen taloudellisen ja asianmukaisen toiminnan varmistamiseksi.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide
Hyvinvoinnin lisääminen	Työhyvinvointitoiminnan järjestäminen ja tiedottamisen kehittäminen	Tyhy-toiminnan toteutuminen Lapuan kaupungin ohjeen mukaisesti Työpaikkakokousten lkm
Hyvinvoinnin lisääminen	Esimieskoulutukseen osallistuminen Esihenkilöakatemiaan osallistuminen ja kurssitodistuksen saaminen koulutuksesta. Varautumiskoulutukseen osallistuminen. Muun koulutuksen järjestäminen.	Esimieskoulutukseen osallistuminen 100 % Esihenkilöakatemiaan suorittaminen 10 hlöä. Lkm Lkm
Talouden tasapainon toteuttaminen	Toiminnan toteuttaminen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden osalta suunnitelman mukaisesti.	Toteuman seuraaminen. Toteutetut toimenpiteet seurannan kehittämiseksi.

Suunnitelmavuodet 2027-2028

Suunnitelmavuosina kehitetään edelleen taloudellisia prosesseja ja hankkeiden kokonaisvaltaista johtamista. Lisäksi panostetaan henkilöstön hyvinvointiin ja koulutukseen sekä henkilöstötutkimuksessa ilmenneiden ongelmien parantamiseen.

Maankäyttö-, kaavoitus- ja kiinteistöpalvelut

Palvelukuvaus

Maankäyttö-, kaavoitus- ja mittauspalvelut huolehtii kunnan maapoliittisesta suunnittelusta. Palvelualue vastaa kaupungin alueiden käytön strategiasta, yleiskaavoituksesta, asemakaavoituksesta, raakamaan hankinnasta, tonttien myynnistä sekä mittaus- ja tonttipalveluista.

Palvelualueella huolehditaan kiinteistöjen muodostuksesta ja kiinteistöjen merkitsemisestä valtakunnalliseen kiinteistörekisteriin. Kiinteistöinsinööri määrää ja hyväksyy kiinteistötoimitukset. Palvelualueella laaditaan asemakaavan pohjalta tonttijaot ja lohkotaan tontit kiinteistöiksi. Palvelualueella lohkotaan kiinteistöiksi ja merkitään kiinteistörekisteriin myös kadut-, puisto- ja muut asemakaavan mukaiset yleiset alueet.

Asemakaava-alueiden kiinteistöjen virallinen paikkatieto ja tarvittavat muut sijaintitiedot ylläpidetään ilmakuvauksen, laserkeilauksen ja satelliittimittausten avulla. Kiintopiste- ja korkeuspisteverkkoa sekä pohjakarttaa pidetään ajan tasalla Kaavat, uusien rakennusten paikat ja korkeudet sekä kunnallistekniset rakenteet merkitään maastoon. Johdoverkostot kartoitetaan maastossa johtokarttoja varten.

Kartat tuotetaan ja ylläpidetään yhtenevästi paikkatiedon kanssa. Virallisen asemakaavakartan lisäksi ylläpidetään useita eri teemakarttoja ja niiden yhdistelmiä, joista tärkeimmät ovat osoite- ja opaskartat. Kaupungin ylläpitämää digitaalista kartta-aineistoa on myös ladattavissa verkossa valtakunnallisen kuntatieto-palvelun (KTP) tietojärjestelmän kautta kiinteistöiksi. Kaupungilla on oma maastomittaushenkilöstö pitämässä yllä näiden lisäksi ajantasaista pohjakarttaa, joka on edellytys asemakaavojen laadinnalle.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Tavoitteena on saada vireillä olevia yleiskaavoja valmiiksi alue kerrallaan. Vuonna 2026 on tavoitteena saada valmiiksi Simpsiön ja keskustaaajaman asuin- ja työpaikka-alueen yleiskaavat.

Kaupungin maankäytön keskeisenä tavoitteena on taajamarakenteen tiivistäminen ja viihtyisyyden parantaminen kaupungin alueella. Tämä edellyttää yleensä asemakaavojen uudistamista sekä pienempinä, että suurempina kokonaisuuksina. Uudet asemakaavat laaditaan pääosin kaupungin omistamalle maalle, joten raakamaan hankinta on tärkeä osa maankäytön suunnittelua. Vastuualueelta myydään tai vuokrataan asemakaavoitetut tontit rakentamista varten ja tonttien rakentamista ohjaa asemakaavat. Tavoitteena on, että Lapuan kaupungilla on monipuolinen ja runsas tonttitarjonta. Tonttien myyntiä edistetään vuosittain järjestettävillä tonttipäivillä. Taloudellisena tavoitteena pyritään siihen, että tonttien myynti sekä kaupungin omistamien maiden muu tuotto on vähintään sillä tasolla, kuin on raakamaan hankintakin.

Raakamaan hankintaa jatketaan ensisijaisesti niiltä alueilta, joita ollaan ensi vaiheessa kaavoittamassa. Kaupungin raakamaavaranto on kohtalaisen hyvä ja myös valmiita asemakaava-alueita odottaa kunnallistekniikan rakentumista. Raakamaan hankinnassa otetaan huomioon alueiden käytön strategia. Ensisijaisia kehittämiskohteita ovat Koivulan teollisuusalue ja Honkimäen laajennusalue. Lisäksi tavoitteena on edistää tieturvallisuuden parantamista Jouttikallion teollisuusalueelle.

Alueiden käytön strategian pohjalta päivitetään maapoliittinen ohjelma. Yleisten alueiden haltuunottoa toteutetaan määrärahojen puitteissa.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Kasvun varmistaminen	Riittävä raakamaan hankinta ja tonttitarjonta	20 ha, vähintään 70 tonttia varattavissa.
Kasvun varmistaminen	Huolehditaan, että liike- ja teollisuustontteja on riittävästi tarjolla	Vähintään 20 liike-/teollisuustonttia myynnissä.
Kasvun varmistaminen	Taso- ja korkeuskiintopisteverkon parantaminen (pistetihennys)	15 tasokiintopistettä ja 8 korkeuskiintopistettä.

Tunnusluvut	TP22	TP23	TP 24	TA 25	TA 2026
maanhankinta, ha	15,4	30	20	20	20
maanhankinta 1000 €	564	444	394	500	500
asemakaava (uudet + muutokset) ha	7	4	13	15	8
Tonttien rekisteröinti kpl	100	14	34	15	15
AO-tonttien luovutus	10	5	9	5	15
Muiden tonttien luovutus kpl	3	5	4	4	2
Tonttien myyntitulot 1000€	187	252	183	200	150

Suunnitelmavuodet 2027-2028

Maanhankintaa jatketaan talousarvion mukaisesti. Uusia asemakaavoja laaditaan tarvittaessa kaupungin omistuksessa oleville alueille. Lohkottujen yleisten alueiden halluunottoja jatketaan.

Kunnallistekniset palvelut**Vesihuoltolaitos****Vesihuoltolaitoksen taloudelliset luvut**

	Tilinp. 2024	Budj. 2025	Budj. 2026
VESIHUOLTOLAITOS			
Toimintatuotot	3 716 164	3 771 600	3 808 690
Valmistus omaan käyttöön	79 856	76 600	89 200
Toimintakulut	-3 240 863	-2 491 200	-2 541 600
Toimintakate	555 157	1 357 000	1 356 290
Rahoitustuotot ja -kulut			
Vuosikate	543 576	1 357 000	1 356 290
Poistot ja arvonalentumiset	-667 248	-649 000	-694 000
Tilikauden tulos	-123 673	708 000	662 290
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-123 673	708 000	662 290

Palvelukuvaus

Vesihuoltolaitos tuottaa palveluja veden ja jäteveden toiminta-alueilla. Vesihuoltolaitos huolehtii puhtaan talousveden jakelusta kiinteistöille ja kiinteistöjen talousjäteveden johtamisesta jätevedenpuhdistamolle. Veden jakeluverkosto ja jätevesiverkosto pidetään jatkuvassa toimintakunnossa.

Vesihuoltolaitos on erillinen taseyksikkö kaupungin kirjanpidossa. Vesihuoltolaitoksen talousvesi hankitaan Lappavesi Oy:ltä (kaupungin osakkuusyhtiö). Jätevesi toimitetaan käsiteltäväksi Lapuan Jätevesi Oy:lle (kaupungin tytäryhtiö).

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Vesihuoltoa kehitetään verkostojen, paineenkorotusasemien, pumppaamojen ja vesisäiliöiden kunnossapidolla ja saneerauksilla. Lisäksi kehitetään automaatiota ja huolehditaan verkostokartan ajantasaisuudesta.

Vuonna kunnostetaan vesitornia saneeraussuunnitelman mukaisesti. Puhtaan veden kaukovalvontajärjestelmä uudistetaan vastaamaan nykyisiä vaatimuksia. Kaukovalvontajärjestelmän uudistaminen parantaa valvontatoimintaa.

Tavoitteena on selvittää etäluettavien vesimittarien käyttöönottoa. Uudet ja vaihdettavat vesimittarit hankitaan etäluettavina mittareina kiinteistöihin.

Tekninen lautakunta on päättänyt periaatteista, joiden mukaan Matarojan vesiosuuskunnan asiakkaat voivat siirtyä vesihuollon asiakkaiksi. Mikäli periaatepäätöksen mukaiset ehdot täyttyvät, vesihuoltolaitos huolehtii verkoston täydennysrakentamisesta siten, että siirtyminen vesihuoltolaitoksen asiakkaiksi on mahdollista.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	Puhtaan veden jakelu Veden verkosto pidetään jatkuvasti toimintakunnossa	Veden käyttökatkokset enintään 10 kpl/vuosi, katkoksen pituus enintään 6 h/katkos
Hyvinvoinnin lisääminen	Jäteveden verkosto pidetään toiminnassa ilman tukoksia	Jätevesiputkiston tukoksien avaus enintään 20 kpl/vuosi
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Vuotoveden minimointi veden osalta.	Tavoitteena saada puhtaan veden vuotovesimääräksi alle 7 %/vuosi (ostettu vesilaskutettu vesi)
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Jätevesiverkoston tulevien hulevesien minimointi. Jäteveden runkolinjaan tehtävillä savutuksilla paikallistetaan hulevesiverkoston rakentamistarve. Rakennetuilla alueilla tiedotetaan huleveteen liittymättömiä kiinteistöjä.	Tavoitteena saada jäteveden vuotovesimääräksi alle 300.000 m ³ /vuosi (puhdistamolle johdettu jätevesi - laskutettu jätevesi)
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Verkostoputkien ja pumpujen saneeraus. Putkien ja pumppaamojen saneeraustarpeen kartoitus vuosittain. Etäluettavien mittarien asentaminen	Kaksi pumppaamon saneerausta vuosittain. 100 kpl / vuosi

Tunnusluvut	TP22	TP23	TP24	TA25	TA26
Vesijohtoverkosto (km)	272	273	277	279	280
Liittymien lukumäärä (kpl)	3.681	3.692	3.708	3.710	3.745
Vuotovesi (%)	2,2	5,9-	8,1		
Liittymismaksu €/m ³	1.325	1.325	1.325	1.325	1.350
Kulutusmaksu €/m ³	1,36	1,36	1,43	1,43	1,48

Tunnusluvut

	TP22	TP23	TP24	TA25	TA26
Jätevesiverkosto (km)	301	302	303	304	305
Liittymien lukumäärä (kpl)	3.763	3.804	3.824	3.830	3.845
Vuotovesi (%)	-	41,2	41,5		
Liittymismaksu €/m ³	3.050/ 4.350	3.050/ 4.350	3.050/ 4.350	3.050/ 4350	3.100/ 4.420
Kulutusmaksu €/m ³	2,65	2,65	2,78	2,78	2,82

Suunnitelmavuodet 2027-2028

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen laajentamista jatketaan kaavoitukseen liittyvien rakentamistarpeiden mukaisesti. Vesihuoltolaitos ylläpitää verkostoaan taloudellisesti ja energiatehokkaasti. Lisäksi tavoitteena on vuorovesien ja korjausvelan määrän vähentäminen

Liikenneväylät

Palvelukuvaus

Liikenneväylät huolehtii kaupungin kaduista, katuviheralueista, kevyenliikenteen väylistä ja muista kaupungin hallussa olevista liikenneväylistä sekä niihin kuuluvista silloista, valaistuksesta, liikennemerkeistä ja -valoista sekä muista ohjauslaitteista ja erityisrakenteista. Liikenneväylät ylläpidetään liikennöitävinä ympäri vuoden ja vuorokauden. Talviaikaan kunnossapidon keskeisin tehtävä on liukkauden torjunta ja lumen-auraus.

Liikenneväylien suunnittelussa ja toteuttamisessa korostuu liikenneturvallisuuden lisääminen.

Yksityistiet muodostavat yksityisten tiekuntien ja tienhoitokuntien erikseen ylläpitämän yleistä tieverkkoa täydentävän itsenäisen tieverkoston. Yksityisteiden ylläpitoa avustetaan kaupungin varoin.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Tavoitteena on huolehtia Lapuan kaupungin katuverkoston liikenneturvallisuudesta siten, että poikkeamia toiminnassa on mahdollisimman vähän. Vuonna 2026 ei rakenneta uusien alueiden katuverkostoa. Painopisteenä on edelleen rakennettujen katujen päällystäminen ja Syväoijan risteuksen peruskorjaus asemakaavan mukaiseksi.

Kaupunki omistaa ja ylläpitää katuvalaistusta kaduilla, yleisillä teillä (valtion omistamilla teillä) ja yksityisteillä. Valaistus pidetään kytkettynä 18.8.-15.4. välisenä aikana. Yöllä valaistusta rajoitetaan ydinkeskustan muuntopiiriä lukuun ottamatta. Liikenneväylien energiatehokkuutta lisätään lisäämällä katujen led-valaistusta. Uusien valaistavien alueiden osalta valaistuksen tekniikka valitaan aluekohtaisesti.

Katujen, kävely- ja pyöräteiden sekä muiden kaupungin hoidossa olevien teiden fyysistä rakennetta parannetaan vastaamaan liikenteen tarpeita määrärahojen puitteissa. Liikenneväyliä kehitetään liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Yksityisteiden rakenteiden parantamista avustetaan määrärahojen puitteissa. Lapuan liikenneturvallisuussuunnitelma on laadittu vuonna 2015. Tavoitteena on päivittää liikenneturvallisuussuunnitelma vuoden 2026 aikana.

Lapuan kaupunki toimii rakennuttajana Lankilantien sillan peruskorjauksessa

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen ja kasvun varmistaminen	Liukkauden torjunta ja lumenauraus: pääväylät pidetään liikennöitävässä kunnossa klo 7.00 ja muut väylät klo 12.00 mennessä.	Poikkeamat max. 5 kpl/ talvikunnossapitokausi
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Katujen peruskorjaus ja hulevesiverkoston rakentaminen huomioiden jätevesiverkoston kytketyt hulevedet. Olemassa olevien alueiden hulevesiverkoston rakentaminen asemakaava-alueella.	400m/vuosi

Talouden tasapainon ylläpitäminen	Väylien rakentamisessa uusiokäytetään siihen soveltuvia materiaaleja	10 %/vuosi/käytettyjen uusiomateriaalien määrä/tn
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Energiatehokkuutta lisätään lisäämällä katujen led-valaistusta.	Uusittujen led-polttimoiden ja valaisimien määrä

Tunnusluvut

	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Liikennealueet (m ²)	922.200	927.100	930.00	931.00	922.000
Kevyenliikenteen väylät (m)	44.560	44.850	44.920	46.000	46.000
Avustettavat yksityistiet (km)	392	391	392	390	393
Katuvalokeskukset (kpl)	118	118	102	102	100
Katuvalopisteet	5.508	5.567	5.535	5.500	5.500

Suunnitelmavuodet 2027-2028

Liikenneväylien rakentamista ja saneerausta jatketaan kaavoitukseen liittyvien rakentamistarpeiden ja investointiohjelman mukaisesti.

Viheraluepalvelut

Palvelukuvaus

Viheraluepalveluiden toimesta ylläpidetään, suunnitellaan ja rakennetaan viheralueet, leikkipuistot, katuviheralueet, kaupungin leikkipaikat, kaupungin omistamat vesistöalueet sekä eräät erityisalueet.

Erityisalueet, kuten veneiden vuokrapaikat, uimarannat, jokirantalaiturit, matopesupaikka ja puutarhapalstat hoidetaan kullekin kohteelle annettujen säädösten, hoitoluokituksen tai kohteen ominaistarpeen mukaan. Jokilaakson matkailupuutarha merkittävä osa kaupungin palvelurakennetta sekä yksi kaupungin vetovoimaisuustekijä.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Uusien asuntoalueiden viheralueita pyritään rakentamaan sellaiseen tasoon, että niiden houkuttavuus asuntorakentamiseen lisääntyisi. Investointeja kohdistetaan pääasiassa viheralueiden peruskunnostuksiin. Viheralueiden hoito tapahtuu teknisessä lautakunnassa vuosittain vahvistettavan kunnossapitoluokituksen mukaan. Kunnossapitoluokitus ja määräaikaisen henkilöstön palkkaaminen suunnitellaan vastaamaan vuoden 2026 talousarviota.

Jokilaakson matkailullista imagoa pyritään edelleen kohottamaan. Vuonna 2025 saavutetun Green Flag -tunnustuksen ehtoja pyritään ylläpitämään.

Kaupunkiniittyohjelman avulla pyritään vastaamaan taloudellisiin haasteisiin sekä edistämään luonnonmonimuotoisuuden haasteita ja kestävästä kehitystä. Vuonna 2026 toteutetaan uuden niittyalueen rakentaminen. Intensiivisemmän hoidon painopiste säilytetään kaupungin keskustan viheralueiden, leikki- ja toiminnallisten puistojen ja kiinteistöjen leikkialueiden hoidossa. Leikkipaikkojen peruskorjauksien suunnittelussa otetaan huomioon olemassa oleva leikkipaikkojen palveluverkko ja toiminnallisuuden lisääminen puistoissa. Viheraluepalveluiden nykyinen rakennettu palveluverkko tulee ottaa huomioon uusien kohteiden rakentamisessa siten, että palveluverkon laajentaminen ei lisää viheraluepalveluiden kustannuksia.

Toiminnassa otetaan huomioon energiatehokkuus puistojen valaistuksessa. Uusittaessa valaistusta puistoissa hyödynnetään led-tekniikka ja valaistuksen himmennystä.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	Viheralueiden hyvän hoidon tason ylläpitäminen Ylläpito hoitoluokituksen mukaisella tasolla ja alueiden peruskunnostuksilla	0,41€/m ²
Hyvinvoinnin lisääminen ja talouden tasapainon ylläpitäminen	Kaupungin ja käyttäjien osallistaminen alueiden suunnitteluun ja hoitoon	1 kpl / vuosi
Hyvinvoinnin lisääminen ja talouden tasapainon ylläpitäminen	Kaupunkiniittyohjelma 2023-2030	Uuden niittyalueen rakentaminen

Tunnusluvut	TP 22	TP 23	TP 24	TA 25	TA 26
Rakennetut puistot (R1, R2, R3) hoitoluokituksen mukaisessa kunnossa; ha(kpl)	69 ha/ 139 kpl	62	62	53	52
Muut yleiset alueet ha	33	53	53	54	54
Rakennetut katuviheralueet ha	54	47	47	33	33
Piha-alueet ha	36	29	29	29	
Puistometsät ha	59	119	119	119	
Kiinteistöjen leikkipaikat kpl	35	34	33	33	33
Puisto- ja uimarantaleikkipaikat Kuntoilupaidat	37	37	33	40	40
Jokilaakson matkailupuutarha ja kouluympäristö ha	2	2	2	2	2
Rantalaiturit	15	13	11	11	11
Puutarhapalstat	5	8	8	8	8
Hirvijärven venepaidat (ranta+laiturit)	75+12	75+12	75+12	75+12	75+12
Uimarannat	3	3	3	3	3
Liikennepuisto ha	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7

Suunnitelmavuodet 2027-2028

Viheralueiden, leikki- ja toiminnallisten puistojen peruskorjausta sekä rakentamista jatketaan investointiohjelman mukaan. Intensiivisemmän hoidon painopiste kunnossapidossa säilytetään kaupungin keskustan alueilla.

Ulkoliikuntapaikat

Palvelukuvaus

Ulkoliikuntapaikat vastaavat ulkoliikuntapaikkojen rakentamisesta ja kunnossapidosta. Ulkoliikuntapaikat tekevät yhteistyötä teknisen toimialan sisällä uusien liikunta-alueiden rakentamisessa. Ulkoliikuntapaikat ylläpitää ympärivuotisesti ulkoliikuntapaikkoja, mm. ulkokentät, ladut, kuntoradat ja jäähalli.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Ulkoliikuntapaikkojen investoinneissa huomioidaan investoinneista aiheutuvat vuosittaiset ylläpitokustannukset ja varaudutaan niihin talousarvion laadinnassa. Ulkoliikuntapaikat tekevät yhteistyötä liikuntapalveluiden kanssa ja toteuttavat rakennushankkeita teknisen lautakunnan päätösten mukaisesti määrärahojen puitteissa. Ulkoliikuntapaikkojen osalta selvitetään asukkaiden tyytyväisyyttä tarjottuihin palveluihin.

Ulkoliikuntapaikkojen kunnossapidossa otetaan huomioon toiminnan tehokkuus mm. ohjaamalla toimintaa ulkoliikuntapaikkojen hinnoittelun avulla. Ulkoliikuntapaikkojen valaistus toteutetaan uusien kohteiden osalta led-tekniikalla, joissa huomioidaan valaisimien himmennysmahdollisuus.

Uudistettu ja peruskorjattu Fröötin reitti otetaan käyttöön vuonna 2026. Edistetään esteettömien ja vaativien esteettömien reittien rakentamista

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	Turvalliset ja monipuoliset liikuntapaikat sekä tyytyväiset palvelujen käyttäjät.	Poikkeamat max 10 kpl / kunnossapitokausi
Hyvinvoinnin lisääminen	Yhdenvertainen saavutettavuus Esteettömyyden lisääminen, saavutettavuuden parantaminen ja eri ryhmien huomioon ottaminen.	Esteettömien ja vaativien esteettömien reittien km
Hyvinvoinnin lisääminen	Asiakastyytyväisyyden lisääminen.	Sometec-palvelun palauteyhteenveto
Hyvinvoinnin lisääminen Talouden tasapainon ylläpitäminen	Jäähallin ja ulkokenttien käyttöasteen parantaminen.	Ulkoliikuntapaikkojen käyttöaste %.
Hyvinvoinnin lisääminen	Alueen vetovoiman vahvistaminen Houkuttelevat ja elämykselliset kohtaamispaikat, jotka lisäävät alueen identiteettiä ja lisäävät yhteisöllisyyttä.	Yhteistyöpalaverit käyttäjien kanssa. Osallistetaan yhdistyksiä ja seuroja liikuntapaikkojen viihtyvyyden parantamiseen.

	2025	2026
Kuntoradat kpl	5	5
Hiihtoladut km Yleiset / koulut	33,5 / 11,2	34/11,2
Jääalueet kpl	10	10
Ulkoilureitit km kesä / talvi	28 / 7	28/7
Jalkapallokentät kpl	4	4
Näkö- ja lintutornit	3	3
Skeittipaikka ha	0,1	0,1

Suunnitelmavuodet 2026-2027

Ulkoliikuntapaikkojen toimintaa kehitetään edelleen suunnitelmavuosien aikana. Ulkoliikuntapaikkojen tavoitteena on tyytyväiset asiakkaat.

Rakennus- ja kiinteistöpalvelut

Palvelukuvaus

Rakennus- ja kiinteistöpalvelut huolehtii kokonaisvaltaisesti Lapuan kaupungin rakennus- ja kiinteistöpalveluista. Toiminta kattaa rakennusten koko elinkaaren suunnittelusta ylläpitoon. Vastuualue huolehtii rakennusten kunnossapidosta, peruskorjauksista ja uudisrakentamisesta yhdessä tilojen käyttäjien kanssa. Tavoitteena on kiinteistöjen energiatehokkuuden ja ympäristöystävällisyyden lisääminen. Vastuualue ohjaa suunnittelua käyttäjiä osallistaen, kilpailuttaa ja toteuttaa hankkeet. Vastuualueen tehtäviin kuuluu kaupungin omistamien kiinteistöjen sisäilma-asioista huolehtiminen ja kiinteistöjen automaation kehittäminen.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Vastuualueen tavoitteena on käyttää vastuualueelle osoitetut investointimäärärahat tehokkaasti ja taloudellisesti. Myös kiinteistöjä käytetään energiataloudellisesti siten, että huolehditaan laitteistojen toiminnasta ja säädöistä suunnitelmien mukaisesti. Peruskorjauksissa ja teknisten järjestelmien päivityksissä otetaan huomioon energiatehokkuus. Kiinteistönhoitoa ohjataan ja seurataan sähköisen huolto-ohjelman avulla.

Vuonna 2026 rakennetaan uutta uimahallia, joka edellyttää rakentamisaikaista suunnittelun ohjausta ja panostamista rakentamisen ohjaukseen ja valvontaan. Tavoitteena on, että uimahalli avataan syksyllä 2027. Vuonna 2026 jatketaan myös kaupungintalon peruskorjausta. Muut investoinnit liittyvät lähinnä pieniin peruskorjaushankkeisiin.

Vuonna 2026 käynnistetään Motivan ja energiaviraston rahoittama jatkuvan katselmusmallin pilotti, JaPa-malli, jonka tavoitteena energianhallinnan käyttöönotto kunnissa ja taloudellisten säästöjen kasvattaminen. JaPa-mallin avulla tavoitteena on kolmen vuoden aikana tehdä energiakatselmointi noin 20 rakennukseen sekä kehittää kaupungin energiajohtamisjärjestelmää. Hankkeen perusteella kehitetään mm. rakennusten automaatiojärjestelmiä, ilmanvaihtoa ja lämmitysjärjestelmiä. Käytöstä poistuvien kiinteistöjen osalta tehdään suunnitelma jatkotoimenpiteistä ja ne kiinteistöt, joiden osalta ei löydetä tehokasta ja taloudellista jatkokäyttöä, puretaan. Tavoitteena on myös kiinteistöjen tilatehokkuuden lisääminen.

Lapuan kaupunki liittyy kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti julkisen alan energiatehokkuussopimukseen kaudelle 2026-2035. Sopimuskauden aikana on vähentää vuosittaista energiankulutusta vähintään 10 % vuoteen 2035 mennessä.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen ja talouden tasapainon ylläpitäminen	Terveet ja monipuoliset kasvu- ja oppimisympäristöt sekä kiinteistöpalvelut	Investointiohjelman mukaisten investointien ja peruskorjausten toteutus 100 %.
Hyvinvoinnin lisääminen ja talouden tasapainon ylläpitäminen	Kiinteistöhuoltoon liittyvien palvelupyyntöjen nopea hoitaminen	Granlund Managerin kautta tullessiin palvelupyyntöihin vastataan kuukauden kuluessa.
Hyvinvoinnin lisääminen	Aktiivinen sisäilmatyöryhmän toiminta ja yhteistyö hyvinvointialueen kanssa	Sisäilmatyöryhmä kokoontuu vähintään 2 kertaa vuodessa. Säännölliset palaverit hyvinvointialueen kanssa kuukausittain.
Hyvinvoinnin lisääminen ja talouden tasapainon ylläpitäminen	Kunnan omistamille kiinteistöille laaditaan palvelusopimukset	Kiinteistöille on laadittu palvelusopimukset yhdessä kiinteistöjen käyttäjien kanssa 100 %.

Hyvinvoinnin lisääminen ja talouden tasapainon ylläpitäminen	Turvallisuuden ja energiansäästön lisääminen	Investoinnit energiansäästöön ja turvallisuuteen €/vuosi. Vuosittainen tehtyjen energiansäästötoimenpiteiden vaikutusten seuraaminen kWh/vuosi, JETS-tavoitteen saavuttamisen seuraaminen %. Teknisten järjestelmien päivittämisestä saadut säästöt €/vuosi.
Talouden tasapainon ylläpitäminen	JAPA-hankkeen toteuttaminen. Energiakatselmointi noin 10 rakennukseen	Katselmoitujen rakennusten lukumäärä
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Kiinteistökannan vähentäminen.	Myytyjen tai purettujen rakennusten johdosta saadut säästöt €/vuosi

Tunnusluvut	TP 22	TP 23	TP 24	TA 25	TA 26
Kiinteistöjen käyttökustannukset yhteensä €/m ² /kk	2,95	2,95	2,95	3,1	3,1
Talonrakentamisen investoinnit milj. €	3,4	1,2	2,2	7,030	inv.ohjelman mukaan
Saavutettu energiansäästö edellisen vuoden loppuun mennessä kWh/v ja kWh vuodesta 2014 lähtien				Tarkentuu	

Suunnitelmavuodet 2027-2028

Pyritään määrärahojen puitteissa pienentämään korjausvelkaa, jotta rakennukset pysyisivät turvallisina ja käyttökelpoisina. Ennakoivalla kunnossapidolla hallitaan sisäilmaongelmia tai muita terveysriskejä. Varmistetaan tilojen turvallinen käyttö ja vältetään kalliit lisävahingot. Energiatehokkuuden parantaminen huomioidaan korjauksissa sekä talotekniikan saneerauksissa. Rakennusten energiatehokkuutta parannetaan lisäeristämällä rakennuksia ja lämmitys- ja ilmanvaihtojärjestelmien modernisoinnilla. Rakennusautomaation uudistaminen ja automaation hyödyntäminen energiankulutuksen vähentämisessä. Vähennetään uusien rakennusten tarvetta mahdollisimman tehokkaalla käytöllä.

Ruoka- ja puhtauspalvelut

Palvelukuvaus

Ruokapalvelut vastaavat kaupungin yksiköiden, koulu ja varhaiskasvatus, ruokapalveluista. Ruokapalvelut tuottavat ateriapalveluja asiakaslähtöisesti, ravitsemussuositusten mukaisesti, lainsäädännön määräyksiä noudattaen, seuraten tuotantotavan suunnittelussa ja toteutuksessa alan kehitystä. Ravitsemuskasvatus on osa toimintaa.

Ruokapalveluja tuotetaan keskuskeittiöllä Ritavuorella, yläkoulun ja Kissankellon päiväkodin keittiöissä, sekä Hellanmaan, Ruhan, Tiistenjoen ja Kauhajärven koulujen keittiöissä. Ruokapalveluja tarjoavia jakelu- ja palvelukeittiöitä on useita.

Puhtauspalvelut vastaavat kaupungin omien toimintojen käytössä olevien yksiköiden puhtaanapalveluista nykyaikaisin menetelmin ja välinein. Palvelua tuotetaan noin 40 kiinteistössä, pinta-alaa noin 50 000 m².

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Palvelujen tuottaminen riittävän monipuolisina ja kattavina, taloudellisista ja henkilöstön saatavuuteen liittyvistä haasteista huolimatta. Ruokapalveluissa pääpaino on ruoan ravitsemuslaadun ja ruokaturvallisuuden säilyttämisessä. Puhtauspalveluissa tason säilyttäminen sillä tasolla, että tilat ovat käyttäjille terveelliset ja turvalliset toimia. Työmenetelmien, aineiden, välineiden ja elintarvikkeiden valinnassa huomioidaan kestävän kehityksen tavoitteet sekä taloudellisuus. Tavoitteena edelleen ruokahävikin vähentäminen, osallistutaan mm. Nahistuneet Naatit -hankkeen toimenpiteisiin, sekä Varmistetaan ruoka -apu Pohjanmaalla hankkeen toimiin mm. luovuttamalla elintarvikekepoista ylijäämä- ruokaa edelleen jaettavaksi. Hävikin seuranta on jatkuvaa.

Kone- ja laitekantaa uudistetaan vastaamaan nykyistä materiaali- ja tilatarvetta ja tuotantotapaa sekä helpottamaan työn kuormittavuutta. Saneerauksiin liittyen pyritään parantamaan toimitilojen toimivuutta ja puutteita sekä sijaintiin liittyviä ongelmia mahdollisuuksien mukaan.

Toimintaprosessien jatkuva kehittäminen. Puhtauspalveluiden tuottamisesta on laadittu / laaditaan kiinteistöjen käyttäjien kanssa palvelusopimukset.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	Hyvinvointi, työhyvinvointi, viihtyvyys Arvostava, asiakaslähtöinen palvelutuotanto	Kehityskeskustelut 100 %, työpaikkapalaverit 1 x kk, Toimialojen väliset yhteistyöpalaverit 2 - 4 x v
Hyvinvointi, talouden tasapainon ylläpitäminen	Kestävän kehityksen tavoitteiden huomioiminen, vastuullisuus Oikein mitoitettu tuotanto ja toiminta, joka vastaa asiakkaiden tarpeisiin	Hankintojen kriteerit (puhtaanapidon aineet ja tarvikkeet, elintarvikkeet) hävikin määrä, kasvisproteiinin osuus ruokalistalla. Annoshinta / asiakas Suoritemäärä / yksikkö Siivousteho / neliö, kustannukset € / neliö
Hyvinvoinnin lisääminen	Laadukkaat, asiakaslähtöisesti tuotetut palvelut	Asiakastyytyväisyyskyselyt ruokapalvelut 2 x v, puhtauspalvelut laatu -kierrokset 1 x kk

	Ruokaturvalliset tuotantotilat ja ruokaturvallinen tuotanto Ravitsemuslaatu, hävikki	Oivatarkastukset Optimoitu reseptiikka
Hyvinvoinnin lisääminen ja talouden tasapainon ylläpitäminen	Käyttöön otetaan kunnan omistamille kiinteistöille palvelusopimukset puhtauspalveluiden tuottamisesta	Kunnan omistamissa kiinteistöissä on käyttöön otettu palvelusopimukset puhtauspalveluiden tuottamisesta

Tunnusluvut

Suoritteet / kohde	TP 22	TP 23	TP 24	TA 25	TA 26
Kissankellon päiväkot	49 048	45 227	40 574	45 000	50 000
Liuhtarin keskuskeittiö, Ritavuori	358 361	367 327	374 000	400 000	375 000
Muut koulujen keittiöt	126 144	130 078	111 837	125 000	101 000
Puhtaana pidettävä pinta-ala m ²	61 300	61 300	55 000	52 000	52 000
Siivottavia kiinteistöjä	41	41	40	38	38

Suunnitelmavuodet 2026-2027

Laadukkaiden ja suositusten mukaisten palvelujen tarjoaminen asiakkaiden tarpeiden mukaisesti, resurssien puitteissa. Kone- ja laitekantaa uudistetaan edelleen vastaamaan nykyistä materiaali- ja tilatarvetta ja tuotantotapaa sekä helpottamaan työn kuormittavuutta sekä laadun hallintaa. Palvelutuotantoa laajennetaan / supistetaan palvelun tilaajan tarpeiden mukaisesti.

7.10 Ympäristölautakunta

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos% 2025-2026	Muutos € 2025-2026
Toimintatuotot	209 569	188 512	139 300	-26,11 %	-49 212
Valmistus omaan käyttöön	7 238	0	0		
Toimintakulut	-325 747	-394 023	-346 950	-11,95 %	47 073
Toimintakate	-108 940	-205 511	-207 650	1,04 %	-2 139

Ympäristölautakunnan sitovuustaso valtuustoon nähden on toimintakate. Sisäiset vuokrat eivät sisälly esitettyihin lukuihin.

Ympäristölautakunta

Palvelukuvaus

Vastuualue hoitaa rakennusvalvontaviranomaisen ja ympäristönsuojeluviranomaisen erityislainsäädäntöön perustuvia tehtäviä. Lisäksi ympäristölautakunta huolehtii tehtävistä, jotka hallintosäännöllä on määrätty ympäristölautakunnalle.

Ympäristölautakunnan kaksi päävastuualuetta ovat rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu.

Rakennusvalvonta

Palvelukuvaus

Rakentamisesta ja maankäytöstä annetun lain mukaan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on:

- valvoa kaavoituksen noudattamista ja osaltaan huolehtia, että rakentamisessa noudatetaan, mitä alueidenkäyttölaissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään rakentamistoiminnasta
- valvoa rakentamislain mukaista rakennustoimintaa ja huolehtia, että rakentamisessa noudatetaan rakentamislakia ja sen nojalla annettuja asetuksia ja määräyksiä
- huolehtia rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelemisestä
- valvoa rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa ja hoitoa
- huolehtia kunnassa tarvittavasta rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet 2026

Lupien käsittely ja valvonta sekä rakentamisen ohjaus ja neuvonta

- Käytettävissä olevat henkilöresurssit keskitetään rakennusvalvonnan näkökulmasta tärkeimpiin tehtäviin ja isompiin kohteisiin
- Pidetään kiinni siitä, että jokainen hakija saa vastauksen kysymykseen nopeasti, vaikka resurssit olisivat pienet
- Lupahakemukset käsitellään sähköisesti. Erityismenettelyn käyttöä lisätään vaativissa ja poikkeuksellisen vaativissa kohteissa
- Aloituskokoukset järjestetään asiakkaan toivoessa etäkokouksena. Katselmuksia voidaan järjestää etäkokouksina sähköisten tarkastusasiakirjojen perusteella, rakentajan/vastaavan työnjohtajan vastuu kasvaa

Yhteistyö ja osaamisen kehittäminen

- Rakennusvalvonta lisää yhteistyötä kaavoituksen osalta ja pyrkii osallistumaan kaupunkisuunnitteluun aikaisemmassa vaiheessa
- Yhteistyö naapurikuntien kanssa (esim. yhteiset ohjeet, yhteiset koulutustilaisuudet, yhteistyö mahdollisuuksien kartoittaminen)
- Lisätä koulutusta ja osaamista rakennusvalvonnassa (lain, teknisten normien, ympäristövaatimusten osalta)

Kestävä rakentaminen

- Ilmastaselvitysten ja hiilijalanjälkivaatimusten soveltaminen käytännössä 1.1.2026 alkaen
- Hyödynnetään valmiita laskentatyökaluja ja pyydetään hakijoilta perustason selvitykset
- Keskitytään ohjaavaan rooliin: kannustetaan kierrätykseen ja energiatehokkuuteen

Tavoitteet

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen ja kasvun varmistaminen: lupakäsittely ja valvonta toteutetaan avoimesti ja nopeasti yksilöllisellä kohtaamisella.	RAKL:n mukaisten lupien määrä ja isojen kohteiden käsittelyaika 1kk ja pienet kohteet 2vk. Ohjeistetaan vastaavia työnjohtajia tilaamaan katselmukset ajallaan. Järjestetään rakennetun ympäristön katselmus ja muita tarkastuksia kunnostettaviin kohteisiin	Lupamäärä, käsittelyaika ja valmistuneiden rakennusten lukumäärä Katselmusten määrä Kehotusten määrä
Talouden tasapainon ylläpitäminen: Taksa päivitetään vastaamaan uudistuksia	Tulot saadaan pysymään nykyisellä tasolla lupamäärien pienentyessä	Tulot

Tunnusluvut

	TP 2022	TP 2023	TP 2024
Lupamäärä	209	159	204
Lupien käsittelyaika, pv	36	24	26
Rakennuksen ja rakennetun ympäristön kunnossapitoa koskevat kehotukset	26	99	23
Katselmukset	784	507	452
Tulot			

Suunnitelmavuodet 2027 – 2028

Rakentamislain uudistuksesta johtuviin muutoksiin valmistaudutaan kouluttautumalla digitaalisten järjestelmien, ilmastaselvityksen (hiilikäden/-jalanjälkilaskenta) sekä kiertotalouden osalta.

Rakennuslupien käsittelyssä mahdollistetaan luvan hakeminen tietomallien pohjalta. Alueellista rakennusvalvonta yhteistyötä selvitetään. Ohjeistuksia ja tiedotukset jaetaan nettisivuilla ja somekanavissa.

Ympäristönsuojelu

Palvelukuvaus

Kunnan tulee alueellaan valvoa ja edistää ympäristönsuojelua siten, että luontoa ja muuta ympäristöä suojelemalla, hoitamalla ja kehittämällä turvataan kunnan asukkaille terveellinen, viihtyisä ja virikkeitä antava sekä luonnontaloudellisesti kestävä elinympäristö. Ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on huolehtia lainsäädännössä määrätyistä tehtävistä. Tehtäviä on määrätty ympäristönsuojeluviranomaiselle ympäristönsuojelulain, vesilain, jätelain, vesihuoltolain, maastoliikennelain, maaineslain, luonnonsuojelulain ja vesiliikennelain nojalla.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tulee huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittämisestä, ympäristön tilan seurannasta sekä ympäristönsuojelua koskevasta tiedottamisesta, valistuksesta ja koulutuksesta kunnassa. Ympäristönsuojeluviranomaisen tulee osallistua ympäristönsuojelua koskevan ohjauksen ja neuvonnan järjestämiseen, antaa lausuntoja, tehdä esityksiä ja aloitteita ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista muille viranomaisille sekä edistää kunnan yhteistyötä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa ympäristönsuojeluasiassa.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet 2026

Ympäristönsuojelulainsäädännön mukaiset tehtävät

Ympäristönsuojelun tärkein tehtävä on huolehtia lainsäädännön perusteella säädetyistä tehtävistä. Asiakkaiden hankkeiden sujuvuus tulee varmistaa hakemusten ja ilmoitusten nopealla käsittelyllä. Ympäristönsuojelulain ja maaineslain mukaista valvontaa toteutetaan valvontasuunnitelman ja –ohjelman mukaisesti.

Talousarviovuonna jatketaan kiinteistöjen jäteveden käsittelyn valvontaa.

Otetaan käyttöön paikkatietopohjainen asianhallintajärjestelmä.

Ympäristönsuojelun kehittäminen ja yhteistyö

Ilmastoasioita kehitetään kestävän kehityksen ohjelman avulla ja toiminnassa otetaan huomioon kuntien ilmastostrategian tavoitteet.

Ympäristönsuojelu osallistuu vesienhoidon edistämiseen Lapuanjoen sekä Kyrönjoen neuvottelukunnan ja työryhmän kautta. Alueellista yhteistyötä tehdään Etelä-Pohjanmaan ympäristönsuojeluviranhaltijoiden kanssa sekä Lakeuden Etappi Oy:n ja Lakeuden jätelautakunnan kanssa lainsäädännöllisissä asioissa. Lisäksi ympäristönsuojelu osallistuu muuhun alueelliseen yhteistyöhön tarpeen mukaan.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/Mittari
Kasvun varmistaminen	Ympäristölupien ja ilmoitusten sekä maaineslupien käsittelyaika Valvontasuunnitelman ja –ohjelman mukaisesti toteutettu valvonta Taajamissa sijaitsevien kiinteistöjen liittyminen viemäriverkoston	3 kk valmiin hakemuksen jättämisestä (nähtävillä 37 vrk) Valvontaohjelman mukaiset valvontakohteet valvottu Kiinteistöistä 75 % on liittynyt viemäriverkoston rakennetuilla ja liittymisvelvollisilla toiminta-alueilla.
Talouden tasapainon ylläpitäminen Hyvinvoinnin lisääminen	Kestävän kehityksen ohjelman mukaisten toimenpiteiden toteuttamisen seuranta Päätösten pysyvyys oikeusasteissa	Kestävän kehityksen ohjelman mukaisesti 95 % päätöksistä pysyy muutoksenhakutuomioistuimissa

---

	TP 2022	TP 2023	TP 2024
Ympäristönsuojelua koskevien päätösten lukumäärä ympäristölautakunnassa	18	21	15
Ympäristöinsinöörin käsittelemät ilmoitukset, päätökset ja lausunnot	42	50	44
Valvontaohjelman valvontakohteiden tarkastukset ja toteutumis%	18	7	9 75%
Muu valvonta	5	6	7

Suunnitelmavuodet 2027 – 2028

Suunnitelmavuosina toimintaa kehitetään lainsäädännön mukaisesti ja jatketaan keskeneräisten asioiden käsittelyä.

8. Konserniyhtiöt

Lapuan kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhteisöt noudattavat toiminnassaan Lapuan kaupunginvaltuuston hyväksymää konserniohjetta. Lapuan kaupungin konserniohjetta täydentävät kaupunginvaltuuston hyväksymä Lapuan kaupungin omistajapoliittiset linjaukset ja kaupunginhallituksen hyväksymä Lapuan kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje.

Konsernijohto vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja -valvonnan. Konsernijohdon muodostavat kaupunginhallitus ja kaupunginjohdaja. Konsernijohto seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyy vuosittaisissa talousarvioissa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä valvoo osaltaan niiden toteutumista.

Kaupungin konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tulee raportoida toiminnastaan kaupunginhallitukselle annettujen ohjeiden mukaisesti.

Tytäryhteisö	Omistusosuus
Lapuan Energia Oy	100 %
Lapuan Kotiasunnot Oy	100 %
Invest Lapua Oy	100 %
Simpсионvuori Oy	100 %
Lapuan taide- ja tiedesäätiö	100 %
Thermopolis Oy, suoraomistus 79,76%	96,91%
Lapuan Jätevesi Oy	64 %

Konserniyhtiöiden toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Lapuan Energia Oy

Lapuan Energia Oy on Lapuan kaupungin (100 %) omistama tytäryhtiö. Lapuan Energia Oy:n ensisijaisena tavoitteena on tuottaa kaukolämpöä asukkaille ja taata lämmöntuotantovarmuus Lapuan kaupungissa. Lapuan Energia työllistää kahdeksan henkilöä.

Lapuan Energian asiakkaina toimivat kaukolämpöverkon varrella sijaitsevat omakotitalot, rivi- ja kerrostalot, liikekiinteistöt ja julkisyhteisöjen rakennukset.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

- asiakkaiden kaukolämmön saanti on luotettavaa
- toiminta on ympäristöluvan mukaista
- ei työtapaturmia
- lämpöhuollon ja kaukolämpöverkon kehittämissuunnitelman laatiminen
- Kaukolämpöverkoston huolto ja kunnossapito tarpeen mukaan

Taloudelliset tavoitteet

- talouden tasapaino
- hyvän maksuvalmiuden ylläpitäminen
- lainan lyhennykset suunnitelman mukaisesti

Riskit

- Biopolttoaineiden hinnat ja saatavuus

Lapuan Kotiasunnot Oy

Lapuan Kotiasunnot Oy on Lapuan kaupungin (100 %) omistama tytäryhtiö. Lapuan Kotiasunnot Oy:n tavoitteena on tarjota Lapualla asuville kohtuuhintaisia, turvallisia sekä laadukkaita koteja. Tavoitteena on olla ensisijainen ja halutuin yhteistyökumppani Lapualta vuokra-asuntoa etsivälle.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Asuntojen keskimääräinen täyttöasteen säilyttäminen 98 %.
(tavoite lasketaan vuokratuloina 4,64 milj. / 4,56 milj. euroissa).

	2024	Ennuste 2025	TA 2026
Käyttöaste	97,6	98	98
Lainat (milj. €)	22,3	23,9	*26,1
Tuotot (milj. €)	5,46	5,0	4,9

*edellyttää konserniohjeen mukaisen ennakkokannan hakemista

- Huoneistokorjauksien ylläpitäminen kestävässä tasossa
- Tavoitettavuuden ja tunnettavuuden vahvistaminen
- Asuntojen kuntoon pyritään kiinnittämään edelleen huomiota
- Lämmityksen tasapainottaminen taloissa
- Asukastyytyväisyyden ylläpito
- Kiinteistöjen korjauksia tehdään suunnitelmallisesti
- Maksuvalmiuden parantaminen

Invest Lapua Oy

Invest Lapua Oy on Lapuan kaupungin 100-prosenttisesti omistama tytäryhtiö, jonka keskeinen tehtävä on edistää uuden yritystoiminnan syntymistä ja kasvuyritysten kehittymistä Lapuan strategian mukaisesti. Kehitysyhtiön tehtävänä on luoda puitteet yritysten taloudellisen aktiviteetin kasvulle ja kehittymiselle, uusien yritysten sijoittumiselle Lapualla ja yrittäjämönteiselle ilmapiirille.

Invest Lapua Oy:n toimialana on Lapuan elinkeinotoiminnan ja sen edellytysten kehittäminen. Yhtiö voi toimintaansa varten ostaa, myydä, rakennuttaa, omistaa ja hallita osakkeita, osuuksia ja kiinteistöjä sekä vuokrata niitä. Yhtiö voi tehdä yhteistyötä yritysten, Lapuan kaupungin ja muiden toimijoiden kanssa sekä tarjota niille mm. koulutusta, asiantuntija-, elinkeino- tai muita palveluja.

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari
Yritysten sijoittuminen Lapualla, lisääntyvät työpai- kat. 1-2 yritystä / vuosi	Toimintaedellytysten kehittäminen, myyntityö, markkinointi	Työpaikkojen lisäys 0,5 % (15-25 kpl)
Yritysmönteinen ilmapiiri	Yhteistyö yritysten kanssa, osallistuminen Lapuan Yrittäjät ry:n hallituksen kokouksiin ja tapahtumiin. Riittävä resurssointi.	Yhteydenpito: 1000 kpl Lapua, 150 kpl muut alueet/vuosi. Työpaikkojen lisäys toimivat yritykset 1%, (20-30 kpl)
Invest Lapua Oy:n liiketoiminnan kehittäminen	Liikevaihdon kasvu, mikäli toteutetaan uusia kiinteistöhankeita, liiketoiminnan kannattavuuden parantaminen	liikevaihdon kasvu 0-15 %, tulos 10 % (toiminnasta)
Palvelutason parantaminen	Hankkeiden hakeminen ja hallinnointi	2-3 työntekijää

Tunnusluvut

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Liikevaihto	860 472	1 050 000	89 000
Tulos	-24 819	10 000	10 000

Simpsionvuori Oy

Simpsionvuori Oy on Lapuan kaupungin (100 %) omistama tytäryhtiö. Yhtiön toimialana on matkailun palvelu-, edistämis- ja kehittämistoiminta. Yhtiö harjoittaa hiihto- ja matkailukeskustoimintaan sekä teemapuistotoimintaan kuuluvien tai liittyvien hissi-, rinne-, reittipalveluiden sekä muiden ulkoilu-, urheilu- ja vapaa-ajan toimintojen järjestämistä tai tuottamista ympärivuotisesti sekä edellä mainittuihin toimintoihin tarvittavien välineiden, kaluston, kiinteistöjen, tilojen, palveluiden ja oikeuksien kauppaa, vuokrausta ja välitystoimintaa, sekä ravintola-, majoitus-, ohjelma- ja kilpailutoimintojen tai -palveluiden järjestämistä tai tuottamista.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet 2026

- Tapahtumatoiminnan kehittäminen
- Simpsion tunnettavuuden kasvattaminen
- Rinteiden ja laitteiden toimivuudesta huolehtiminen
- Liikevaihdon kasvattaminen
- Talouden tervehdyttäminen

Lapuan taide- ja tiedesäätiö

Lapuan taide- ja tiedesäätiö on Lapuan kaupungin (100 %) omistama. Lapuan taide- ja tiedesäätiön tarkoituksena on taiteen ja tieteen tukeminen ja edistäminen. Säätiö toteuttaa tarkoitustaan myöntämällä stipendejä, apurahoja, avustuksia ja palkintoja lapualaisen taide- ja tiede-elämän eri aloilla toimiville henkilöille ja yhteisöille.

Lapuan taide- ja tiedesäätiön toiminta on viime vuosina ollut vähäistä.

Thermopolis Oy

Lapuan kaupungin omistusosuus Thermopolis Oy:stä on suoraan 79,76 % ja välillisesti (Lapuan Energia Oy:n omistusosuus huomioiden) 96,91 %.

Thermopolis Oy:n toimialana on mm. energia- ja ympäristöalan koulutus, tutkimus- ja muiden asiantuntijapalveluiden tarjoaminen ja toimittaminen yrityksille, yksityishenkilöille ja julkisen sektorin organisaatioille, energia-alan tiedotus- ja koulutustoiminta, liiketoiminnan kehityspalvelut sekä näihin liittyvien projektien hallinnointi, organisointi ja toteuttaminen sekä niihin liittyvien palvelujen ostaminen ja myyminen. Thermopolis Oy on voittoa tavoittelematon ja voittoa jakamaton kehitysyritys.

Thermopolis Oy:n strategisia tavoitteita ovat:

- uusiutuvan energian käytön sekä omavaraisuuden lisääminen alueella
- kestävän kehityksen ja innovaatiotoiminnan edistäminen
- ympäristöystävällisten energiaratkaisujen ja säästötavoitteiden jakaminen
- energiateollisuuden toimintaedellytysten parantaminen alueella

Taloudelliset tavoitteet 2026

- Yhtiön kokonaistuotot 353.238 euroa
- Yhtiön tulos noin 0 euroa (yhtiö on voittoa tavoittelematon)
- Hankkeet: Detocs, Kyrönmaan Maaseudun HybridiEnergia, Maaseudun Hybridienergia, Vihreät tekijät, Energian varastoinnin kehittämine Etelä-Pohjanmaan pk-yrityksissä ja kaukolämpösektorilla, Aurinkoparkki, EnergiaHub, Alueellinen energianeuvonta Pohjanmaa ja Etelä-Pohjanmaa

---

Lapuan Jätevesi Oy

Lapuan kaupungin omistusosuus Lapuan Jätevesi Oy:stä on 64 %. Lapuan Jätevesi Oy:n toiminta-ajatuksena on tarpeellisten runkoviemärien ja jäteveden puhdistuskapasiteetin hankkiminen ja ylläpitäminen Lapuan ja Nurmon alueen jätevesien asianmukaista puhdistusta varten. Puhdistamalla käsitellään myös Kuortaneen jätevedet.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2026

- Asiakkaille saapuvan talousveden ja vesistöön laskettavan puhdistetun jäteveden tasaisen korkean laadun ylläpitäminen
- Palvelun toimintavarmuuden, häiriöttömyyden sekä teknisen, ympäristöllisen ja taloudellisen kestävyuden säilyttäminen
- Käyttömaksuilla katettavien kustannusten kohtuullisuus
- Infran ennakoiva kunnossapito ja oikein ajoitetut korjaukset ja uusimiset
- Henkilöstön perehdytys jatkuvuuden kannalta kriittisissä asioissa
- Suunnitelmalliset investoinnit ja vuosikorjaukset
- Palvelun häiriöttömyys turvataan taloudelliset ja kustannustehokkaat toimintatavat huomioiden

Liite : Investointiluettelo

Kustannuspaikka		2026	2027	2028	Yhteensä	Muistinpanot
Kaupunginhallitus						
Maa- ja vesialueet						
90100	Maa-alueet / myynnit	400 000	500 000	500 000	1 400 000	Kirjanpitoarvo
90101	Maa-alueet / ostot	-500 000	-500 000	-500 000	-1 500 000	Maa-alueostot tarpeen mukaan (sis. Kookinkallio). Kookinkallio: v. 2025: 230.000, 2026: 195.000, 2027: 135.000, 2028: 135.000, 2029:135.000, 2030: 20.000
90102	Haltuunotot	-40 000	-40 000	-40 000	-120 000	
90103	Vaihtomaat / myynnit (kirjanpitoarvo)	100 000	100 000	100 000	300 000	
90103	Vaihtomaat / ostot	-150 000	-150 000	-150 000	-450 000	
Maa-alueet yhteensä ostot		-690 000	-690 000	-690 000	-2 070 000	
Maa-alueet yhteensä myynnit		500 000	600 000	600 000	1 700 000	
Maa-alueet nettomeno		-190 000	-90 000	-90 000	-370 000	
Käyttöomaisuusarvopaperit						
99500	Osakkeet ja osuudet, ostot	-10 000	-10 000	-10 000	-30 000	Vuosittainen varaus
	Osakkeet ja osuudet, myynti	20 000	20 000	20 000	60 000	Vuosittainen varaus
Aineeton käyttöomaisuus						
98502	Simpсион kehittäminen	-50 000	-50 000	-50 000	-150 000	Vuosittainen varaus
98507	Kuituhanke	-169 000	0	0	-169 000	
Koneet ja kalusto					0	
98401	IT-laite- ja ohjelmistohankinnat	-148 000	-110 000	-110 000	-368 000	Koko organisaatiota koskevan ICT-ympäristön kehittäminen ja Kyberturvallisuuden edellyttämä kehitystyö. Koko kaupunkia palvelevat ohjelmistohankinnat, jotka arvioidaan erikseen prioriteettijärjestyksen mukaan.
98408	Valvontakamerat	-40 000	-40 000	-40 000	-120 000	Koko organisaatiota koskevat valvontakamerat tietohallinnon organisoimana.
Kaupunginhallitus investointimenot yhteensä		-1 107 000	-900 000	-900 000	-2 907 000	
Kaupunginhallitus myynnit yhteensä		520 000	620 000	620 000	1 760 000	
Kaupunginhallitus yhteensä netto		-587 000	-280 000	-280 000	-1 147 000	

Rakennusinvestoinnit

Kustannuspaikka	2026	2027	2028	Yhteensä	Muistiinpanot
Rakennus- ja kiinteistöpalvelut					
Rakennukset					
90405 Peruskoulun yläkoulu	-50 000	0	0	-50 000	2026/valaistuksen uusiminen
90413 Kauhajärven koulu	0	-90 000	0	-90 000	2027/Ilmanvaihdon parannukset ja purunpoisto
90419 Hellanmaan koulu	0	-100 000	0	-100 000	2027/lkkunat ja julkisivukorjaukset, 2029 lämmitysjärjestelmä ja automaatio
90422 Ruhan koulu	0	0	0	0	2029/Ilmanvaihto +autom.ja yläpohja 380
90427 Alanurmon koulu	0	0	0	0	2026/pihavarasto, siirretty piharakennuksiin
90438 Alakoulut	-110 000	-110 000	-110 000	-330 000	Määrittelemättömiin akuuotteihin kunnostustöihin
90439 Männikön koulu	0	0	0	0	2029/Lämmitysjärjestelmän uusiminen, peruskorjaus
90440 Päiväkodit	-60 000	-60 000	-60 000	-180 000	Määrittelemättömiin akuuotteihin kunnostustöihin
90443 Kulttuuri- ja liikuntatoimen rakennukset / varaus	-60 000	-60 000	-60 000	-180 000	Määrittelemättömiin akuuotteihin kunnostustöihin
90611 Kissanpellon päiväkotiki	0	-45 000	-1 500 000	-1 545 000	2027/suunnittelu, 2028/vanhanpuolen peruskorjaus
90554 Urheilutalo/uimahalli	0	0	-40 000	-40 000	2028/suunnittelu 40,2029/remontti 2000
90553 Patruuna Areena	0	-250 000	0	-250 000	2027/Kentän peruskorjaus (tekonurmi, juoksurata)
90432 Vanhan Paukun tilojen kehittäminen	-100 000	-100 000	-100 000	-300 000	alk 2026/rakennusautomaation ja lukituksen uusinta
90701 Kaupungintalo	-500 000	-1 000 000	-500 000	-2 000 000	kunnostusta erillisen kunnostussuunnitelman mukaisesti
90561 Pesäpallokatsomo	-130 000	-500 000	-1 000 000	-1 630 000	2026/Pesäpallostadionin suunnittelu -100000, 2027/2028 Pesäpallostadionin uusiminen -1500000 €
90840 Äkilliset korjauskohteet	-280 000	-250 000	-250 000	-780 000	2026/ kattojen kunnostus kuntoarvioiden mukaisesti (kustannukset ao. kiinteistön kpaikalle)
90631 Sisäilmakunnostukset	-150 000	-150 000	-150 000	-450 000	(kustannukset ao. kiinteistön kpaikalle)
90562 Uusi uimahalli	-6 000 000	-3 000 000	0	-9 000 000	Uuden uimahallin rakentaminen jatkuu vuodelta 2025
90708 Ilmastoinnin ja automaation kehittäminen	-160 000	-150 000	-150 000	-460 000	JAPA-hanke/ kiireellisyysjärjestyksen mukaan
92290 Kiinteistöjen piha-alueiden parantaminen	-100 000	-300 000	-100 000	-500 000	2027/Vanhan Paukun laskeutuvan perhoson lavan ja aukion laatoituksen ja pohjien uusiminen
90830 Kiinteistöjen piharakennukset	-50 000	-50 000	-50 000	-150 000	Alanurmon koulun pihavarasto
Rakennusinvestoinnit yhteensä	-7 750 000	-6 215 000	-4 070 000	-18 035 000	

Liikennealueet

Kustannuspaikka		2026	2027	2028	Yhteensä	Muistiinpanot
Liikenneväylät (kadut ja tiet)						
91002	Päällystykset	-500 000	-300 000	-300 000	-1 100 000	Kiireellisyysjärjestys
91009	Yksitystiet	-80 000	-80 000	-80 000	-240 000	Avustukset
91080	Sadevesiviemäroinnit	-260 000	-300 000	-300 000	-860 000	Saarenkuja 2026
91082	Liikenneturvallisuus	-25 000	-25 000	-25 000	-75 000	
91099	Täydennysrakentaminen	-450 000	-100 000	-100 000	-650 000	Syväojan risteyksen uusiminen -450, avustus 100
91107	Esteettömyys	-20 000	-20 000	-20 000	-60 000	
91155	Katuojen peruskorjaukset	-240 000	-400 000	-400 000	-1 040 000	Saarenkuja 2026
91157	Sillat	-20 000	-100 000	-50 000	-170 000	Lankilantien silta
91200	Katu- ja tievalaistus	-50 000	-50 000	-50 000	-150 000	
91300	Liikennevalot	-30 000	-30 000	-30 000	-90 000	Ohjauslaitteiden korjaus
Liikenneväylät yhteensä		-1 675 000	-1 405 000	-1 355 000	-4 435 000	

Vesihuoltolaitos

Kustannuspaikka		2026	2027	2028	Yhteensä	Muistiinpanot
Vesihuoltolaitos						
96101	Täydennysrakentaminen, vesi	-150 000	-150 000	-150 000	-450 000	2026/ Mataroja 100
96108	Kaukovalvonta ja paineenkorotuspumppaamot	-150 000	-80 000	-80 000	-310 000	2026/Puhdasvesivalvomon ja kaukovalvontalaitteiden uusinta 100
96200	Vesijohtoverkoston saneeraus	-450 000	-200 000	-200 000	-850 000	2026/ vesitorin kunnostus 150, Heinälähdöntie 200, Saarenkuja 60
96300	Uudet asunto- ja teollisuusalueet	-100 000	-200 000	-200 000	-500 000	
96501	Täydennysrakentaminen, viemäri	-200 000	-150 000	-150 000	-500 000	sis. 96654 ja 96670
96600	Viemäriverkoston saneeraus	-150 000	-200 000	-200 000	-550 000	
96654	Haja-asutusalueen viemärintikohteet		-150 000	-150 000	-300 000	
96670	Haja-asutusalueen viemärintihankkeet		-100 000	-100 000	-200 000	
96705	Pumppaamot, kaukovalvonta, jätevesi	-100 000	-50 000	-50 000	-200 000	
Yhteensä		-1 300 000	-1 280 000	-1 280 000	-3 860 000	

Viheraluepalvelut

Kustannuspaikka		2026	2027	2028	Yhteensä	Muistiinpanot
Viheraluepalvelut						
92100	Puistot ja yleiset alueet	-85 000	-60 000	-60 000	-205 000	Uusien puistojen rakentaminen 60. 2029/ Vanhan Paukun rantareitti
92110	Puistojen peruskorjaus	-100 000	-100 000	-100 000	-300 000	Matonpesupaikka, Peltopyynpuisto, Marielundinpuisto, Jokipellonpuisto
92150	Uimarannat	-25 000	-10 000	-10 000	-45 000	Kauhajärven uimaranta, laitureiden uusiminen
92301	Ulkovalaistuslaitteet, puistot	-45 000	-45 000	-45 000	-135 000	Alasaarenpuisto, Iisakinpuisto, Siirilänpuisto, Tampparinkoskenpuisto
91133	Katuviheralueiden perusparannukset		-25 000	-25 000	-50 000	Liikenneturvallisuuden parantaminen
Viheraluepalvelut yhteensä		-255 000	-240 000	-240 000	-735 000	

Ulkoliikuntapaikat

Kustannuspaikka		2026	2027	2028	Yhteensä	Muistiinpanot
Ulkoliikuntapaikat						
92200	Urheilu- ja ulkoilualueet	-100 000	-100 000	-100 000	-300 000	Kuntoratojen valaistus ja YU-kentän äänentoisto, koulujen ulkoliikuntapaikat , Simpsiön liikuntapaikkojen kehittäminen
92232	Keskusurheilukenttä	0	0	0	0	YU-kentän kunnostus
90553	Patruuna Areena	-300 000	0	0	-300 000	Tekonurmen perustaminen
Ulkoliikuntapaikat yhteensä		-400 000	-100 000	-100 000	-600 000	

Koneet ja kalusto Tekninen lautakunta

Kustannuspaikka		2026	2027	2028	Yhteensä	Muistiinpanot
Tekninen lautakunta kalusto						
98108	Rakennus- ja kiinteistöpalvelut	-10 000	-50 000	-50 000	-110 000	2026/työkalut
98102	Viheraluepalvelut	-25 000	-10 000	-30 000	-65 000	2026/huoltoauto
98105	Vesihuoltolaitos	-40 000	-100 000	-50 000	-190 000	2026/ huoltoauto
98106	Liikennealueet	-325 000	-50 000	-50 000	-425 000	2026/ tiekarhu
98115	Ulkoliikuntapaikat	-70 000	-50 000	-50 000	-170 000	2026/kiinteistötraktori ja muu kalusto
98110	VSS-valmiuskalusto	-50 000	-50 000	-50 000	-150 000	kiireellisyysjärjestyksen mukaan
98112	Siivouskalusto	-25 000	-25 000	-25 000	-75 000	kiireellisyysjärjestyksen mukaan
98113	Keittiökalusto	-50 000	-50 000	-50 000	-150 000	kiireellisyysjärjestyksen mukaan
98116	Mittaus- ja karttajärjestelmien kehittäminen	-25 000	-10 000	-10 000	-45 000	2026/paikkatietojärjestelmän kehittäminen, jatko
Tekninen lautakunta kalusto yhteensä		-620 000	-395 000	-365 000	-1 380 000	

Koneet ja kalusto Sivistyslautakunta

Kustannuspaikka		2026	2027	2028	Yhteensä	Muistiinpanot
Koneet ja kalusto						
Sivistyslautakunta						
97012	Hallinto	0	0	-10 000	-10 000	
97003	Alakoulut	-35 000	-20 000	-20 000	-75 000	Oppimisympäristöt
97001	Yläkoulu	-28 000	-16 000	-30 000	-74 000	Oppimisympäristöt
97002	Lukio	-10 000	-10 000	-10 000	-30 000	
97051	Varhaiskasvatus	-10 000	-15 000	-15 000	-40 000	
Sivla / Kalusto yhteensä		-83 000	-61 000	-85 000	-229 000	

Koneet ja kalusto Hyvinvointilautakunta

Kustannus- paikka		2026	2027	2028	Yhteensä	Muistiinpanot
Koneet ja kalusto						
Hyvinvointilautakunta						
97101	Kansalaisopisto	0	-30 000	-18 000	-48 000	
97008	Kulttuuritoimi	-10 000	-50 000	-50 000	-110 000	
97007	Musiikkiopisto	0	-10 000	-10 000	-20 000	
97005	Kirjasto	-10 000	-10 000	-450 000	-470 000	V. 2028 kirjastoauto, hankinta 550.000, avustus 100.000
97052	Nuorisotoimi	0	-10 000	0	-10 000	
97050	Liikuntatoimi	-10 000	-20 000	-20 000	-50 000	
Hyvly yhteensä		-30 000	-130 000	-548 000	-708 000	

Investoinnit kaikki yhteensä
Yhteenveto

INVESTOINNIT KAIKKI YHTEENSÄ	2026	2027	2028	Yhteensä
Maa-alueet / Kaupunginhallitus ostot	-690 000	-690 000	-690 000	-2 070 000
Maa-alueet / Kaupunginhallitus myynnit	500 000	600 000	600 000	1 700 000
Maa-alueet / Kaupunginhallitus netto	-190 000	-90 000	-90 000	-370 000
Kaupunginhallitus, myynnit/osakkeet	20 000	20 000	20 000	60 000
Kaupunginhallituksen muut investoinnit	-417 000	-210 000	-210 000	-837 000
Kaupunginhallitus, muut inv. netto	-397 000	-190 000	-190 000	-777 000
Rakennus- ja tilapalveluiden investoinnit	-7 750 000	-6 215 000	-4 070 000	-18 035 000
Liikenneväylät	-1 675 000	-1 405 000	-1 355 000	-4 435 000
Ulkoliikuntapaikat	-400 000	-100 000	-100 000	-600 000
Viheraluepalvelut	-255 000	-240 000	-240 000	-735 000
Vesihuoltolaitos	-1 300 000	-1 280 000	-1 280 000	-3 860 000
Kalusto / Tekninen lautakunta	-620 000	-395 000	-365 000	-1 380 000
Kalusto / Hyvinvointilautakunta	-30 000	-130 000	-548 000	-708 000
Kalusto / Sivistyslautakunta	-83 000	-61 000	-85 000	-229 000
Investointitulot yhteensä	520 000	620 000	620 000	1 760 000
Investointimenot yhteensä	-13 220 000	-10 726 000	-8 943 000	-32 889 000
KAIKKI INVESTOINNIT YHTEENSÄ	-12 700 000	-10 106 000	-8 323 000	-31 129 000

Liite: Talousarviota täydentävät tiedot

Sivla osastoittain	TP 2024	TA 2025	TA 2026
OPETUSTOIMINTA			
Toimintatuotot	623 661	475 378	519 778
Toimintakulut	-13 233 014	-12 890 331	-13 463 350
Toimintakate	-12 609 353	-12 414 953	-12 943 572
OHJAAJAT			
Toimintatuotot	152 575	131 750	148 700
Toimintakulut	-1 031 753	-993 610	-1 058 963
Toimintakate	-879 178	-861 860	-910 263
VARHAISKASVATUS			
Toimintatuotot	308 398	282 850	253 100
Toimintakulut	-8 069 826	-8 473 010	-8 233 500
Toimintakate	-7 761 428	-8 190 160	-7 980 400
SISÄINEN HALLINTO			
Toimintatuotot		366 500	366 500
Toimintakulut	-667 116	-770 532	-772 050
Toimintakate	-667 116	-404 032	-405 550
SIVLA HALLINTO			
Toimintatuotot	2 226		
Toimintakulut	-273 216	-767 570	-764 615
Toimintakate	-270 990	-767 570	-764 615
SIVISTYSLAUTAKUNTA yhteensä			
Toimintatuotot	1 086 860	1 256 478	1 288 078
Toimintakulut	-23 274 925	-23 895 053	-24 292 478
Toimintakate	-22 188 065	-22 638 575	-23 004 400

Sis. Vuokrat eivät sisälly lukuihin

Hyvla osastoittain	TP 2024	TA 2025	TA 2026
MUSIIKKIOPISTO			
Toimintatuotot	93 662	131 300	138 300
Toimintakulut	-736 987	-964 890	-984 285
Toimintakate	-643 325	-833 590	-845 985
KANSALAIISOPISTO			
Toimintatuotot	239 874	185 600	207 000
Toimintakulut	-748 933	-827 400	-857 566
Toimintakate	-509 059	-641 800	-650 566
KIRJASTOTOIMI			
Toimintatuotot	7 497	10 000	12 520
Toimintakulut	-1 195 495	-656 043	-664 101
Toimintakate	-1 187 998	-646 043	-651 581
KULTTUURITOIMI			
Toimintatuotot	163 525	104 190	149 580
Toimintakulut	-584 977	-575 150	-627 580
Toimintakate	-421 452	-470 960	-478 000
LIIKUNTATOIMI			
Toimintatuotot	466 444	561 470	474 900
Toimintakulut	-753 955	-756 280	-780 420
Toimintakate	-287 511	-194 810	-305 520
NUORISOTOIMI			
Toimintatuotot	156 088	220 190	125 300
Toimintakulut	-489 443	-563 000	-435 810
Toimintakate	-333 355	-342 810	-310 510
HYTE			
Toimintakulut	-65 482	-98 600	-90 000
Toimintakate	-65 482	-98 600	-90 000
HYVLA HALLINTO			
Toimintakulut	-52 155	-151 180	-190 438
Toimintakate	-52 155	-151 180	-190 438
HYVINVOINTILAUTAKUNTA yhteensä			
Toimintatuotot	1 127 089	1 212 750	1 107 600
Toimintakulut	-4 627 426	-4 592 543	-4 630 200
Toimintakate	-3 500 337	-3 379 793	-3 522 600

Sis. Vuokrat eivät ole mukana luvuissa.

Tekninen lautakunta osastoittain	TP 2024	TA 2025	TA 2026
TEKNISEN KESKUKSEN HALLINTO			
Toimintatuotot	104 084		30 360
Toimintakulut	375 439	-743 500	-835 800
Toimintakate	479 523	-743 500	-805 440
MAANKÄYTTÖ-JA KIINTEISTÖOSASTO			
Toimintatuotot	441 096	481 900	490 600
Valmistus omaan käyttöön	166	10 000	10 000
Toimintakulut	-653 299	-945 000	-938 700
Toimintakate	-212 037	-453 100	-438 100
LIIKENNEVÄYLÄT			
Toimintatuotot	20 371	70 500	71 900
Valmistus omaan käyttöön	128 301	129 800	107 200
Toimintakulut	-1 275 821	-1 215 300	-1 254 300
Toimintakate	-1 127 149	-1 015 000	-1 075 200
YKSITYISIET			
Toimintakulut	-290 737	-306 100	-299 000
Toimintakate	-290 737	-306 100	-299 000
PUISTOT			
Toimintatuotot	26 727	75 100	44 800
Valmistus omaan käyttöön	58 868	50 000	36 150
Toimintakulut	-897 561	-972 500	-972 900
Toimintakate	-811 965	-847 400	-891 950
ULKOLIIKUNTAPAIKAT			
Toimintatuotot	3 240,02		70 000
Valmistus omaan käyttöön	3 000	9 800	9 800
Toimintakulut	-462 914	-464 900	-477 750
Toimintakate	-456 674	-455 100	-397 950
RAKENTAMIS- JA KIINTEISTÖPALVELUT			
Toimintatuotot	64 304	51 100	52 050
Valmistus omaan käyttöön	78 000	123 800	147 650
Toimintakulut	-5 180 484	-4 537 000	-4 604 550
Toimintakate	-5 038 180	-4 362 100	-4 404 850
VESIHUOLTOLAITOS			
Toimintatuotot	3 716 164	3 771 600	3 808 690
Valmistus omaan käyttöön	79 856	76 600	89 200
Toimintakulut	-3 173 173	-2 491 200	-2 541 600
Toimintakate	622 847	1 357 000	1 356 290
RUOKA- JA PUHTAUSPALVELUT			
Toimintatuotot	56 614	52 800	53 800
Toimintakulut	-3 596 209	-4 164 800	-4 291 000
Toimintakate	-3 539 595	-4 112 000	-4 237 200
TEKNINEN LAUTAKUNTA yhteensä			
Toimintatuotot	4 328 516	4 503 000	4 622 200
Valmistus omaan käyttöön	348 191	400 000	400 000
Toimintakulut	-15 154 757	-15 840 300	-16 215 600
Toimintakate	-10 478 050	-10 937 300	-11 193 400

Sisäiset vuokrat eivät sisälly lukuihin

Onnen resepti

LAPUAN
STRATEGIA
2023-

LAPUA

VISIO:
hyvinvoiva,
elinvoimainen
ja kasvava Lapua

TAVOITTEET:

- hyvinvoinnin lisääminen
- kasvun varmistaminen
- talouden tasapainon ylläpitäminen

TAPAMME TOIMIA:

- osallistamme
- toimimme oikea-aikaisesti ja avoimesti
- kehitämme, uudistamme ja ylläpidämme
- innovoimme kokeilevasti
- verkostoidumme ja teemme yhteistyötä tavoitteellisesti

TOIMINTAMME PERUSTANA:

- kannustava ja innostava ilmapiiri
- arvostava ja asiakaslähtöinen asenne
- vaikuttavat, tehokkaat ja laadukkaat palvelut

TULEVAISUUDEN SKENAARIOT:

- digitaalisuus ulottuu kaikkialle
- yhteisöllisyys kaupungin veto- ja pitovoiman kärkenä
- kestävä kehitys innovaatioiden ajurina

LAPUAN LUPAUKSET:

- voimaa kulttuurista ja liikunnasta
- tekevälle töitä, työlle tekijöitä
- turvallinen tulevaisuus
- kaikille sopivaa asumista
- terveet ja hyvinvoivat kasvu- ja oppimisympäristöt
- tänään hyviä ja huomenna vielä parempia
- innostavaa yhteistyötä onnistuen
- kaikkia ja kaikkea kunniottaen

#hyviä uutisia Lapualta
#vaivautenaväilittäminen